

Jaarstukken gemeente Renswoude 2023

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1.	Aanbiedingsbrief	4
2.	Hoofdpijnen financiële positie	7
2.1.	Hoofdpijnen financieel resultaat	7
2.2.	Dashboard financiën	9
3.	Programmaverantwoording	10
3.1.	Programmaplan.....	10
3.1.1.	Programma wonen.....	10
3.1.1.1.	Afstemming woningaanbod op de markt.....	10
3.1.1.2.	Regionale inzet wonen	11
3.1.1.3.	Woon, verkoop en onderhoudsstrategie	11
3.1.1.4.	Sociale huur, koop.....	12
3.1.1.5.	De portefeuillestrategie Woningbedrijf is geactualiseerd	13
3.1.1.6.	Inwoners van Renswoude wonen zelfstandig	13
3.1.1.7.	Opvang statushouders en vluchtelingen	13
3.1.2.	Programma ruimtelijke ontwikkeling & beheer	14
3.1.2.1.	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	15
3.1.2.2.	Ontwikkeling dorp & infrastructuur	15
3.1.2.3.	Verkeersveiligheid	16
3.1.2.4.	Biodiversiteit	16
3.1.2.5.	Onderhoud openbare ruimte & afval.....	17
3.1.2.6.	Thema duurzaamheid (gas, stikstof, windmolens, RES).....	18
3.1.2.7.	Begraafplaats	19
3.1.3.	Programma samenleving.....	20
3.1.3.1.	Domeinoverstijgend	21
3.1.3.2.	Welzijn en sport	22
3.1.3.3.	Kunst en cultuur	23
3.1.3.4.	WMO	23
3.1.3.5.	Jeugd	24
3.1.3.6.	Participatie	25
3.1.4.	Programma economische ontwikkeling en toerisme.....	28
3.1.4.1.	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	28
3.1.4.2.	Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit	29
3.1.4.3.	Recreatie en toerisme	29
3.1.5.	Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie.....	31
3.1.5.1.	APV, OOV, Vergunningverlening (bouw/OG en evenementen).....	31
3.1.5.2.	Burgerzaken	32
3.1.5.3.	Vluchtelingen	33
3.1.5.4.	Extern toezicht en integriteit	33
3.1.5.5.	Huisvesting	33
3.1.6.	Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en onvoorzien	35
3.2.	Paragrafen	36
3.2.1.	Paragraaf lokale heffingen	36
3.2.2.	Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing	41
3.2.3.	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	47
3.2.4.	Paragraaf financiering	54
3.2.5.	Paragraaf bedrijfsvoering.....	57
3.2.5.1.	Ontwikkelingen bedrijfsvoering	57
3.2.5.2.	Toelichtingen afwijkingen rechtmatigheid.....	60
3.2.6.	Paragraaf verbonden partijen	62
3.2.7.	Paragraaf grondbeleid.....	70
3.2.8.	Paragraaf Wet open overheid	72
4.	Jaarrekening	73
4.1.	Balans	73

4.2.	Overzicht baten en lasten	75
4.3.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	75
4.4.	Toelichtingen op de balans	78
4.5.	Toelichting op het overzicht baten en lasten	88
4.6.	Overzicht incidentele baten en lasten.....	90
5.	Bijlagen	92
5.1.	Samenstelling bestuur.....	92
5.2.	SISA.....	94
5.3.	Taakvelden	104
5.4.	Rechtmatigheidsverantwoording.....	105
5.5.	Begrotingsrechtmatigheid.....	106
5.6.	Investeringskredieten.....	109
5.7.	Subsidies sociaal domein.....	110
5.8.	Woningbedrijf Renswoude.....	111

1. Inleiding

1.1. Aanbiedingsbrief

Renswoude, 28 mei 2024

Aan de leden van de raad van de gemeente Renswoude,

Algemeen beeld

In 2023 is uitvoering gegeven aan de begroting en daarmee aan het coalitieprogramma in een wereld die constant in verandering is. De wereld is door de toenemende digitalisering en wetgeving steeds complexer voor inwoners en ondernemers. Niet iedereen kan hierin meekomen en dit kan voor deze inwoners leiden tot minder veerkracht en een toename van crises. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt hierdoor toe en ook is er meer behoefte aan maatwerk en persoonlijke dienstverlening. De wereld is voor mensen onzekerder geworden, door oorlogen en zorgen over klimaatontwikkelingen zoals bosbranden, extreme hitte en overstromingen. Deze onzekerheid uit zich in sommige gevallen in meer extreem gedrag, zoals landelijk bij de boeren- en klimaatprotesten. De kaders van de Rijksoverheid zijn onduidelijker, door verschuiving van het politieke landschap na de landelijke en provinciale verkiezingen. Dit vraagt aandacht en een extra uitdaging. De financiële jaarlijkse circulaire geven bijvoorbeeld geen meerjarige duidelijkheid. De wetgeving rondom huisvesting van asielzoekers is constant in ontwikkeling. Het gewenste perspectief voor agrariërs door heldere en duidelijke landelijke regelgeving blijft uit. En tenslotte vraagt de leefbaarheid van Renswoude in de openbare ruimte continue aandacht, waarbij helaas weer een dodelijk ongeluk op de N224 ook de samenwerking met de provincie op het terrein van verkeersveiligheid continu om actie vraagt. Binnen deze context heeft de gemeente in 2023 zo efficiënt en effectief mogelijk meebewogen en hierop gereageerd. Deze jaarrekening laat zien hoe dit vorm heeft gekregen.

Financieel resultaat

De jaarrekening Renswoude 2023 sluit met een positief resultaat van € 1.250.544 (vóór bestemming). Wij stellen voor om het grootste gedeelte hiervan, weer toe te voegen aan de bestemmingsreserve opvang Oekraïne. Een verdere financiële toelichting volgt in 2.1. Hoofdpijnen financieel resultaat.

Sociaal domein

Ondanks een forse toename van aantallen dossiers en verzwaring van de complexiteit, heeft het Dorpsteam inwoners met een zorg- en ondersteuningsvraag goed kunnen begeleiden. Renswoude heeft te maken met een stijging van kosten door toename van ingezette zorg, maar deze stijging was minder groot dan die van veel andere gemeenten in de regio.

Inwoners waardeerden de geboden zorg en ondersteuning vanuit het Dorpsteam hoog. Zij beoordeelden hun ervaring met de WMO met een gemiddelde van 8,1 en de hulp vanuit de Jeugdwet met gemiddeld een 7,7. We hebben maatschappelijk werk ingezet als preventieve voorziening voor individuele begeleiding. Rond de jeugd werken we in een eerder stadium sneller en intensiever samen met onze partners op het gebied van veiligheid. Op deze manier voorkomen we escalatie en verdergaand ingrijpen (Proeftuin aanpak). Op de scholen hebben we preventieve activiteiten aangeboden, zoals bijvoorbeeld Voorschoolse educatie en de Verlengde Schooldag. Op deze manier voorkomen we ontwikkelingsachterstanden bij kinderen.

Veel inwoners nemen actief deel aan de samenleving, o.a. via de activiteiten die het welzijnswerk samen met veel vrijwilligers organiseert. In deze samenwerking zijn we nieuwe activiteiten gestart, zoals handwerkateliers voor mensen met beginnende dementie. We hebben de aanpak tegen eenzaamheid voortgezet vanuit het netwerk Renswoude voor elkaar.

Met het Taalhuis hebben we een samenwerkingsconvenant gesloten over onder meer het begeleiden van inwoners met Nederlands als tweede taal. Hiernaast heeft het Taalhuis het certificeringstraject met succes doorlopen.

We werken intensief samen met regionale partners, zoals de GGD, de Jeugdhulpregio, gemeente Veenendaal en IW4. Zo is vanuit de samenwerking met de gemeente Veenendaal en IW4 Nieuw Beschut Werk ontwikkeld, met als doel zoveel mogelijk mensen naar werk te begeleiden. Het minimabeleid van de jaren 2020 tot 2023 is positief geëvalueerd. Van de Grebbepas en de minimaregelingen wordt steeds meer gebruik gemaakt. Via vroegsignalering voorkomen we financiële problemen van inwoners en krijgen zij een hulpaanbod van de gemeente als er sprake is van betalingsachterstanden en schulden.

In 2023 is er samen met veel inbreng van inwoners en samenwerkingspartners een nieuw beleidskader ontwikkeld voor het sociaal domein. Hiernaast zijn de mogelijkheden om gezond en gelukkig te leven in Renswoude versterkt, door allerlei activiteiten vanuit het nieuwe Gezond en actief leven akkoord (GALA). Vanuit dit akkoord ontvangen we extra middelen om o.a. de activiteiten van de buurtsportcoach voort te kunnen zetten en uit te breiden.

Ruimtelijk domein

In 2023 is hard gewerkt om zo voldoende woningen te realiseren voor onze inwoners. In Beekweide II is bijvoorbeeld gestart met het bouwrijp maken van deze nieuwe woonwijk en is ook de eerste fase verkoop afgerond. Het complex van de woningen in Taets van Amerongen, fase II is gesloopt en de bouw is in 2023 opgestart. Zodat voor alle doelgroepen dankzij deze projecten woningen beschikbaar zijn gekomen. De huisvestingsverordening is geactualiseerd, waarbij de doelgroepen voor aanvragen urgentie zijn aangescherpt. De taakstelling voor statushouders is gehaald. In december werd het volkshuisvestelijk kader vastgesteld, waardoor bij nieuwe projecten nu heldere kaders zijn voor het type woningen wat we willen realiseren.

De medewerkers van de gemeente zijn begin 2023 terugverhuisd naar het vernieuwde gemeentehuis aan de Dorpsstraat. De eerste ervaringen met dit gebouw zijn positief en het gebouw vormt een echt visitekaartje, wat helpt in het binden van nieuwe collega's. En daar hoort ook een toekomstbestendige gemeentewerf bij. De opdracht voor de realisatie van een nieuwe gemeentewerf is gegeven en in 2025 wordt de oplevering verwacht. Hiermee worden alle gemeentelijke vastgoedgebouwen duurzaam en voldoen aan het gewenste energielabel. De inwoners van Renswoude met een eigen woning zijn geholpen met het duurzaam maken van hun woningen. Er was op zichtbare plekken in het dorp en tijdens speciale bijeenkomsten onafhankelijk advies beschikbaar. De eerste klimaatburgemeester zorgde daarbij voor extra aandacht en inspiratie. Dit heeft geleid tot de eerste groep van energiecoaches, vrijwilligers die laagdrempelig bij inwoners thuis een eerste advies kunnen geven. Zodat op termijn alle woningen een voldoende energielabel hebben. Om dit ook te realiseren voor ons eigen woningbezit worden jaarlijks huurwoningen grondig aangepakt. In 2023 gold dit voor het complex aan de Van Reedeweg.

Naast de woningen is er ook continue aandacht voor een veilige, schone en klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte. Dat betekent dat de meldingen voortvarend door de buitendienst worden opgepakt en dat begonnen is met de voorbereiding van het eerste afkoppelproject. Wel zal op termijn de algehele kostenontwikkeling ook zijn effect hebben op de benodigde budgetten voor uitvoering van het integrale beheer.

Wat permanente bestuurlijke aandacht heeft gehad is de verkeersveiligheid van de N224, waarbij in 2023 een verkeersonderzoek is opgestart samen met de 2 provincies en buurgemeenten. Dit vraagt een lange adem om tot een duurzame oplossing te komen.

Een lange adem die ook nodig is om samen met de boeren toe te werken naar een perspectief dat past binnen de regelgeving. In 2023 is daar bestuurlijk continue aandacht voor gevraagd en is blijvend het gesprek met de boeren gezocht en aangegaan.

Oekraïense vluchtelingen

Begin 2022 werden we geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne. Veel inwoners van Oekraïne zochten een veilig heenkomen voor het oorlogsgeweld. Renswoude heeft velen van hen met open armen ontvangen. We kunnen trots zijn op de inwoners die hen tijdelijke opvang hebben aangeboden. In 2023 zijn gemiddeld 50 Oekraïense vluchtelingen opgevangen door onze inwoners. Daarnaast is de voormalige schoollocatie de Borgwal omgebouwd tot een tijdelijke opvanglocatie voor maximaal 45 personen. Medio april 2023 hebben de eerste 19 Oekraïense vluchtelingen hun intrek genomen in de Borgwal en eind december werden hier 34 Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Op andere gemeentelijke opvanglocaties zijn gemiddeld 29 Oekraïense vluchtelingen opgevangen in 2023.

Financiële positie gemeenten

Het jaar 2023 hebben we positief afgesloten. Toch voorzien we een onbalans in taken en opgaven en middelen, wat de slagkracht van gemeenten bedreigt. De inzet van gemeenten is noodzakelijk bij het aanpakken van alle grote maatschappelijke opgaven. Maar de financiële positie van gemeenten staat al jaren onder druk. Er is een structurele verbetering van de financiële positie nodig om dit te veranderen. De vraag is of gemeenten in staat blijven om grote maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie en woningbouw te realiseren en de taken binnen het sociaal domein uit te voeren. De voorjaarsnota 2024 van het demissionair kabinet is recent verschenen en laat een kleine stap zien. In lijn met de voorjaarsnota is de verwachting dat het perspectief van de mei- en septembercirculaires niet verbetert. De impact voor gemeente Renswoude is op dit moment dan ook nog niet helder. 2023 wordt goed afgesloten, maar we weten dat er nog een bezuinigingsronde vanuit het Rijk aankomt.

Voorstel Resultaatbestemming

De resultaatbestemming, naar aanleiding van deze jaarrekening, vraagt om het vaststellen van:

1. De jaarstukken gemeente Renswoude 2023 met het daarbij behorende jaarrekeningresultaat;
2. De budgetoverheveling door het niet-bestede budget in 2023 te doteren aan de bestemmingsreserve Oekraïne;
3. De uiteindelijke mutatie ten gunste of ten laste van de algemene reserve niet geblokkeerd;
4. De instemming met de overheveling van de restant investeringskredieten zoals opgenomen in de jaarrekening 2023.

Ten aanzien van de budgetten die in 2023 niet (volledig) zijn ingezet, stellen we voor de budgetten waarvoor verplichtingen zijn aangegaan en/of waarvoor een uitgewerkt onderliggend bestedingsplan is opgesteld, over te hevelen naar de exploitatie 2024. De niet-bestede middelen worden bij deze jaarrekening gestort in de algemene reserve niet geblokkeerd.

Resultaatbestemming 2023		
beslispunt 1	Resultaat jaarrekening 2023	1.250.544
beslispunt 2	Totaal over te hevelen budget naar volgend jaar	-1.569.403
	Toevoeging aan bestemmingsreserve opvang Oekraïne	1.569.403
beslispunt 3	Restant te doteren aan de algemene reserve (vrij besteedbaar)	-318.859

Voor de bestemming van het resultaat stellen we u voor om:

1. Het resultaat van de Jaarrekening 2023 vast te stellen op € 1.250.544;
2. € 1.569.403 van het niet-bestede budget in 2023 te doteren aan de bestemmingsreserve opvang Oekraïne;
3. € 318.859 te onttrekken aan de algemene reserve (vrij besteedbaar);
4. In te stemmen met de overheveling van de restant investeringskredieten zoals opgenomen in de Jaarrekening 2023 in de bijlage begrotingsrechtmatigheid.

Wij nodigen u uit tot behandeling van de Jaarstukken 2023 over te gaan.

Burgemeester en wethouders van Renswoude,

Burgemeester,
Mw. P. Doornenbal-van der Vlist

de Secretaris,
Dhr. E.J. Jansonius

2. Hoofdpijnen financiële positie

2.1. Hoofdpijnen financieel resultaat

Ontwikkeling resultaat op hoofdpijnen

De jaarrekening 2023 sluit af met een positief resultaat van € 1.250.544 (vóór bestemming). Het verschil tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening is € 255.000 (waarvan € 55.000 incidenteel).

	Rekening 2022	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel-nadeel
		primair	na wijziging			
Totaal lasten programma's	14.230	11.442	13.621	14.753	-1.132	n
- Programma 1 wonen	4.018	2.873	3.886	4.200	-314	n
- Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	3.686	2.974	3.425	3.701	-275	n
- Programma 3 sociaal domein	5.532	4.608	5.360	5.772	-412	n
- Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	67	78	64	103	-39	n
- Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	928	910	885	977	-92	n
Totaal baten programma's	9.099	6.166	9.342	8.967	-374	n
- Programma 1 wonen	4.453	3.471	6.190	5.462	-728	n
- Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	3.180	1.479	1.968	2.171	203	v
- Programma 3 sociaal domein	1.012	950	917	962	45	v
- Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	91	54	54	70	16	v
- Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	363	212	213	303	90	v
Saldo baten / lasten programma's	-5.131	-5.276	-4.279	-5.785	-1.507	n
- Algemene dekkingsmiddelen	9.450	9.045	8.824	9.809	985	v
- Overhead	-2.958	-2.996	-3.349	-4.386	-1.037	n
- Vennootschapsbelasting	-262	-25	-25	236	261	v
Saldo baten / lasten programma's voor mutaties reserves	1.099	747	1.171	-126	-1.297	n
Totaal toevoegingen reserves	1.973	847	1.980	1.994	-14	n
Totaal onttrekkingen reserves	1.371	822	1.804	3.370	1.566	v
Saldo reserves	-602	-25	-176	1.377	1.552	v
Resultaat voor bestemming	497	723	996	1.251	255	v
Af: Incidentele posten	774	99	1.665	1.720	55	v
Totaal excl. Incidentele posten	-278	624	-669	-469	200	v

Ontwikkeling begrotingssaldo

Het verloop van het begrotingssaldo na de tussenrapportages en begrotingswijzigingen is als volgt:

	Omschrijving	Bedrag
A	Saldo primitieve begroting 2023	723
B	Mutatie tussenrapportages	697
C	Overige wijzigingen	-423
D (A t/m C)	Begrotingssaldo na wijzigingen	997
E	Positieve afwijkingen jaarrekening	255
F (D+E)	Jaarrekening resultaat 2023	1.251

Onderbouwing financiële afwijkingen

In onderstaande tabel is een analyse opgenomen van de significante afwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting 2023 na verwerking van alle begrotingswijzigingen. Waar mogelijk worden mutaties gesaldeerd.

Omschrijving	Programma	Verschil in €
Onttrekking voorziening milieu lager dan geraamd	2	-33.000
Toevoeging voorziening riolering lager dan geraamd	2	70.000
Energietoeslag onjuist geraamd	3	-210.000
Lasten Jeugdzorg hoger dan geraamd	3	-90.000
Meer leges burgerzaken en omgevingsvergunningen dan geraamd	5	90.000
Verminderingen vennootschapsbelasting niet geraamd	6	261.000
Naheffingen btw en bcf niet geraamd	6	-143.000
Salarislasten lager dan geraamd	div.	360.000
Totaal saldo afwijkingen		305.000

Nadeel= - / Voordeel= +

Toevoeging voorziening milieu (- € 33.000)

Het jaarlijkse exploitatieresultaat op het product afval wordt aan deze voorziening toegevoegd of van deze voorziening onttrokken. In 2023 is er sprake geweest van een kleiner tekort op het product afval dan geraamd. Dit heeft geleid tot een lagere onttrekking uit deze voorziening.

Toevoeging voorziening riolering (+ € 70.000)

Het jaarlijkse exploitatieresultaat op het product riolering wordt aan deze voorziening toegevoegd of van deze voorziening onttrokken. De toevoeging aan deze voorziening bleek € 70.000 lager dan begroot. Er waren lagere opbrengsten uit rioolheffing. Hieruit is een lager productresultaat voortgekomen, welke gedoteerd is aan deze voorziening.

Energietoeslag (- € 210.000)

De uitvoering van de energietoeslagen ligt bij gemeente Veenendaal. De periode voor de aanvragen is van 22 december 2023 tot 1 april 2024. Voor een goede inschatting van de kosten is dit voor de jaarrekening aan de late kant en zijn we ook afhankelijk van de raming vanuit Veenendaal. De regeling energietoeslag is ook nog een open-einde-regeling. Uiteindelijk is door deze onzekerheden de raming niet goed opgenomen in de begroting. De verstrekte energietoeslagen zijn dus veel hoger uitgevallen en er wordt pas verantwoording over afgegeven bij de jaarrekening. Voor de uitvoering van de energietoeslag is er uiteindelijk € 210.000 gerealiseerd.

Jeugdzorg (- € 90.000)

Binnen de jaarrekening 2023 zien we overschrijdingen op de grote zorgdossiers binnen sociaal domein. Het zijn open-einde-regelingen, waardoor de sturing lastig is. Met name binnen de uitvoering van de Jeugdwet zien we een zorgwekkende ontwikkeling. Het volume qua dossiers neemt aanzienlijk toe. Naast deze ontwikkeling zien we ook dat de prijzen van zorgaanbieders fors worden verhoogd. In 2023 heeft deze ontwikkeling geleid tot een overschrijding van de kosten van € 90.000.

Leges burgerzaken en omgevingsvergunningen (+ € 90.000)

In 2023 zijn er meer leges gerealiseerd bij burgerzaken en omgevingsvergunningen. Er zijn meer omgevingsvergunningen verstrekt en ook meer producten van burgerzaken. Daarmee dus hogere leges en hogere baten.

Vennootschapsbelasting (+ € 261.000)

Vennootschapsbelasting laat zich moeilijk begroten, omdat je afhankelijk bent van de ontwikkeling in de grondexploitaties. Bovendien is de aangifte vennootschapsbelasting altijd achteraf. In 2023 hadden we € 261.000 lagere vennootschapsbelasting dan begroot, wat leidt tot een voordeel in de exploitatie.

Naheffingen btw en bcf (BTW compensatiefonds) (- € 143.000)

In 2023 is er een belastingonderzoek geweest bij gemeente Renswoude. De belastingdienst wijst volkomen onverwachts gemeenten aan om een grote controle te doen over oude jaren. Wij hebben volledige medewerking gegeven en we hebben samen met de belastingdienst een goede controle doorlopen. Er zijn weinig opmerkingen uitgekomen van de inspecteur, dus het merendeel gaat goed. Helaas zijn er wel wat fouten gekomen uit oude jaren. Dit leidt tot een eenmalige naheffingsaanslag van btw en bcf van € 143.000. Omdat we deze controle niet in de planning hadden, was dit bedrag natuurlijk ook niet begroot. Inmiddels werkt gemeente Renswoude samen met een erkend adviesbureau op het gebied van fiscaliteit, zodat periodiek alles wordt gecontroleerd. De verwachting is dan ook dat de fouten uit het verleden niet meer kunnen gebeuren.

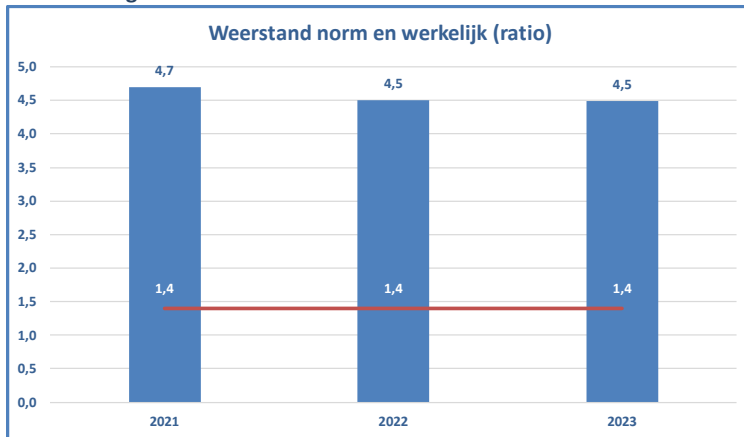
Salarissen (+ € 360.000)

In de begroting zijn de personeelsbudgetten en de bijbehorende realisatie, aan verschillende programma's doorberekend. Hierdoor staat er ook geen totaaloverzicht in de jaarrekening. De belangrijkste dekkingsbronnen voor de totale personeelslasten, zijn de personeelsbegroting, personeel van derden (beperkt budget), eventuele subsidies en tot slot de bestemmingsreserve arbeidsmarkt. De werkelijke totale personeelslasten in een jaar moeten, met een eventuele minimale overschrijding, gedekt worden uit het totaal van de dekkingsbronnen. Het creëren van de bestemmingsreserve arbeidsmarkt van € 1 Mln. is in de voorjaarsrapportage 2023 besloten in de raad. Van 2024 t/m 2027 wordt er een onttrekking voorzien van € 250.000 per jaar vanuit deze reserve. De werkelijke onttrekking vanuit de algemene reserve en dotatie naar de bestemmingsreserve arbeidsmarkt, loopt via deze jaarrekening. Door niet ingevulde vacatures is er een onderbesteding van de personeelsbegroting van € 360.000. De meeste niet ingevulde vacatures proberen we te bemensen met inhuur.

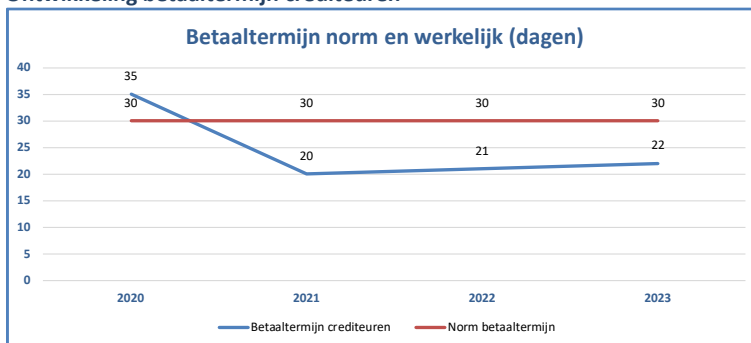
2.2. Dashboard financiën

Ontwikkeling weerstandsratio

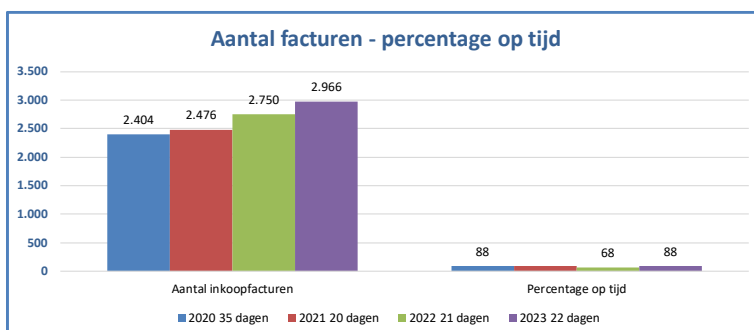
Het weerstandsratio blijft gelijk in 2023. De norm vanuit de raad is 1,4. Voor 2023 komt het ratio uit op 4,5. De risico's zijn licht gestegen, maar het beschikbare weerstandsvermogen ook. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vindt u hierover meer informatie.

Ontwikkeling betaaltermijn crediteuren

Gemeente Renswoude betaalt haar facturen gemiddeld binnen 22 dagen. De wettelijke norm voor de gemiddelde betaaltermijn is vastgesteld op 30 dagen. 88% wordt op tijd betaald.

Crediteuren gegevens	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde doorlooptijd ontvangstdatum - betaaldatum	35 dagen	20 dagen	21 dagen	22 dagen
Aantal inkoopfacturen	2.404	2.476	2.750	2.966
Aantal inkoopfacturen op tijd betaald	2.106	2.096	1.870	2.617
Percentage op tijd	88	85	68	88
Percentage te laat	12	15	32	12

In 2023 zijn 2.966 facturen ontvangen en verwerkt. 2.617 inkoopfacturen zijn op tijd betaald, wat neerkomt op 88%. In 2023 zijn wel veel meer inkoopfacturen verwerkt, maar dit gaat niet ten kosten van de gemiddelde betalingstermijn.

3. Programmaverantwoording

3.1. Programmaplan

3.1.1. Programma wonen

Dit programma draagt bij aan het zorgen voor passende woonruimte voor Renswoudenaars die woonruimte zoeken. Voor de komende periode staan we voor serieuze uitdagingen wanneer het gaat om de aanwezigheid van voldoende duurzame en betaalbare woningen. Er wordt extra aandacht gevraagd voor de energietransitie van de bestaande woningvoorraad. Uitgangspunt is, dat het woningaanbod zoveel mogelijk aansluit bij de huidige en verwachte vraag van inwoners naar soort, prijsklasse, type en aantal woningen. Leidend hierbij is de in 2022 vastgestelde Woonvisie. Naast deze Woonvisie gelden ook de richtlijnen vanuit de landelijke overheid.

Sinds 1 januari 2023 is de Woondeal van kracht. Dit betekent dat we ernaar streven om 28% van de te realiseren woningen tot 2030 bouwen voor de sociale sector, 6 % voor middenhuur en er 33% bestemd is voor goedkope koop tot de door de minister vastgestelde grens van € 355.000,- (prijspeil 2023). Vanuit Regio Foodvalley heeft de gemeente Renswoude het aanbod richting Provincie en Rijksoverheid mede-ondertekend. Voor wat betreft de realisatie van sociale huurwoningen zal het gemeentelijk Woningbedrijf de 'prefered supplier' blijven. Om aan de uitgangspunten van de Woondeal te voldoen was het noodzakelijk om voor toekomstige woningbouwontwikkelingen een volkshuisvestelijk kader vast te stellen. De gemeenteraad heeft op 24 oktober 2023 dit kader vastgesteld.

Het genoemde percentage voor sociale huur is ook opgenomen in de door de Rijksoverheid, VNG en Aedes (koepel voor woningcorporaties) overeengekomen Nationale Prestatie Afspraken (NPA). Vanwege de ondertekening van dit document door de VNG gelden de gemaakte afspraken daardoor ook voor het Woningbedrijf. Deze NPA, die tot stand zijn gekomen na het besluit tot afschaffing van de Verhuurdersheffing per 1 januari 2023, hebben grote impact op nieuwbouw, verduurzaming en huurprijsbeleid. Uitgangspunt voor het college is, om zoveel mogelijk Renswoudenaars de mogelijkheid te bieden hun woonwensen in vervulling te laten gaan. Tot nu toe waren de mogelijkheden daartoe beperkt. Inmiddels heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel aanpassing Huisvestingswet waardoor gemeenten de mogelijkheid wordt geboden om 50% van de nieuw te bouwen woningen toe te wijzen aan eigen inwoners. Dit is een eerste stap om aan de wens van het college tegemoet te komen.

Doelstelling:

Vergroting van een passend, duurzaam en betaalbaar woningaanbod voor Renswoudenaars die woonruimte zoeken.

Kaderstellende beleidsnota's

- Omgevingsvisie Renswoude 2018-2030
- Woningmarktonderzoek (december 2021)
- Woonvisie 2022-2026 (februari 2022)
- Doelgroepenverordening (2023)
- Woondeal 2023
- Volkshuisvestelijk kader (2023)
- Portefeuillestrategie Woningbedrijf (december 2019)
- Huisvestingsverordening Renswoude (juni 2023)
- Bestemmingsplannen

3.1.1.1. Afstemming woningaanbod op de markt

Periodiek afstemmen of het woningaanbod past bij de vraag uit de markt (resultaatgebied)

Resultaat I

Elke twee jaar wordt actueel inzicht geboden in evenwicht tussen vraag en aanbod.

1. **Activiteit:** Voor dit inzicht wordt jaarlijks een 'quick scan' Woningmarktonderzoek uitgevoerd. Hiervoor wordt in de begroting in het betreffende (oneven) jaar een bedrag van € 12.500,- opgenomen.

Uitgevoerd: In 2023 is geen quick scan woningmarktonderzoek uitgevoerd. In 2024 zal er een regionaal woningbehoefte onderzoek worden uitgevoerd waarin ook gegevens komen voor de gemeente Renswoude.

Resultaat II

Actuele Woonvisie is eenmaal per vijf jaar opgesteld.

1. **Activiteit:** Onderzoek laten doen.
Uitgevoerd: De woonvisie is in 2022 vastgesteld en is pas in 2027 weer aan de vijfjaarlijkse herijking toe en daarom in 2023 niet opgesteld.
2. **Activiteit:** Vaststelling door de gemeenteraad.
Uitgevoerd: De woonvisie is in 2022 vastgesteld en is pas in 2027 weer aan de vijfjaarlijkse herijking toe en daarom in 2023 niet opgesteld.

Resultaat III

Woningmarktstrategie is opgesteld.

1. **Activiteit:** In 2023 door de gemeenteraad de op de Woonvisie gebaseerde Woningmarktstrategie laten vaststellen. In deze Woningmarktstrategie worden de percentages verankerd ten behoeve van de bouw van woningen voor de diverse doelgroepen. Hiervoor wordt in de begroting een bedrag van € 15.000,- opgenomen.
Uitgevoerd: In tegenstelling tot eerder uitgangspunt is geen Woningmarktstrategie opgesteld. In plaats daarvan is een volkshuisvestelijk kader gemaakt, wat niet extern maar intern is opgesteld. Het volkshuisvestelijk kader is in december 2023 vastgesteld.
2. **Activiteit:** Na vaststelling van de Woningmarktstrategie wordt deze als leidend volkshuisvestelijk kader gehanteerd bij het maken van afspraken over het te realiseren woningaanbod met de ontwikkelende partijen.
Uitgevoerd: Het volkshuisvestelijk kader is in december 2023 vastgesteld en is vanaf dat moment leidend uitgangspunt bij afspraken met ontwikkelende partijen.

3.1.1.2. Regionale inzet wonen

Renswoude is onderdeel van de woningmarkt binnen Regio Foodvalley. Deze regio valt deels in de provincie Gelderland en deels in de provincie Utrecht

Resultaat I

Renswoude is maximaal vertegenwoordigd op bestuurlijk en ambtelijk niveau binnen het Provinciaal en Regionaal overleg.

1. **Activiteit:** Binnen de ambtelijke organisatie wordt ruimte vrijgemaakt om te participeren in het Provinciaal en Regionaal volkshuisvestelijk overleg.
Uitgevoerd: Door het ontbreken van ambtelijke capaciteit is deze activiteit in 2023 ambtelijk niet, maar bestuurlijk wel gerealiseerd en Renswoude is bestuurlijk trekker van het bestuurlijk overleg Wonen regio Foodvalley.
2. **Activiteit:** Bijwonen van regionale vergaderingen.
Uitgevoerd: Bestuurlijk wel, ambtelijk niet; De ambtelijke ondersteuning hiervan vindt plaats vanuit de Regio Foodvalley.

3.1.1.3. Woon, verkoop en onderhoudsstrategie

De slagingskans voor woningzoekenden uit Renswoude is vergroot, zodat zoveel mogelijk inwoners van Renswoude met een woonwens de beschikking krijgen over een, bij inkomen en type huishouden passende, duurzame woning in een prettige woon- en leefomgeving

Resultaat I

Maximaal gebruik van de wettelijke mogelijkheid om woningen beschikbaar te stellen voor inwoners uit Renswoude.

1. **Activiteit:** Huisvestingsverordening aanpassen op mogelijkheid om 50% van de beschikbare woningen toe te wijzen aan inwoners van Renswoude en deze uiterlijk 1 juli 2023 te laten vaststellen door de gemeenteraad.
Uitgevoerd: De gewenste aanpassingen zijn in de nieuwe Huisvestingsverordening opgenomen. Door latere vaststelling door de Eerste Kamer wordt in 2024 de technische aanpassing van de Huisvestingsverordening doorgevoerd op het onderdeel 50% toewijzing aan eigen inwoners. Tevens zal in dit voorstel het afschaffen van de voorrang voor vergunninghouders ter overweging worden meegenomen, alsmede de gevolgen hiervan (financiering van alternatieve huisvesting).
2. **Activiteit:** Doelgroepenverordening aanpassen op de mogelijkheid om 50% van alle nieuwbouwwoningen toe te wijzen aan inwoners van Renswoude en deze uiterlijk 1 juli 2023 te laten vaststellen door de gemeenteraad.
Uitgevoerd: De doelgroepenverordening is in de vergadering van 20 juni 2023 geactualiseerd vastgesteld. In de nieuwe huisvestingsverordening wordt dit opgenomen.

3. **Activiteit:** Inmiddels gesloten Anterieure Overeenkomsten (AO) met ontwikkelaars voorzien van de toevoeging dat 50% van alle nieuwbouwwoningen moeten worden aangeboden en toegewezen aan inwoners van Renswoude.
Uitgevoerd: De overeenkomsten zijn hierop niet aangepast. Wel is bij verkoop van de woningen een inspanningsverplichting opgenomen om de woningen in eerste instantie uitsluitend lokaal aan te bieden door deze zoveel mogelijk onderhands aan te bieden. De eerste 8 betaalbare koopwoningen zijn op deze manier verkocht aan inwoners van de gemeente Renswoude.
4. **Activiteit:** Jaarlijks alle 18-jarige inwoners uit Renswoude schriftelijk op de hoogte brengen van de noodzaak tot inschrijving bij Huiswaarts.nu, wanneer zij op termijn in aanmerking willen komen voor een sociale huurwoning.
Uitgevoerd: In de Heraut wordt hier regelmatig aandacht aan besteedt en opgeroepen na het taart halen dit te regelen.

Resultaat II

De Voorrangsregeling is geüpdatet en duidelijk voor de inwoners van Renswoude.

1. **Activiteit:** In overleg met de andere gemeenten van Regio Foodvalley onderzoeken of de Voorrangsregeling, zoals opgenomen in de Huisvestingsverordening voldoet of aangepast moet worden. Hiervoor is binnen Regio Foodvalley een werkgroep geformeerd die hun bevindingen in het eerste halfjaar van 2023 zullen delen.
Uitgevoerd: De gewenste aanpassingen zijn in de nieuwe Huisvestingsverordening opgenomen. Door latere vaststelling door de Eerste Kamer wordt in 2024 de technische aanpassing van de Huisvestingsverordening doorgevoerd op het onderdeel 50% toewijzing aan eigen inwoners.
2. **Activiteit:** Er wordt onderzocht of de beoordeling van aanvragen in Renswoude aangepast kan en moet worden.
Uitgevoerd: De praktijk wijst uit dat het overgrote deel van woningen uit het betaalbare segment aan inwoners van de gemeente Renswoude worden toegewezen.

3.1.1.4. Sociale huur, koop

De doorstroming is verbeterd. De Huisvestingsverordening is ingezet ter verbetering van de doorstroming binnen de sociale huur- en koopwoningmarkt. Buiten het bouwen van nieuwe woningen is doorstroming een van de belangrijkste instrumenten om zoveel mogelijk woningzoekenden een passende woning te kunnen laten bewonen. De eerste aandacht gaat daarbij uit naar senioren die nog in (grote) eengezinswoningen wonen en de huisvesting van starters

Resultaat I

Een pilot is gestart om senioren uit een huur- of koopwoning voorrang te geven bij een verhuizing naar een seniorenwoning of appartement.

1. **Activiteit:** Periodiek spreekuur door woonconsulente om ouderen te begeleiden naar een meer passende huisvesting.
Uitgevoerd: Dit spreekuur is in 2023 ingevoerd en vindt 1 x per 2 weken plaats.
2. **Activiteit:** Pilot omtrent voorrangsverlening ten behoeve van senioren opnemen in Huisvestingsverordening en uiterlijk 1 juli 2023 door de gemeenteraad te laten vaststellen.
Uitgevoerd: In de nieuwe Huisvestingsverordening is een experimentenregeling opgenomen waardoor dit mogelijk is.
3. **Activiteit:** Pilot na 2 jaar (2025) evalueren en wanneer nodig omzetten naar regulier beleid
Uitgevoerd: De evaluatie wordt in 2023 niet opgepakt, omdat de pilot dan nog niet is afgerond.
4. **Activiteit:** Het concept van Slimmer Kopen blijvend inzetten voor de doelgroep Starters. Dit concept als volkshuisvestelijk kader verankeren in de Woningmarktstrategie en meenemen in de overeenkomsten met ontwikkelaars.
Uitgevoerd: Er is voor gekozen om dit op te nemen in de nieuwe Doelgroepenverordening. Wel is het instrument KoopGarant toegevoegd.
5. **Activiteit:** Nader onderzoek doen of het Woningbedrijf het concept van Slimmer Kopen kan uitbreiden voor de doelgroep Senioren, zonder dat de huidige vrijstelling Venootschapsbelasting hierdoor in gevaar komt.
Uitgevoerd: Dit is niet onderzocht, omdat capaciteit pas in 2024 beschikbaar komt.
6. **Activiteit:** Onderzoeken of de door Provincie Utrecht beschikbaar gestelde Senioren Verhuiscoach een waardevolle toevoeging kan zijn.
Uitgevoerd: Dit is niet uitgevoerd.

3.1.1.5. De portefeuillestrategie Woningbedrijf is geactualiseerd

In 2019 heeft de gemeenteraad de portefeuillestrategie voor het Woningbedrijf vastgesteld

Resultaat I

Eind 2024 is de geactualiseerde portefeuillestrategie, inclusief routekaart verduurzaming en verkoopbeleid door de gemeenteraad vastgesteld.

1. **Activiteit:** Onderzoek aanpassing portefeuillestrategie op basis van actueel woningmarktonderzoek en meerjaren-onderhoudsplanning. Hiervoor in de begroting voor 2023 voor het Woningbedrijf een bedrag van € 10.000,- opnemen.
Uitgevoerd: Het gereserveerde budget is niet uitgegeven, want dit wordt in 2024 opgepakt.

3.1.1.6. Inwoners van Renswoude wonen zelfstandig

Inwoners van Renswoude kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen in een woning op maat, met voldoende mogelijkheden voor zorg op maat

Resultaat I

In 2023 is aan de gemeenteraad een onderzoek gepresenteerd over de invulling met zorginitiatieven voor de Borgwallocatie.

1. **Activiteit:** Onderzoek laten uitvoeren. Voor dit onderzoek wordt € 10.000,- meegenomen in de begroting voor 2023.
Uitgevoerd: Het onderzoek is in najaar 2023 opgestart ter voorbereiding van het opstellen van een startnotitie waarin de kaders voor de ontwikkeling worden bepaald.

Resultaat II

Het aanbod van woningen die geschikt zijn voor senioren is vergroot door nieuwbouwplannen en levensloopbestendige aanpassingen in de bestaande woningvoorraad (zowel huur als koop).

1. **Activiteit:** Voor de huurwoningen van het Woningbedrijf worden de aanpassingsmogelijkheden onderzocht en meegenomen in de actualisatie van de portefeuillestrategie.
Uitgevoerd: Na uitkomsten regionaal woningmarktonderzoek wordt dit opgepakt.
2. **Activiteit:** In 2023 start een voorlichtingscampagne voor woningeigenaren ten behoeve van bewustwording. Dit om tijdig een keuze te kunnen maken voor aanpassingen van de woning of om te verhuizen naar een meer passende woning. Hiervoor in de begroting van 2023 een bedrag van € 5.000,- opnemen.
Uitgevoerd: Deze campagne heeft in 2023 succesvol plaatsgevonden. In de bibliotheek zijn meerdere bijeenkomsten, door woonconsulente en WMO-medewerker, geweest voor deze doelgroep.

Resultaat III

Er is een notitie opgesteld waardoor er meer inzicht wordt verschaft over de mogelijkheden om WMO- cliënten te laten verhuizen naar een meer passende woning.

1. **Activiteit:** In 2023 onderzoeken woonconsulente en collega van de WMO de wensen en de (on)mogelijkheden op dit vlak, schrijven hiervoor een notitie en laten deze uiterlijk 1 juli 2023 door de gemeenteraad vaststellen.
Uitgevoerd: Nader onderzoek heeft opgeleverd dat in het kader van de privacywetgeving dit niet te realiseren is. In huisbezoeken van 75+-inwoners wordt aandacht voor passende huisvesting wel besproken.

3.1.1.7. Opvang statushouders en vluchtelingen

Resultaat I

Renswoude voldoet voor 100% aan de Taakstelling Statushouders.

1. **Activiteit:** In 2023 wordt nader onderzocht of er een 2e project gerealiseerd kan worden voor flexwoningen voor starters, statushouders en Oekraïners.
Uitgevoerd: In 2023 is gestart met het onderzoeken van mogelijke locaties voor flexwoningen.
2. **Activiteit:** Het matchen van het aantal statushouders aan een beschikbare woning vanuit het opgelegde quotum.
Uitgevoerd: Alle aan ons toegewezen statushouders hebben een geschikte woonruimte gekregen.

Financiële overzichten baten en lasten programma 1 Wonen

Programma 1 wonen	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	2.872.700	3.886.202	4.199.733	-313.531	n
Totaal baten	3.470.900	6.189.600	5.461.524	-728.076	n
Saldo voor bestemming	598.200	2.303.398	1.261.791	-1.041.607	n
Toevoeging reserves	0	487.700	32.981	454.719	v
Onttrekking reserves	6.135	0	820.000	820.000	v
Saldo reserves	6.135	-487.700	787.019	1.274.719	v
Saldo na bestemming	604.335	1.815.698	2.048.810	233.112	v

Toelichting verschillen

Programma 1 wonen					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
1	3.1.1.5	Portefeuillestrategie Woningbedrijf actualiseren	3.349.202	3.752.955	-403.753
1	3.1.1.7	Opvang statushouders en vluchtelingen	537.000	446.778	90.222
		Subtotaal lasten:	3.886.202	4.199.733	-313.531
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
1	3.1.1.5	Portefeuillestrategie Woningbedrijf actualiseren	4.177.600	3.446.413	-731.187
1	3.1.1.7	Opvang statushouders en vluchtelingen	2.012.000	2.015.111	3.111
		Subtotaal baten:	6.189.600	5.461.524	-728.076
		Saldo voor bestemming	2.303.398	1.261.791	-1.041.607
1		Toevoegingen reserves	487.700	32.981	454.719
1		Onttrekkingen reserve	0	820.000	820.000
		Subtotaal reserves:	-487.700	787.019	1.274.719
		Saldo na bestemming	1.815.698	2.048.810	233.112

Afwijkingen:

3.1.1.5 Portefeuillestrategie Woningbedrijf actualiseren (lasten - € 403.753, baten - € 731.187)

De lasten op het thema 'portefeuillestrategie woningbedrijf actualiseren' zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt grotendeels door onderhoudswerkzaamheden bij het woningbedrijf, die vanuit 2022 zijn doorgeschoven naar 2023. Daarnaast zijn de opbrengsten in het woningbedrijf tegengevallen ten opzichte van de geraamde opbrengsten, vanwege de Wet eenmalige huurverlaging (lagere huuropbrengsten) en een niet-gerealiseerde woningverkoop.

3.1.1.7 Opvang statushouders en vluchtelingen (lasten + € 90.222, baten - € 370.887)

De lasten voor de opvang van statushouders en vluchtelingen zijn € 90.222 lager uitgevallen dan verwacht. Bij de najaarsrapportage werd er nog uitgegaan van hogere lasten, maar uiteindelijk zijn salarislasten en huisvestingskosten lager uitgevallen. Aan de batenkant blijven de inkomsten achter bij de verwachtingen, wat voortvloeit uit de vergoedingsregeling die is veranderd. Deze baten bestaan uit specifieke uitkeringen van het rijk, bedoeld voor de opvang van vluchtelingen.

3.1.2. Programma ruimtelijke ontwikkeling & beheer

Het Programma Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer draagt bij aan het behoud van de leefbaarheid van het binnen- en buitengebied van Renswoude. We vinden het belangrijk dat het agrarische karakter zoveel mogelijk behouden blijft en de ruimte krijgt voor ontwikkeling zoals beschreven in de Omgevingsvisie 2018-2030. We willen graag stappen maken op het gebied van duurzaamheid. We zoeken daarbij naar een gezonde balans tussen ecologische, sociale en economische belangen. Klimaatveranderingen dwingen ons ook om goed na te denken over de mogelijke gevolgen voor het openbare en particuliere gebied. Renswoude is klimaatneutraal in 2050.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020
- IBOR Integraal beheerplan openbare ruimte
- Nota grondbeleid
- Omgevingsvisie 2018-2030

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

Doelstellingen:

1. Het landelijke karakter van Renswoude blijft behouden en er wordt perspectief geboden aan agrariërs en andere beheerders of gebruikers van het landelijk gebied
2. De dorpskern op de schaal van Renswoude blijven ontwikkelen om zo voldoende aanbod voor inwoners en bedrijven te creëren
3. Verbetering van de verkeersveiligheid in en bereikbaarheid van Renswoude
4. Verbetering van biodiversiteit in het openbare gebied
5. De kwaliteit van de openbare ruimte wordt in stand gehouden, ingezet wordt op een verbetering. De begraafplaats biedt gelegenheid aan iedere inwoner van Renswoude voor een laatste rustplaats.
6. De verduurzaming van Renswoude wordt verder vormgegeven; de openbare ruimte wordt klimaatbestendiger
7. We bevorderen een betere scheiding van afval

3.1.2.1. Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector

Resultaat I

Per 2024 is er een uitvoeringsplan buitengebied met ruimte voor duurzame landbouw, waarbij het landelijk karakter behouden blijft

1. **Activiteit:** Ontwikkelen integraal beleid voor het landelijk gebied (kaders omgevingsplan).
Uitgevoerd: Het ontwikkelen van integraal beleid voor het landelijk gebied is een continu proces. In 2023 zijn de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (LBV) en de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties met piekbelasting (LBV+) opengesteld. Dit heeft geleid tot een aantal aanvragen in Renswoude van stoppende agrariërs. Naast stoppers zijn er uiteraard ook blijvende agrarische bedrijven en andere gebruikers van het landelijk gebied. Het regionale project (regio Foodvalley en regio Amersfoort) actualisatie functieveranderingsbeleid heeft in 2023 meer vorm gekregen.

Resultaat II

Een regionaal perspectief landelijk gebied (RPLG) in Foodvalley moet handvatten bieden voor een balans tussen de diverse functies van het buitengebied van Renswoude (landbouw, natuur, recreatie e.d.).

1. **Activiteit:** Ontwikkelen van beleid in regionaal verband om onder andere stikstofproblemen op te lossen.
Uitgevoerd: De gemeenteraad is in het kader van het groeidocument RPLG (2023) geraadpleegd over de inhoud van het regionale perspectief.

3.1.2.2. Ontwikkeling dorp & infrastructuur

Resultaat I

In 2023 wordt het laatste deel van het openbare gebied in Beekweide afgerond.

1. **Activiteit:** het woonrijp maken van de laatste fase van Beekweide.
Uitgevoerd: In 2023 is de laatste fase van het woonrijp maken van Beekweide ter hoogte van Beekweide 88 afgerond. Daarmee is de totale ontwikkeling Beekweide gereed.

Resultaat II

In 2023 is gestart met de realisatie van Beekweide II.

1. **Activiteit:** het bouwrijp maken van de locatie (onderdeel grondexploitatie).
Uitgevoerd: Het bouwrijp maken van de locaties is in september 2023 opgestart. Naar verwachting zullen deze werkzaamheden doorlopen tot de zomer van 2024
2. **Activiteit:** het contracteren van ontwikkelaars met betrekking tot bezit eigen gronden.
Uitgevoerd: Met de diverse ontwikkelaars zijn allonges gesloten op de bestaande anterieure overeenkomsten. Door deze allonges zijn o.a. de kostenstijgingen grotendeels te verhalen op de ontwikkelende partijen.
3. **Activiteit:** het verplaatsen van de standplaatsen voor woonwagens binnen het plangebied
Uitgevoerd: De standplaatsen zijn gerealiseerd en de woonwagens zijn verplaatst.
4. **Activiteit:** start verkoop 1e bouwfase.
Uitgevoerd: De verkoop van 1e fase is gestart. Inmiddels zijn vrijwel alle woningen (26 stuks) verkocht
5. **Activiteit:** voorbereiding afronden voor de verdere inrichting van de openbare ruimte.
Uitgevoerd: de technische voorbereiding voor de verdere inrichting (het woonrijpmaken) van openbare ruimte is na een onderhandse aanbesteding opnieuw opgestart.

Resultaat III

De planvoorbereiding voor de herontwikkeling van de locatie van het voormalige schoolgebouw De Borgwal tot goedkope (zorg) woningen is gestart.

1. **Activiteit:** planvorming en kaderstelling voor de herontwikkeling opstarten.
Uitgevoerd: Het onderzoek is in najaar 2023 opgestart ter voorbereiding van het opstellen van een startnotitie waarin de kaders voor de ontwikkeling worden bepaald
2. **Activiteit:** het contracteren van een zorginstantie en/of ontwikkelaar.
Uitgevoerd: Er is nog geen zorginstantie en/of ontwikkelaar gecontracteerd. Dat is in deze fase nog niet mogelijk.

3.1.2.3. Verkeersveiligheid

Resultaat I

De verkeersveiligheid is verbeterd.

1. **Activiteit:** Achterstallig onderhoud aan de openbare wegen wordt aangepakt conform plan IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte).
Uitgevoerd: Aan de hand van inspecties en waarnemingen is een onderhoudsprogramma voor 2023 opgesteld en uitgevoerd. De uitvoering is begin 2023 aanbesteed conform de in 2022/2023 opgestelde raamovereenkomst Onderhoud Wegen.
2. **Activiteit:** In gesprek met de provincies en buurgemeenten over de veiligheid van de N224 (Dorpsstraat, Arnhemseweg, Utrechtseweg)
Uitgevoerd: in 2023 zijn gesprekken gevoerd met beide provincies en de buurgemeenten, wat geleid heeft tot de start van een gezamenlijk onderzoek naar de N224, waar veiligheid een onderdeel van vormt.

3.1.2.4. Biodiversiteit

Resultaat I

Het buitengebied is meer biodivers in 2026 dan nu.

1. **Activiteit:** biodiversiteit opnemen in bestekken maaien bermen en sloten en ander groenonderhoud.
Uitgevoerd: In 2022/2023 zijn bestekken opgesteld voor zowel 'maaien bermen en sloten', als voor 'groenonderhoud'. Binnen de werkzaamheden en werkwijze wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van biodiversiteit.
2. **Activiteit:** subsidie op inzaaien onderzoeken.
Uitgevoerd: Het onderzoeken van subsidies voor inzaaien en biodiversiteit heeft een aantal mogelijkheden opgeleverd. Aanvragen voor deze subsidies lopen synchroon met de uitvoering van programma's, projecten (zoals Soorten Management Plan) en bestekken in 2024 en verder.
3. **Activiteit:** binnenhalen subsidies duurzaamheid biodiversiteit.
Uitgevoerd: Er is een aanvraag ingediend voor klimaatmaatregelen, gekoppeld aan de uitvoering van het

afkoppelprogramma. De goedkeuring en middelen worden in 2024 verwacht. De besteding van de middelen vindt over meerdere jaren plaats.

Resultaat II

Het dorp is meer biodivers in 2026 dan nu.

1. **Activiteit:** Het opzetten van het aanjaagproject biodiversiteit, waaronder:
  - vastleggen huidige situatie door deskundige partij
  - opstellen visie en uitvoeringsplan ter verbetering van de biodiversiteit

Uitgevoerd: In 2023 is een inventarisatie voor mogelijkheden binnen de bebouwde kom uitgevoerd door een deskundige partij (voor het buitengebied was een dergelijk onderzoek al beschikbaar). De potentiële locaties waar biodiversiteit zich beter kan gaan ontwikkelen worden in het najaar van 2024 opgepakt. Daarmee zijn de visie op en het uitvoeringsplan voor de verbetering van de biodiversiteit opgesteld en ingevuld.

3.1.2.5. Onderhoud openbare ruimte & afval

Resultaat I

De basis van het onderhoud van het openbare gebied is op orde conform het plan IBOR.

1. **Activiteit:** werkzaamheden uitvoeren conform plan IBOR.
Uitgevoerd: Het onderhouden van de openbare ruimte vindt plaats conform IBOR-plan (projecten, bestekken, enz.).
2. **Activiteit:** Evalueren IBOR: wordt gewenste kwaliteit tegen de verwachte inspanning behaald.
Uitgevoerd: Door het onderhouden beantwoordt de openbare ruimte aan de gestelde kwaliteitsniveaus.
3. **Activiteit:** actualiseren IBOR.
Uitgevoerd: Er is gestart met het actualiseren van het IBOR-plan. Het resultaat wordt in 2024 aan de raad aangeboden.

Resultaat II

Het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) is geïmplementeerd.

1. **Activiteit:** Evalueren GRP.
Uitgevoerd: Zie hieronder.
2. **Activiteit:** actualiseren GRP.
Uitgevoerd: Het evalueren en actualiseren van het Basis Rioleringsplan en eventueel het Gemeentelijk Rioleringsplan is in de meerjarenplanning opgenomen voor 2025 of 2026.
3. **Activiteit:** Milieuoverlast op de Lunterse beek ter hoogte van bedrijventerrein De Hooge Hoek oplossen.
Uitgevoerd: Samen met het waterschap is in 2023 (en 2024) een onderzoeksprogramma uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten zijn diverse 'foutaansluitingen' hersteld. Toch, valt de milieuoverlast als gevolg van de overstort van rioleringen van het bedrijventerrein nog niet binnen de gestelde normen. In gezamenlijkheid worden vervolgstappen bepaald en uitgevoerd voor verdere monitoring en maatregelen.
4. **Activiteit:** vast laten stellen afkoppelplan en de bijbehorende budgetten.
Uitgevoerd: Het afkoppelplan en bijbehorende budgetten zijn vastgesteld. Het eerste project Eikenlaan en omgeving is opgestart (uitvoering beoogd in 2025).

Resultaat III

Betrokkenheid vergroten van de inwoners bij een betere wijze van de afvalinzameling en scheiding

1. **Activiteit:** het uitzetten van een enquête onder de inwoners in 2023. Hiervoor dient een bedrag van € 15.000 te worden opgenomen.
Uitgevoerd: Er is geen enquête uitgezet onder de inwoners, omdat de uitgangspunten van het onderzoek nog niet helder zijn.
2. **Activiteit:** Het houden van steekproeven tijdens de afvalinzameling op de inhoud van de aangeboden minicontainers GFT- en PMD-afval
Uitgevoerd: Er zijn enkel en alleen steekproeven gehouden tijdens de PMD inzameling. We zijn in 2023 diverse malen geconfronteerd met volledige afkeur van het PMD en het is een risico om hier vaker mee geconfronteerd te worden vanwege de overschrijding van de aanwezigheid van stoorstoffen. Daarom alleen de focus op deze fractie.
3. **Activiteit:** Inwoners nog beter informeren en betrekken bij de wijze van afvalinzameling en mogelijkheden hiertoe

Uitgevoerd: Inwoners zijn op de hoogte gebracht dat er sprake was van PMD afkeur en welke consequenties dit met zich mee brengt. Gelijkzeitig is nogmaals aandacht besteed aan de juiste wijze van inzameling en welke hulpmiddelen hiervoor zijn.

Resultaat IV

Inwoners zijn tevreden over de wijze waarop het afval wordt ingezameld en welke mogelijkheden men hiervoor heeft

1. **Activiteit:** Onderzoek doen naar de mogelijkheid tot ondergrondse inzameling van restafval bij woningen met een kleine tuin
Uitgevoerd: Er is gestart met een inventarisatie van woningen met een klein perceel.
2. **Activiteit:** Bij de ontwikkeling van nieuwbouwprojecten wordt samen met de afvalinzamelaar gekeken naar de wijze van de afvalinzameling
Uitgevoerd: Bij de ontwikkeling van Beekweide II is in 2023 met de afvalinzamelaar gekeken naar een juiste wijze van de inzameling. Hierbij is gelet op hoogbouw en laagbouw, rijroutes, aanbodplaatsen van de klike's en de locaties van ondergrondse containers.

3.1.2.6. Thema duurzaamheid (gas, stikstof, windmolens, RES)

Resultaat I

De afspraken omtrent de RES (Regionale Energie Strategie) zijn op schema.

1. **Activiteit:** Het bod vanuit Renswoude in de RES 1.0 (20 GWh) is door de raad vastgesteld.
Uitgevoerd: Binnen het NPRES-programma is de Regio Foodvalley verplicht tweejaarlijks een voortgangsrapportage op te stellen over de resultaten en prognoses in het behalen van het RES-bod 1.0. Met een raadsinformatiebrief is de raad in 2023 in kennis gesteld van de Voortgangsrapportage 2023.
2. **Activiteit:** Renswoude neemt deel aan de herijking van de RES. Het verder verkennen en onderzoeken van de juiste mix tussen wind- en zonne-energie.
Uitgevoerd: Zie beantwoording activiteit 1; herijking van de RES. is voorzien in 2024 en 2025, waarbij het beleid is het bod van Renswoude te realiseren met zon op dak.

Resultaat II

Er is geïnvesteerd in 'no regret' maatregelen, energiebesparing en klimaatadaptatie worden nadrukkelijker onder de aandacht gebracht van de inwoners en bedrijven.

1. **Activiteit:** We starten een energieloket voor bewoners.
Uitgevoerd: In 2023 is gestart met een energieloket voor inwoners. De aftrap voor een breder warmteprogramma (najaar 2023 - winter/voorjaar 2024) is gegeven tijdens de landelijke klimaatweek in oktober. Met de energiecaravan als centraal punt, de stand in de bibliotheek, infomarkten en communicatie in de Heraut/Scherpenzeelse krant is de informatievoorziening aan inwoners concreet gemaakt. Veel inwoners hebben een afspraak gemaakt en informatie gekregen op het gebied van besparen, isoleren, warmtepompen, zonnepanelen, enz. Ook zijn 3 energiecoaches gevonden en opgeleid om mensen te helpen met kleinschalige, praktische maatregelen als radiatorfolie, tochtstrips en dergelijke en is er een klimaatburgemeester geïnstalleerd, die op diverse momenten aandacht vraagt voor klimaat en energie.
2. **Activiteit:** We inventariseren de mogelijkheden voor een gezamenlijke isolatieaanpak op buurt-/wijkniveau. Deze inventarisatie is al gestart.
Uitgevoerd: In 2023 is voornamelijk gekozen voor informatievoorziening naar alle inwoners. Inwoners met mogelijke energiearmoede zijn per brief geattendeerd op de energiecaravan. De resultaten uit de winterperiode 2023/2024 geven aanleiding om in het najaar 2024 een verfijning door te voeren naar de leeftijd van huizen en de buurtaanpak.
3. **Activiteit:** De geldende landelijke subsidieregelingen duidelijk kenbaar maken op de gemeentelijke website.
Uitgevoerd: door gebruik te maken van een verwijzing op de gemeentelijke website kunnen inwoners informatie over isoleren en subsidies vinden van het energieloket.

3.1.2.7. Begraafplaats

Resultaat III

Iedere inwoner van Renswoude kan worden begraven/bijgezet op de begraafplaats. In 2030 is de uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd, waarbij 500 'nieuwe' graven zijn gerealiseerd

1. **Activiteit:** in 2023 wordt een start gemaakt met de besluitvorming over de benodigde uitbreiding en de te bepalen tarieven.

Uitgevoerd: Er is een onderzoek opgestart waarbij de benodigde begraafbehoefte en capaciteit worden berekend om conclusies te kunnen trekken over de noodzakelijke uitbreiding, met hoeveel graven en wanneer dit moet plaatsvinden. De tariefstelling zal worden meegenomen in aanloop naar de nieuwe verordening.

2. **Activiteit:** verkennen van de mogelijkheden m.b.t. aankoop van de gronden 2023

Uitgevoerd: Het verkennen van de mogelijkheden tot aankoop is nog niet opgestart, omdat het wenselijk is eerst te weten wat de benodigde omvang van de uitbreiding moet zijn.

Financiële overzichten baten en lasten programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	2.973.810	3.425.345	3.700.712	-275.367	n
Totaal baten	1.479.198	1.967.513	2.170.591	203.078	v
Saldo voor bestemming	-1.494.612	-1.457.832	-1.530.122	-72.290	n
Toevoeging reserves	50.000	350.000	350.000	0	n
Onttrekking reserves	155.475	170.475	170.475	0	n
Saldo reserves	105.475	-179.525	-179.525	0	n
Saldo na bestemming	-1.389.137	-1.637.357	-1.709.647	-72.290	n

Toelichting verschillen

Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
2	3.1.2.1	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	76.998	102.568	-25.570
2	3.1.2.2	Ontwikkeling dorp en infrastructuur	866.725	1.380.786	-514.061
2	3.1.2.3	Verkeersveiligheid	298.850	398.623	-99.773
2	3.1.2.5	Onderhoud openbare ruimte (begraafplaatsen) en afval	1.856.922	1.665.576	191.346
2	3.1.2.6	Thema duurzaamheid (gas, stikstof, windmolens, RES)	325.850	153.161	172.689
		Subtotaal lasten:	3.425.345	3.700.712	-275.367
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
2	3.1.2.1	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	0	0	0
2	3.1.2.2	Ontwikkeling dorp en infrastructuur	16.639	415.986	399.347
2	3.1.2.3	Verkeersveiligheid	0	39.843	39.843
2	3.1.2.5	Onderhoud openbare ruimte (begraafplaatsen) en afval	1.670.024	1.599.612	-70.412
2	3.1.2.6	Thema duurzaamheid (gas, stikstof, windmolens, RES)	280.850	115.150	-165.700
		Subtotaal baten:	1.967.513	2.170.591	203.078
		Saldo voor bestemming	-1.457.832	-1.530.122	-72.290
2		Toevoegingen reserves	350.000	350.000	0
2		Onttrekkingen reserve	170.475	170.475	0
		Subtotaal reserves:	-179.525	-179.525	0
		Saldo na bestemming	-1.637.357	-1.709.647	-72.290

Afwijkingen

3.1.2.1 Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector (lasten – € 25.570)

De toename van € 25.570 in de uitgaven is hoofdzakelijk toe te schrijven aan twee factoren. Ten eerste, er zijn hogere bijdragen geleverd aan het mobiliteitsfonds van de regio Foodvalley. Ten tweede, er zijn meer werkzaamheden uitgevoerd bij de basisregistratie adressen en gebouwen. Dit komt door de actualisatie van de WOZ-waarden.

3.1.2.2 Ontwikkeling dorp en infrastructuur (lasten - € 514.061, baten € 399.298)

De negatieve overschrijding van € 514.061 op de lasten kan worden verklaard door een aantal specifieke oorzaken. Een gedeelte hiervan, is het resultaat van hogere personele lasten, die o.a. noodzakelijk waren voor de implementatie van de omgevingswet. Verder zijn de kosten voor het onderhoud van het openbaar gebied fors gestegen met ongeveer € 125.000, wat bijdraagt aan de totale overschrijding. Ook de voortgang van de grondexploitaties veroorzaakt hogere lasten, die we ook zien terugkomen aan de kant van de baten. De toename die voornamelijk voortkomt uit ontwikkelingsprojecten Beekweide 2 en Groot Overeem 2.

3.1.2.3 Verkeersveiligheid (lasten - € 99.773, baten + € 39.843)

De lastenoverschrijding is voornamelijk te wijten aan hogere kosten voor asfaltonderhoud aan de Oude Holleweg en de aanleg van een slijtlaag op de Ubberschoterweg en Woudegge. De baten zijn hoger uitgevallen door onvoorziene legesopbrengsten.

3.1.2.5 Onderhoud openbare ruimte (lasten + € 116.428, baten - € 106.981)

De lasten zijn lager uitgevallen dan begroot, hoofdzakelijk door verminderde uitgaven aan milieutaken van de Omgevingsdienst Regio Utrecht. De bijdrage aan afvalverwerking is ook lager uitgevallen, wat komt door hogere opbrengsten van restafval. De opbrengsten uit rioolrechten zijn lager dan begroot. Dit veroorzaakt ook weer een lagere toevoeging aan de voorziening dan was begroot.

3.1.2.6 Thema duurzaamheid (lasten + € 172.689, baten - € 190.065)

De bestedingen op het thema duurzaamheid lijken achter te blijven op het budget en dit kun je ook aflezen uit de baten. Wij hebben o.a. een SPUK ontvangen voor capaciteit klimaat- en energiebeleid en lokale aanpak isolatie. Dit zijn regelingen voor drie jaar. Het totale budget wordt als lasten en als baten begroot in de begroting. Echter lukt het niet om dit totale budget in één jaar te besteden aan projecten. Het niet bestede deel van de SPUK schuift door naar het volgende jaar.

3.1.3. Programma samenleving

Dit programma draagt bij aan een inclusief, vitaal en leefbaar dorp. In Renswoude werken we aan een samenleving waarin inwoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar, werken, actief meedoen en waarin de gemeente als het nodig is een handje helpt. In Renswoude is de ondersteuning hiervoor goed geregeld. Het Dorpsteam speelt hier een belangrijke rol in. In Renswoude zorgen we voor elkaar.

Doelstelling

Alle inwoners van Renswoude doen mee binnen hun mogelijkheden en beperkingen

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleid sociaal domein Renswoude 2023-2026 'Renswoude: Samen voor elkaar'
- Algemene Subsidieverordening 2021
- Subsidiebeleidsnota gemeente Renswoude
- Nadere Subsidieregels gemeente Renswoude
- Verordening Jeugdhulpgemeente Renswoude 2015
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, 2019 gemeente Renswoude
- Aanpassing verordening Jeugdhulp Gemeente Renswoude 2015, 2017
- Besluit nadere regels Maatschappelijke ondersteuning Renswoude 2021
- Verordening Minimaregelingen Renswoude (2021)
- Re-integratieverordening Participatiewet Renswoude 2022
- Verordening Loonkostensubsidie Participatiewet Renswoude 2022
- Verordening Individuele Inkomensvoetstuk Renswoude 2022
- Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Renswoude 2022
- Verordening Regionale Cliëntenparticipatie Werk en Inkomen Renswoude 2022

- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ Renswoude 2022
- Beleidsregel Scholingsplicht Renswoude 2022
- Beleidsregel tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang Renswoude 2022
- Beleidsregel Tegenprestatie Renswoude 2022
- Beleidsregel Terugvordering en verhaal Renswoude 2022
- Beleidsregel Vaststelling hoogte vermogen Renswoude 2022
- Besluit uitvoering re-integratie Renswoude 2022
- Regeling Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht
- Beleidsplan Schulddienstverlening en preventie 2018-2022
- Beleidsregel vrijlating giften Participatiewet Renswoude 2021
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2022
- Beleidsregel draagkracht bijzondere bijstand 2022
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renswoude 2010
- Beleidsregel Krediethypotheek PW 2016
- Beleidsregel Taaleis 2016

Verbonden partijen

- IW4 Bedrijven Sociale Werkvoorziening, gevestigd in Veenendaal
- GGD regio Utrecht, gevestigd in Zeist

3.1.3.1. Domeinoverstijgend

Resultaat I

Oekraïense inwoners krijgen passende ondersteuning en onderwijs.

1. **Activiteit:** We spelen in op nieuwe ontwikkelingen (zoals nieuwkomersonderwijs, leerlingenvervoer, hulpmiddelen en jeugdhulp).
Uitgevoerd: We hebben bijgedragen aan de totstandkoming van een nieuwe taalklas in Woudenberg. Verder kunnen Oekraïense inwoners gebruik maken van dezelfde voorzieningen als andere inwoners.

Resultaat II

Inwoners zijn op de hoogte van de manier waarop zij mee kunnen doen en waarop zij ondersteund kunnen worden.

1. **Activiteit:** Up-to-date maken van de website en zorgen dat deze eenvoudig in gebruik is voor inwoners.
Uitgevoerd: We hebben de website van de Grebbepas vernieuwd, deze geeft een actueel overzicht van de minimaregelingen. We hebben een start gemaakt met het vernieuwen van de pagina's over het sociaal domein op de gemeentelijke website.

Resultaat III

Er is geactualiseerd beleid voor het Sociaal Domein.

1. **Activiteit:** We ontwikkelen een nieuw beleidsplan Sociaal Domein 2023 – 2027 en laten deze vaststellen.
Uitgevoerd: We hebben het beleidsplan Sociaal Domein ontwikkeld en die is eind 2023 vastgesteld. Partners en inwoners zijn betrokken door het organiseren van meerdere bijeenkomsten.

Resultaat IV

Inwoners die te maken hebben met problemen op meerdere levensterreinen, worden ondersteund vanuit een gecoördineerde aanpak (Wet WAMS).

1. **Activiteit:** We ontwikkelen en implementeren een werkwijze van het Dorpsteam voor deze gecoördineerde aanpak.
Uitgevoerd: Deze wet WAMS is controversieel verklaard. Het Dorpsteam werkt wel al zo veel mogelijk vanuit een gecoördineerde aanpak.

3.1.3.2. Welzijn en sport

Resultaat I

Er is een sport- & beweegaanbod voor alle inwoners in Renswoude.

1. **Activiteit:** We financieren de inzet van de buurtsportcoach. En we onderzoeken de voortzetting en de uitbreiding van ureninzet van de buurtsportcoach.
Uitgevoerd: We hebben middelen aangevraagd en toegekend gekregen van het rijk vanuit een brede SPUK-subsidie voor een lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en de sociale basis. Vanuit deze middelen hebben we de uren voor de buurtsportcoach uitgebreid.
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan sportverenigingen.
Uitgevoerd: We hebben subsidie verleend aan sportverenigingen en faciliteren het gezamenlijk overleg van deze verenigingen.

Resultaat II

De zelfstandigheid, gezondheid, het welbevinden en maatschappelijk participeren van alle senioren en volwassen burgers in Renswoude en in het bijzonder kwetsbare groepen is versterkt.

1. **Activiteit:** We onderhouden nauw contact met het welzijnswerk en subsidiëren deze.
Uitgevoerd: Er zijn korte lijnen met de coördinator van het welzijnswerk. In deze samenwerking hebben we nieuwe activiteiten georganiseerd, zoals handwerkateliers voor mensen met beginnende dementie. Ook hebben we in 2023 voor het eerst een subsidie-uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de welzijnsorganisatie.

Resultaat III

De inwoners van Renswoude leven in een gezonde en veilige omgeving.

1. **Activiteit:** We nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling van de GGDrU.
Uitgevoerd: We hebben nieuwe maatwerkafspraken gemaakt met de GGDrU. Daarnaast heeft de GGDrU de ontwikkeling van het Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg in gang gezet. In dit traject wordt lering getrokken van de afhandeling van het stukgelopen digitaal dossier GGiD.
2. **Activiteit:** We geven uitvoering aan het Sport- en Vitaliteitsakkoord.
Uitgevoerd: We hebben de activiteiten van het Sport- en Vitaliteitsakkoord in 2023 conform planning afgerond. Dit heeft een vervolg gekregen in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Sport- en Beweegakkoord 2.0. Het Kernteam blijft hier nauw bij betrokken. Hiernaast nemen we actief deel aan het regionale proces rond het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Resultaat IV

Het lezen en de digitale geletterdheid van inwoners van Renswoude zijn bevorderd.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan bibliotheek Z-O-U-T voor het basisaanbod, het Taalhuis en de Voorlees Express.
Uitgevoerd: We hebben de subsidies verleend. Het Taalhuis heeft het certificeringstraject met succes doorlopen. We hebben een Breed Overleg gehouden over het onderwerp laaggeletterdheid.
2. **Activiteit:** We stemmen de aanpak laaggeletterdheid regionaal af.
Uitgevoerd: We hebben regionale overleggen gevoerd over de aanpak. De samenwerkingsovereenkomst (Digi)Taalhuis Z-O-U-T 2023-2026 is ondertekend.

Resultaat V

Renswoude heeft een dorpshuis waar alle inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, sport, bibliotheek en welzijn.

1. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan onderzoek en ontwikkeling van Dorpshuis/accommodatie De Hokhorst.
Uitgevoerd: We hebben extern onderzoek laten doen naar de toekomstige exploitatie van een dorpshuis. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met Stichting Sporthal de Hokhorst over duurzame exploitatie van de sporthal.

Resultaat VI

Het Borgwalterrein is ontwikkeld, met hierin een zorgfunctie.

1. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan het onderzoek en de ontwikkeling van het Borgwalterrein.
Uitgevoerd: We hebben een werkbezoek gebracht om de mogelijkheden van wonen en zorg te verkennen. Er wordt onderzoek gedaan ter voorbereiding van een startnotitie.

3.1.3.3. Kunst en cultuur

Resultaat I

Inwoners (en in het bijzonder kwetsbare inwoners en jongeren) hebben deelgenomen aan kunst, cultuur en erfgoed, of hebben hier kennis mee gemaakt.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidies aan lokale verenigingen en organisaties.
Uitgevoerd: We hebben subsidies verleend aan lokale organisaties. Zo heeft Harmonievereniging Ons Genoegen vanuit deze subsidie muzieklessen gegeven en diverse concerten georganiseerd en heeft Christelijk Gemengde Zangvereniging 'Con Amore' het Zomerconcert georganiseerd. We hebben voldaan aan de expositieverzekering van de bibliotheek.

Resultaat II

Het blijven faciliteren van de Kunstroute, verkenneroute, monumentencommissie en daarnaast bijdragen aan gemeentelijke monumenten.

1. **Activiteit:** Het structureel beschikbaar houden van budgetten voor kunst- en culturele activiteiten.
Uitgevoerd: Er is subsidie verleend aan de Kunstroute. De monumentencommissie is ingericht op het beoordelen van aanvragen voor bijdragen aan gemeentelijke monumenten.

3.1.3.4. WMO

Resultaat I

Binnen het budget is voor iedere volwassen inwoner tijdige en passende (preventieve) ondersteuning beschikbaar.

1. **Activiteit:** We halen informatie op bij en maken werkafspraken met relevante maatschappelijke partners en kerken.
Uitgevoerd: We hebben brede overleggen en werkateliers georganiseerd, met als doel samenwerking te versterken en kennis uit te wisselen.
2. **Activiteit:** We stemmen de inkoop van zorg en ondersteuning met de gemeente Veenendaal en waar nodig regionaal af.
Uitgevoerd: Renswoude neemt deel aan het aanbestedingstraject voor immateriële ondersteuning met de gemeente Veenendaal.
3. **Activiteit:** We bewaken de beschikbaarheid en de kwaliteit van zorg en ondersteuning, indien nodig sturen we bij.
Uitgevoerd: O.a. de GGD heeft kwaliteitstoezicht uitgevoerd bij verschillende gecontracteerde WMO-aanbieders. We hebben afspraken gemaakt over het contractbeheer met de gemeente Veenendaal.
4. **Activiteit:** We voeren de dialoog met inwoners over hun eigen kracht.
Uitgevoerd: We hebben het gespreksverslag van de huisbezoeken voor de WMO aangepast. De uitvraag rondom eigen kracht is hierin een vast onderdeel geworden.
5. **Activiteit:** We maken het Dorpsteam en het zorgaanbod vanuit Veenendaal zichtbaar en laagdrempelig.
Uitgevoerd: In elke uitgave van de Heraut brengen we het Dorpsteam onder de aandacht. De maatschappelijk werker houdt regelmatig spreekuren in het Trefpunt en de Taets. Het Dorpsteam is op verschillende bijeenkomsten vertegenwoordigd.
6. **Activiteit:** We bieden alternatieven bij lange wachttijden van zorgaanbieders.
Uitgevoerd: We hebben maatschappelijk werk ingezet als voorliggende voorziening voor individuele begeleiding.
7. **Activiteit:** We stellen een lokale aanpak op om eenzaamheid te verminderen en geven hier uitvoering aan met onze lokale partners.
Uitgevoerd: We hebben de aanpak tegen eenzaamheid gecontinueerd. Vanuit het netwerk Renswoude voor elkaar zijn meerdere activiteiten georganiseerd, zoals Samen eten/ soepen en een feestmiddag waarbij voor jong en oud activiteiten georganiseerd werden.

Resultaat II

Er is snelle en passende hulp beschikbaar voor inwoners met verward gedrag. Hiernaast is er advies en ondersteuning beschikbaar voor inwoners en professionals die verward gedrag signaleren.

1. **Activiteit:** In nauwe samenwerking met de gemeenten Veenendaal en Rhenen geven we uitvoering aan het advies- en meldpunt verward gedrag.
Uitgevoerd: We hebben de uitvoering voortgezet onder de aangepaste naam 'advies- en meldpunt onbegrepen

gedrag'. Om ketensamenwerking en kwaliteit te versterken, is het Meldpunt uitgebreid met een specialist van Pro-Persona.

Resultaat III

Beschermd wonen blijft ook na de doorcentralisatie beschikbaar voor inwoners.

1. **Activiteit:** In voorbereiding op de doordecentralisatie stemmen we regionaal af en kopen we, waar mogelijk en wenselijk, gezamenlijk in met andere gemeente(n).
Uitgevoerd: We hebben i.s.m. Foodvalley gemeenten de visie op beschermd wonen en beschermd thuis opgesteld en begin 2024 is deze door de raad vastgesteld. Renswoude neemt deel aan het regionale aanbestedingstraject voor beschermd wonen.

Resultaat IV

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in beeld en krijgen zo nodig ondersteuning.

1. **Activiteit:** Het Dorpsteam/welzijnswerk ondersteunt mantelzorgers.
Uitgevoerd: Mantelzorgers kunnen voor ondersteuning terecht bij het Mantelzorgpunt van de SWO en bij het Dorpsteam.
2. **Activiteit:** We ontlasten mantelzorgers door een tijdelijke 'time-out' aan te bieden aan inwoners met GGZ-problemen.
Uitgevoerd: Er is een nieuw convenant met GGZ Centraal ondertekend, waardoor we het project 'time out' kunnen continueren tot in ieder geval 1 januari 2025. Overbelaste mantelzorgers kunnen hier ook terecht.
3. **Activiteit:** We ondersteunen initiatieven die de positie van mantelzorgers en vrijwilligers versterken (zoals het mantelzorgcompliment, de werkateliers en het vrijwilligerspunt).
Uitgevoerd: Als blijk van waardering ontvangen mantelzorgers jaarlijks het mantelzorgcompliment. Vrijwilligers hebben deelgenomen aan activiteiten die georganiseerd zijn door het steunpunt voor vrijwilligers. We hebben meerdere werkateliers georganiseerd voor vrijwilligers en professionals.
4. **Activiteit:** Zo veel mogelijk inwoners, lokale partners en medewerkers van de gemeente zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe te handelen.
Uitgevoerd: We hebben verschillende activiteiten georganiseerd om aandacht te geven aan (het voorkomen van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo zijn er op de basisscholen trainingen gegeven over dit thema. Ook is er in de bibliotheek een lezing gegeven over ouderenmishandeling voor vrijwilligers.
5. **Activiteit:** We geven, samen met Rhenen en Veenendaal, uitvoering aan het lokale uitvoeringsprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling.
Uitgevoerd: Zie de uitgevoerde werkzaamheden bij activiteit 4.
6. **Activiteit:** We investeren in het bereiken van meer inwoners en lokale partners door PR, informatie en aandacht.
Uitgevoerd: In de Heraut hebben we enkele keren aandacht gegeven aan het thema huiselijk geweld en kindermishandeling. In het Hometeam is dit aan bod gekomen. We hebben een theatervoorstelling georganiseerd.

Resultaat V

Inwoners zijn tevreden over de geboden zorg en ondersteuning.

1. **Activiteit:** We voeren jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek uit.
Uitgevoerd: Inwoners hebben hun ervaring met de Wmo beoordeeld met een gemiddelde van 8,1 en de hulp vanuit de Jeugdwet met gemiddeld een 7,7.

3.1.3.5. Jeugd

Resultaat I

Kinderen die in hun ontwikkeling bedreigd worden, hebben we vroegtijdig in beeld.

1. **Activiteit:** We ontwikkelen samen met relevante maatschappelijke partners een preventief aanbod (zoals Kies-training, Schooljudo / HiRO).
Uitgevoerd: We hebben op de scholen Kies-training, Schooljudo/HiRO aangeboden en dragen daarmee bij aan de ontwikkeling van (kwetsbare) kinderen.
2. **Activiteit:** We werken nauw samen met beide basisscholen, door bijvoorbeeld deel te nemen aan ondersteuningsoverleggen en we houden maandelijks een inloopspreekuur.

Uitgevoerd: Het Dorpsteam houdt maandelijks een inloopspreekuur en sluit indien nodig aan bij ondersteuningsoverleggen.

Resultaat II

Binnen het beschikbare budget krijgt ieder kind de juiste ondersteuning (informeel of maatwerk)

1. **Activiteit:** We volgen de ontwikkelingen omtrent de Hervormingsagenda Jeugd en spelen hierop in.
Uitgevoerd: We nemen actief deel aan de regionale overleggen, waardoor we snel op de hoogte zijn van de nieuwste ontwikkelingen en hier direct op kunnen inspelen.
2. **Activiteit:** We stemmen af met de Jeugdhulp van Regio Foodvalley.
Uitgevoerd: In de jeugdhulpregio FoodValley (Knooppunt) zijn voorbereidingen getroffen voor de vorming van de nieuwe gemeenschappelijke regeling. We hebben als gemeente Renswoude ingestemd met een regionale beleidsarme GR met een grote mate van gemeentelijke betrokkenheid in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie.

Resultaat III

Alle jeugdigen in Renswoude groeien veilig en gezond op.

1. **Activiteit:** Wij nemen deel aan de Proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.
Uitgevoerd: We hebben bijgedragen aan het plan van aanpak voor de voortzetting van de Proeftuin. Deze werkwijze sluit goed aan op de werkwijze van het Dorpsteam. Zij zijn betrokken bij de uitvoering van de Proeftuin.
2. **Activiteit:** Wij implementeren de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming.
Uitgevoerd: We werken in een eerder stadium sneller en intensiever samen met onze partners (Jeugdbescherming, Raad voor de Kinderbescherming) om escalatie en verdergaand ingrijpen te voorkomen (Proeftuin aanpak).
3. **Activiteit:** Wij voeren de dialoog over “normalisering” met onze maatschappelijke partners en de gemeenteraad.
Uitgevoerd: We hebben het opgenomen als uitgangspunt in het nieuwe beleidsplan en daardoor in de sessies met partners.

Resultaat IV

Binnen het beschikbare budget krijgt ieder kind met (risico's op) achterstanden de juiste ondersteuning.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan de kinderopvangorganisatie voor het reguliere peuteraanbod en de Voorschoolse Educatie (VE) peuteraanbod.
Uitgevoerd: Vanwege de beëindiging van VE-activiteiten op het Borghonk, hebben we een alternatief gevonden in Ederveen. Dit subsidiëren wij, net als het reguliere peuteraanbod in Renswoude.
2. **Activiteit:** We zetten samen met scholen en kinderopvang een aanvullend aanbod voor leerlingen met taalachterstanden op en verstrekken daar een bijdrage aan (zoals Verlengde Schooldag).
Uitgevoerd: De pilot Verlengde Schooldag is geslaagd en hebben we daarom omgezet naar een meerjarige subsidie.
3. **Activiteit:** We faciliteren en monitoren de samenwerking met en afspraken tussen de scholen, kinderopvang en GGD over signalering, verwijzing en ondersteuning van peuters en kleuters met (risico op) ontwikkelingsachterstanden.
Uitgevoerd: We hebben dit uitgevoerd en samen met onze partners signaleren we met name hoogbegaafdheid en dyslexie onder kinderen. We hebben gezamenlijk afgesproken om nog meer aandacht te geven aan deze twee componenten.

3.1.3.6. Participatie

Resultaat I

Iedereen neemt naar vermogen deel aan de samenleving en voorziet zoveel mogelijk in het eigen onderhoud.

1. **Activiteit:** Samen met Veenendaal en Rhenen nemen we deel aan de gemeenschappelijke regeling van het sociaal werkbedrijf IW4.
Uitgevoerd: Binnen de gemeenschappelijke regeling spelen we in op de wijzigingen in de Wet Sociale Werkvoorziening en het beschut werk. De organisatie wordt daarop ingericht.
2. **Activiteit:** We stemmen ons beleid rond de Participatiewet af met Veenendaal en Rhenen, voor zover passend bij Renswoude.
Uitgevoerd: We hebben regelmatig overleg gevoerd over alle onderwerpen die met deze wet te maken hebben. De

ontwikkeling van Nieuw Beschut Werk is daar een voorbeeld van, met als doel zoveel mogelijk mensen naar werk te begeleiden.

Resultaat II

Statushouders en vluchtelingen nemen deel aan de samenleving, het liefst via betaald werk.

1. **Activiteit:** We stemmen de inkoop van begeleiding en ondersteuning (via verschillende modules) met de gemeente Veenendaal af.
Uitgevoerd: In het overleg is de voortgang van deze ondersteuning besproken, evenals de inkoop van maatschappelijke begeleiding bij Vluchtelingenwerk.
2. **Activiteit:** We maken aanvullende afspraken met lokale organisaties, zoals SWO en Taalhuis, over begeleiding en ondersteuning van statushouders en vluchtelingen.
Uitgevoerd: Met het Taalhuis hebben we een samenwerkingsconvenant gesloten over onder meer het begeleiden van inwoners met Nederlands als tweede taal.

Resultaat III

Ook inwoners die niet in staat zijn om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien, hebben een inkomen.

1. **Activiteit:** We geven opdracht aan de gemeente Veenendaal voor de beleidsontwikkeling en uitvoering van de financiële ondersteuning (verschillende soorten uitkeringen, bijzondere bijstand).
Uitgevoerd: Dit is uitgevoerd. We monitoren de ontwikkeling van het bestand, mede met het oog op onze overschrijding op het BUIG-budget. Renswoude heeft met ongeveer 30 bijstandsgerechtigden een lage bijstandsdichtheid van 1,8% ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 4,8%.

Resultaat IV

Inwoners met financiële zorgen, problemen en schulden krijgen de juiste ondersteuning.

1. **Activiteit:** We financieren en faciliteren de schuldhulpverlening in de vorm van het Budgetloket (belegd bij de gemeente Veenendaal).
Uitgevoerd: Dit is uitgevoerd. Ook is de samenwerking tussen Budgetloket en Dorpsteam Renswoude op dit onderwerp versterkt.
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie voor een preventief, informeel aanbod (SchuldHulpMaatje en de Formulierenbrigade/thuisadministratie).
Uitgevoerd: De vrijwilligers van de Formulierenbrigade en de thuisadministratie hebben 142 hulpvragen opgepakt, waaronder aangiften inkomstenbelasting, aanvragen van (energie)toeslag en hulp bij de thuisadministratie. De vrijwilligers van IDH Schuldhulp hebben 5 trajecten begeleid, waarbij ook de financiële APK is aangeboden en met de hulpvrager gekeken is of zij wel gebruikmaken van de voorzieningen waar ze recht op hebben.
3. **Activiteit:** We investeren in het signaleren en bereiken van meer inwoners die financieel in de problemen (dreigen te) raken.
Uitgevoerd: Signalen over betalingsachterstanden worden opgevolgd door het Budgetloket. Door preventief te werken, wordt verzwaring van financiële problematiek voorkomen. Inwoners krijgen een hulpaanbod van de gemeente bij betalingsachterstanden en schuldenproblematiek.

Resultaat V

Inwoners met een kleine beurs worden financieel extra ondersteund.

1. **Activiteit:** We geven opdracht aan Veenendaal voor de ontwikkeling en uitvoering van het minima- en armoedebeleid (onder andere via de Grebbepas).
Uitgevoerd: Het minima-beleid van de jaren 2020 tot 2023 is positief geëvalueerd. Van de Grebbepas en de minimaregelingen wordt steeds meer gebruik gemaakt. Op basis van de evaluatie worden de minimaregelingen in 2024 verder verbeterd.
2. **Activiteit:** We investeren in het bereiken van meer inwoners die tot de doelgroep minima behoren door 'public relations', informatieverstrekking en aandacht voor de minimaregelingen.
Uitgevoerd: Door het aanvragen van de energietoeslag 2022 en 2023 is als positief neveneffect het gebruik van de Grebbepas toegenomen (energietoeslag werd vanuit de Grebbepas aangeboden).

Financiële overzichten baten en lasten programma 3 Samenleving

Programma 3 sociaal domein	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	4.607.932	5.359.526	5.772.008	-412.482	n
Totaal baten	950.114	917.393	962.352	44.959	v
Saldo voor bestemming	-3.657.818	-4.442.133	-4.809.656	-367.523	n
Toevoeging reserves	796.678	142.000	610.715	-468.715	n
Onttrekking reserves	176.975	457.114	468.561	11.447	v
Saldo reserves	-619.703	315.114	-142.154	-457.268	n
Saldo na bestemming	-4.277.521	-4.127.019	-4.951.810	-824.791	n

Toelichting verschillen

Programma 3 sociaal domein					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
3	3.1.3.2	Welzijn (w.o. bieb en monumenten), gezondheid, sport	971.650	831.187	140.463
3	3.1.3.3	Kunst en cultuur	23.067	14.925	8.142
3	3.1.3.4	Wmo	1.105.006	1.295.883	-190.877
3	3.1.3.5	Jeugd	1.873.622	2.010.876	-137.254
3	3.1.3.6	Participatie	1.386.181	1.619.138	-232.957
		Subtotaal lasten:	5.359.526	5.772.008	-412.482
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
3	3.1.3.2	Welzijn (w.o. bieb en monumenten), gezondheid, sport	352.985	239.223	-113.762
3	3.1.3.3	Kunst en cultuur	0	587	587
3	3.1.3.4	Wmo	20.000	23.023	3.023
3	3.1.3.5	Jeugd	3.193	3.179	-14
3	3.1.3.6	Participatie	541.215	696.339	155.124
		Subtotaal baten:	917.393	962.352	44.959
		Saldo voor bestemming	-4.442.133	-4.809.656	-367.523
3		Toevoegingen reserves	142.000	610.715	-468.715
3		Onttrekkingen reserve	457.114	468.561	11.447
		Subtotaal reserves:	315.114	-142.154	-457.268
		Saldo na bestemming	-4.127.019	-4.951.810	-824.791

Afwijkingen

3.1.3.2 Welzijn (lasten + € 140.463, baten - € 113.762)

De lagere uitgaven van € 140.463 en de lagere baten van € 113.762 zijn grotendeels te verklaren doordat een SPUK niet volledig is besteed. Het restant van de SPUK is naar de balans overgeboekt. Daarnaast was er een te hoge begroting voor gemeentelijke bijdragen, gas en elektriciteit, en verzekeringen. Vanaf 2024 is dit aangepast.

3.1.3.4 WMO (lasten - € 178.232) & 3.1.3.5 Jeugd (lasten - € 197.466)

De uitgaven zijn bij de WMO € 178.232 en bij Jeugd € 197.466 hoger dan begroot. Net als in 2022 zien we in 2023 overschrijdingen op de zorg- en ondersteuningskosten vanuit de WMO en Jeugdwet. Deze overschrijdingen hangen samen met een toename van inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben. Hiernaast stijgen de kosten door de toegenomen zwaarte van de problematiek. Een derde factor is de stijging van de tarieven voor zorg en ondersteuning, o.a. doordat de CAO's binnen de jeugdhulpsector opengebroken zijn.

3.1.3.6 Participatie (lasten - € 232.957, baten + € 150.021)

Ook vanuit de Participatiewet lopen de kosten op (hoewel deze kosten lager zijn dan gemiddeld bij andere gemeenten). Via de vangnetregeling voor de BUIG wordt financiële compensatie aangevraagd bij het rijk voor (een deel van) deze overschrijding. Deze toename van de kosten bij WMO, Jeugd en Participatie, lijkt de komende jaren door te zetten, ook doordat het rijk niet structureel bijpast maar juist gaat bezuinigen. De gemeente investeert daarom in de ontwikkeling van preventieve en laagdrempelige voorzieningen. Hierdoor verwachten we dat de druk op individuele voorzieningen afneemt.

3.1.4. Programma economische ontwikkeling en toerisme

Dit programma draagt bij aan de ontwikkeling van een gezonde, lokale economie in ons dorp. En zorgt daarmee ook voor de leefbaarheid. Daarbij willen we het landelijke karakter van het dorp behouden en de bekendheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van Renswoude naar de buitenwereld vergroten. Dag- sport- en verblijfsrecreaties willen we vergroten en voldoende blijven faciliteren.

Doelstelling

1. Ontwikkeling van het lokale bedrijfsleven stimuleren om zo de lokale werkgelegenheid te vergroten en de goede samenwerking met lokale ondernemers en de ondernemersvereniging te behouden
2. Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit vergroten
3. Geschikte dag-, sport en verblijfsrecreaties creëren of behouden

Kaderstellende beleidsnota's

- Verordening op de heffing en invordering toeristenbelasting

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Regionaal Bureau Toerisme

3.1.4.1. Ontwikkeling lokale bedrijfsleven

Resultaat I

In 2023 is de verdere uitwerking van plannen voor Groot Overeem II opgestart zodat de uitvoering aansluitend aan het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan kan worden uitgevoerd.

1. **Activiteit:** voorbereiding voor het bouwrijp maken en inrichten van de openbare ruimte (incl. Beekzone) (onderdeel grondexploitatie).
Uitgevoerd: In 2023 heeft de voortgang van Groot Overeem II stilgelegen in verband met de bezwaren die tegen het bestemmingsplan zijn ingediend. M.b.t. deze bezwaren wordt gewacht op de uitspraak van de Raad van State. Omdat onzeker is wanneer deze uitspraak wordt gedaan en wat deze uitspraak wordt hebben we nog geen verdere activiteiten opgestart.
2. **Activiteit:** start verkoop eerste bouwkavels.
Uitgevoerd: Dit is in 2023 nog niet gestart in verband met de bezwaren die nu bij de Raad van State liggen.

Resultaat II

Er is een goede samenwerking met lokale ondernemers en de ondernemersvereniging.

1. **Activiteit:** Tweemaal per jaar overleg met college en ondernemersvereniging.
Uitgevoerd: Deze hebben plaatsgevonden.
2. **Activiteit:** Korte lijnen tussen ondernemersvereniging en ambtenaren door regelmatig onderling contact. Onder andere door aanwezig te zijn bij bijeenkomsten en vergaderingen van de ondernemersvereniging.
Uitgevoerd: Bestuur ondernemersvereniging en gemeente weten elkaar goed te vinden indien nodig. Hierdoor kan de gemeente beter de belangen van de ondernemersvereniging meenemen in besluitvorming.

Resultaat III

Intensivering van het behoud en versterking van het huidige winkelbestand.

1. **Activiteit:** De Dorpsstraat aantrekkelijker maken door aanleg van feestverlichting en het jaarlijks plaatsen van bloembakken.
Uitgevoerd: In 2023 is de aanleg van de infrastructuur voor de feestverlichting is afgerond. Het jaarlijks plaatsen van bloembakken is door een langlopend contract gewaarborgd. Hierdoor heeft de Dorpsstraat een aantrekkelijke uitstraling in de zomer en de winterperiode voor inwoners en voor gebruikers van de N224.
2. **Activiteit:** Concentratie van winkels in het dorpshart door het faciliteren van verhuizingen van bestaande ondernemers door de gemeente.
Uitgevoerd: Niet gerealiseerd in 2023.

3. **Activiteit:** Realiseren van een speelplaats op het Dorpsplein.
Uitgevoerd: Aanleg is afgrond en opening heeft plaatsgevonden. Hiermee is er een extra speelplek beschikbaar in de gemeente.
4. **Activiteit:** Het aanbod uitbreiden en monitoren van de wekelijkse markt in Renswoude
Uitgevoerd: In 2022 stond op de markt alleen nog een kaasboer en bakker, deze is in 2023 uitgebreid met een visboer en groenteboer.

3.1.4.2. Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit

Resultaat I

Doorlopende afstemming met aanbieders zoals het Openbaar Vervoer en de Provincie over de bereikbaarheid voor Renswoude.

1. **Activiteit:** Regionaal en Provinciaal overleg voortzetten en opstarten.
Uitgevoerd: door regionale overleggen vindt doorlopende afstemming plaats en zijn krachten gebundeld om de positie en het uitdragen wat voor Renswoude belangrijk is in continuïteit en bereikbaarheid van de concessie.

Resultaat II

Er is een convenant getekend om snelfietsroutes voor woon-werkverkeer te realiseren in de provincie Utrecht.

1. **Activiteit:** Uitgangspunten uit het convenant op haalbaarheid onderzoeken.
Uitgevoerd: Om de veiligheid van fietsers voorrang te geven op snelheid, is het convenant niet ondertekend voor wegen in beheer bij de gemeente. Dit betreft in Renswoude de Barneveldsestraat. De Barneveldsestraat is wel opgevoerd voor subsidie voor het verbeteren van deze fietsroute in de toekomst.

3.1.4.3. Recreatie en toerisme

Resultaat I

Er zijn diverse fiets- en wandelpaden beschikbaar.

1. **Activiteit:** De gemeente is aangesloten bij alle deelnemende partijen om de wensen van de gebruikers onder de aandacht te brengen en deze mee te nemen bij de realisatie van nieuwe wandelpaden.
Uitgevoerd: De gemeente is nauw betrokken bij de realisatie van het nieuwe wandelnetwerk van de provincie Utrecht. Hierdoor blijven de wandelpaden binnen de gemeente Renswoude goed bereikbaar, voorzien van nieuwe bebording en worden zij netjes onderhouden.
2. **Activiteit:** Wandel- en fietsroutes bij de campings verspreiden.
Uitgevoerd: Dit gebeurt. In het contract met de RBT is opgenomen dat zij voor de gemeente Renswoude de distributie van toeristische informatie in de regio verzorgen bij relevante bedrijven en organisaties.
3. **Activiteit:** Actieve deelname binnen Regionaal Bureau Toerisme.
Uitgevoerd: Wethouder en ambtelijke ondersteuning zijn actief betrokken bij de diverse bijeenkomsten van het RBT.

Resultaat II

In Beekweide II zijn speelvoorzieningen voor de jeugd gerealiseerd

1. **Activiteit:** Peilen van de behoefte bij de jeugd van Renswoude naar speeltoestellen, zoals bijvoorbeeld een skatebaan
Bij het voorbereiden van het speelplan zijn er diverse bijeenkomsten geweest met kinderen uit Renswoude om de behoefte te peilen.
2. **Activiteit:** Opstellen van een speelbeleidsplan. Voorbereidingen voor het speelplan hebben in 2023 plaatsgevonden.

Resultaat III

Het behouden van bestaande cultuurhistorische gebouwen of gemeentelijke gebieden.

1. **Activiteit:** Financiële en ambtelijke ondersteuning vanuit de gemeente.
Uitgevoerd: Dit is gerealiseerd door subsidieverlening.

Resultaat IV

De Promotiecommissie Renswoude heeft geïnventariseerd wat de behoeftes zijn voor de verschillende doelgroepen.

1. **Activiteit:** De kinderburgermeester als klankbord benutten voor de promotiecommissie om zo te inventariseren of activiteiten ook voor de jeugd interessant zijn.
Uitgevoerd: Dit is niet gerealiseerd in 2023, wel is er voor gekozen om de burgemeester als klankbord te gaan gebruiken. De PCR heeft actieve werving van nieuwe leden opgezet. Dit heeft niet geresulteerd in nieuwe leden.
2. **Activiteit:** De promotiecommissie kan de buurtsportcoach betrekken bij een behoefteonderzoek.
Uitgevoerd: Is nog niet gebeurd.

Financiële overzichten baten en lasten programma 4 Economische ontwikkeling en toerisme

Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	77.852	64.446	103.301	-38.855	n
Totaal baten	53.792	53.792	69.942	16.150	v
Saldo voor bestemming	-24.060	-10.654	-33.359	-22.705	n
Toevoeging reserves	0	0	0	0	n
Onttrekking reserves	0	0	0	0	n
Saldo reserves	0	0	0	0	n
Saldo na bestemming	-24.060	-10.654	-33.359	-22.705	n

Toelichting verschillen

Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
4	3.1.4.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	3.909	50.538	-46.629
4	3.1.4.3	Recreatie en toerisme	60.537	52.763	7.774
		Subtotaal lasten:	64.446	103.301	-38.855
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
4	3.1.4.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	53.742	69.942	16.200
4	3.1.4.3	Recreatie en toerisme	50	0	-50
		Subtotaal baten:	53.792	69.942	16.150
		Saldo voor bestemming	-10.654	-33.359	-22.705
4		Toevoegingen reserves	0	0	0
4		Onttrekkingen reserve	0	0	0
		Subtotaal reserves:	0	0	0
		Saldo na bestemming	-10.654	-33.359	-22.705

Afwijkingen

3.1.4.1 Ontwikkeling lokale bedrijfsleven (lasten - € 46.629, baten + € 16.200)

De hogere lasten zijn het resultaat van een doorbelasting van salarissen en sociale lasten. Op basis van een nieuwe verdeling van de salarislasten is er nu ook een evenredig deel doorbelast aan dit programma. Voor inzet op het gebied van ondernemers, en toerisme. Aan de batenkant zijn de inkomsten hoger uitgevallen dan verwacht, door hogere toeristenbelasting. Dit wordt veroorzaakt door een correctie vanuit eerdere jaren.

3.1.5. Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie

Dit programma draagt bij aan het vertrouwen in de overheid en de bewaking en versterking van de Nederlandse rechtstaat. Concreet gaat het over de wijze van dienstverlening aan en contacten met de inwoners van Renswoude. Bijvoorbeeld bij de wijze van verlenen van vergunningen, paspoorten en rijbewijzen of het bewaken van de basisregistratie personen (BRP).

In dit programma gaat het onder meer over de wijze van toezicht en handhaving van de regelgeving, waaronder de algemene plaatselijke verordening (APV), de wijze van uitvoeren van toezicht op bouwwerken en evenementen en het afhandelen van klachten, bezwaren en uitvoering van de Wet Open Overheid.

Ook de wijze van uitvoering van de bevoegdheden van de burgemeester en wethouders bij openbare orde vraagstukken, het tegengaan van ondermijning, het vormgeven aan integer handelen en tenslotte de opvang van vluchtelingen zijn onderdeel van dit programma. Tenslotte gaat het programma over de vraag of bestuur en organisatie voldoende toegerust zijn deze taken adequaat uit te voeren en te voldoen aan de eisen die onze toezichthouders daaraan stellen. Het college heeft verbetering van de contacten met inwoners als speerpunt benoemd voor de periode 2022 – 2026.

Doelstelling

1. Dienstverlening waarin de inwoner en het bedrijfsleven centraal staat
2. De inwoner voelt zich veilig binnen de openbare ruimte van de gemeente Renswoude

Kaderstellende beleidsnota's

- Stip op horizon, toekomstbestendig Renswoude
- Algemene Plaatselijke Verordening 2022
- Gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan Heuvelrug 2019-2022 2023-2026
- Drank- en horecaverordening Renswoude 2013 check doen
- Nota parkeernormen 2016
- Beleidsplan VTH (2020) 2023 check doen

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)

3.1.5.1. APV, OOV, Vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)

Vergunningverlening, toezicht en handhaving dragen bij aan een betrouwbare overheid. De uitvoering van ons beleid (en dat van de overige overheden) en de consequenties ervan voor onze inwoners worden gereguleerd, zodat in gelijke gevallen gelijk moet worden gehandeld

Resultaat I

Vergunningen (zowel op het gebied van het omgevingsrecht als op het gebied van de openbare orde en veiligheid) worden verleend conform de daarvoor geldende regelgeving (WABO/Omgevingswet, APV, verordeningen en beleidsregels).

1. **Activiteit:** Gebruiksvriendelijk proces voor aanvragen van vergunningen (omgevingsloket).
Uitgevoerd: In 2023 is een applicatie aangeschaft waarin de processen voor aanvragen van vergunningen eenduidig zijn geïmplementeerd ter voorbereiding van de omgevingswet. In geheel 2023 was de oude wetgeving nog van kracht, waarbinnen 45 bouwvergunningen, 21 principeverzoeken, 10 postzegelbestemmingsplannen en 65 APV-vergunningen, waaronder 26 evenementen zijn vergund.
2. **Activiteit:** Regelgeving (met name in het kader van de Omgevingswet) up tot date maken.
Uitgevoerd: In 2023 is ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit ingesteld. Ook is eind 2023 beleid vastgesteld, waarin het instemmingsrecht en adviesrecht van de raad onder de Omgevingswet is geregeld.

Resultaat II

Verunningverleners, handhavers en toezichhouders handelen in het belang van de inwoners van Renswoude.

1. **Activiteit:** In regionaal verband (regio Heuvelrug) wordt deelgenomen aan het monitoren van de veiligheid (criminaliteitscijfers).
Uitgevoerd: In 2023 zijn de cijfers gemonitord en is de totale geregistreerde criminaliteit in Renswoude met 9% gedaald ten opzichte van diezelfde periode in 2022. Dit is gunstiger dan de gemiddelde regionale ontwikkeling in midden Nederland (+3%). Twee opvallende dalers in de criminaliteitscijfers zijn het aantal ongevallen op de weg (van 43 naar 28) en de registraties van het aantal autokraken (van 11 naar 7). Een opvallende stijger in de criminaliteitscijfers is het aantal winkeldiefstallen (van 1 naar 10), daarnaast is het aantal meldingen van jongerenoverlast licht gestegen (van 5 naar 9).
2. **Activiteit:** Op lokaal niveau worden concrete maatregelen genomen om de veiligheid te vergroten
Uitgevoerd: Op navolging van het Integraal
3. is in 2023 ook het uitvoeringsprogramma (UVP) vastgesteld. In dit kader zijn verschillende maatregelen genomen om de veiligheid in Renswoude te vergroten, waaronder het aanbieden van Hackshield aan jongeren, de samenwerking met partners om ondermijning tegen te gaan en de actualisatie van de aanpak tegen huiselijk geweld en kindermishandeling.
4. **Activiteit:** De gemeente Renswoude neemt deel aan de Veiligheidsregio Utrecht, waarin in regionaal verband crisisbeheersing wordt vormgegeven.
Uitgevoerd: De deelname aan de Veiligheidsregio Utrecht is geborgd, hiermee is de samenwerking met hulpdiensten rondom ramp- en crisisbestrijding ingeregeld.
5. **Activiteit:** Gemeente Renswoude neemt deel aan het driehoeksoverleg samen met de andere vier Heuvelrug gemeenten en aan het districtelijk veiligheidscollege en aan het regionaal veiligheidscollege, waar aandacht wordt besteed aan het inzicht verkrijgen en de aanpak van criminaliteit en ondermijning.
Uitgevoerd: Deze activiteit is een continu proces en dit loopt goed. De samenwerking met de vier andere Heuvelrug gemeenten heeft naast het samen deelnemen aan de lokale, regionale en districtelijke veiligheidsoverleggen ook geresulteerd in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 met daarin de gezamenlijke beleidsdoelstellingen: digitale veiligheid, maatschappelijke onrust en ondermijning.
6. **Activiteit:** De wijkagent is benaderbaar.
Uitgevoerd: De wijkagent is benaderbaar voor meldingen. Verder is de wijkagent zichtbaar door betrokken te zijn bij de Whatsapp buurtpreventie appgroepen en het geven van themavorlichtingen.
7. **Activiteit:** In de 2e helft van 2023 stelt de gemeenteraad het arbeidsmigrantenbeleid vast.
Uitgevoerd: Er is geen arbeidsmigrantenbeleid vastgesteld, omdat dit ook ruimtelijke gevolgen heeft voor een visie op de inrichting van het landelijk gebied en een bredere integrale benadering vraagt.

3.1.5.2. Burgerzaken

Het tijdig en foutloos verstrekken van voor inwoners noodzakelijke officiële documenten en het bewaken van de kwaliteit van de basisregistratie personen, dragen bij aan het behoud van de rechtstaat

Resultaat I

In 2023 is Burgerzaken volledig digitaal en daarmee 24/7 bereikbaar voor reguliere producten.

Uitgevoerd: Dit is in 2023 niet volledig gerealiseerd. Voor de inwoner is dit een tegenvaller omdat de inwoner nu niet op zijn/haar tijd een product kan aanvragen. De rijbewijzen kunnen wel digitaal aangevraagd worden. De reisdocumenten vallen hier buiten omdat het technisch niet mogelijk is deze digitaal aan te vragen.

Resultaat II

Binnen 5 werkdagen is er een afspraak ingepland bij Burgerzaken.

Uitgevoerd: Dit is gerealiseerd. Er is voldoende ruimte voor een inwoner om een afspraak in te plannen.

Resultaat III

De werkorganisatie is telefonisch bereikbaar op alle werkdagen.

Uitgevoerd: De werkdagen van de afdeling burgerzaken zijn van maandag tot en met donderdag. Afdeling burgerzaken is op deze dagen telefonisch te bereiken. Het algemene nummer van de gemeente is dagelijks bereikbaar van 09.00-16.00 uur.

Resultaat IV

Er wordt vanaf 2023 altijd maximaal binnen 2 werkdagen teruggebeld.

Uitgevoerd: Dit is gerealiseerd. Wij bellen altijd binnen twee werkdagen terug.

Resultaat V

Alle schriftelijke uitingen van deze gemeente zijn in begrijpelijke taal opgesteld.

Uitgevoerd: In 2023 is door middel van cursussen en wijzigingen in formats geprobeerd om zo duidelijk mogelijk te schrijven.

3.1.5.3. Vluchtelingen

De gemeente is verantwoordelijk voor huisvesting, inkomen, onderwijs en zorg voor vluchtelingen. Maar ook voor hun arbeidsomstandigheden. De opvang van ongeveer 120 Oekraïense vluchtelingen in Renswoude is alleen mogelijk in nauwe samenwerking met de inwoners van Renswoude. Het behoud van draagvlak door het adequaat uitvoeren en nemen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid draagt bij aan het vertrouwen in de gemeente en de rechtstaat.

Resultaat I

We bieden passende opvang en ondersteuning aan Oekraïense vluchtelingen die door de gemeente Renswoude worden opgevangen

1. **Activiteit:** We stellen samen, naast de particuliere opvang, woonruimte beschikbaar en investeren in nieuwe opvangmogelijkheden.
Uitgevoerd: De raad is in januari 2023 geïnformeerd over de verbouw voor de opvang van Oekraïners op de Borgwallocatie. Op 1 april 2023 is deze opvang gerealiseerd en geopend.
2. **Activiteit:** We zorgen voor passend onderwijs en leerlingenvervoer.
Uitgevoerd: We hebben budget ontvangen van de Rijksoverheid voor taalaanbod Oekraïners. Er is taxivervoer geregeld voor de Oekraïense leerlingen naar de scholen in Veenendaal en Woudenberg. Er is ook reguliere ondersteuning beschikbaar gesteld en ingezet voor Oekraïense vluchtelingen.
3. **Activiteit:** We bieden zorg en ondersteuning.
Uitgevoerd: Er zijn twee Oekraïense collega's fulltime actief voor eerstelijns zorg.

3.1.5.4. Extern toezicht en integriteit

Op verschillende bedrijfsonderdelen wordt wettelijk extern getoetst op kwaliteit. Het gaat om interprovinciaal toezicht, SISO, Archiefinspectie, Financieel toezicht door de provincie, de accountant en ENSIA. De Functionaris voor gegevensbescherming en de Privacy Officer houden zich bezig met de AVG.

Resultaat I

De ambtelijke organisatie voldoet aan de wettelijke normen van bovengenoemde instanties.

1. **Activiteit:** Volledige medewerking verlenen aan de toetsing op vooraf afgesproken tijdstippen.
Uitgevoerd: Met alle instanties voor wettelijk extern toezicht onderhouden wij zeer goede relaties en werken wij ook mee aan de verschillende toetsingsmomenten vanuit verschillende disciplines.
2. **Activiteit;** de organisatie heeft permanente aandacht voor integer handelen van medewerkers
3. **Uitgevoerd:** iedere medewerker heeft de ambtseed afgelegd en een bijeenkomst integriteit bijgewoond.

3.1.5.5. Huisvesting

Huisvesting van de gemeente dient te voldoen aan alle wettelijke vereisten. Veiligheid, toegankelijkheid, gezondheid en klimaatneutraliteit staan hierbij voorop. Arbowetgeving en rijkshuisvestingsvereisten zijn van toepassing

Resultaat I

In 2023 is de werkorganisatie, Bestuur en Raad gevestigd in het gemoderniseerde gemeentehuis aan de Dorpsstraat 4. Dit voldoet aan de nieuwste eisen wat betreft wet- en regelgeving, binnen het door de raad beschikbaar gestelde krediet.

Behaald: dit is gerealiseerd. Per 9 januari 2023 wordt er gewerkt op deze nieuwe locatie.

Resultaat II

In 2026 zijn medewerkers en materieel van de buiten- en onderhoudsdienst ondergebracht in een adequate, veilige, energie neutrale en toegankelijke huisvesting, inclusief een plaats voor het gemeentedepon.

1. **Activiteit:** in 2023 wordt het project gemeentehuis afgerond en daarna wordt het project nieuwe gemeentewerf opgestart. Dit laatste project wordt uiterlijk afgerond in 2026. Voor de gemeentewerf is een krediet beschikbaar gesteld van 1,1 mln. Euro.

Uitgevoerd: het project gemeentehuis is afgerond en voor de gemeentewerf is in 2023 akkoord gekregen op het voorgelegde plan.

Financiële overzichten baten en lasten programma 5 inwoners, oov, bestuur en organisatie

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	910.000	884.986	977.084	-92.098	n
Totaal baten	211.926	213.226	302.946	89.720	v
Saldo voor bestemming	-698.074	-671.760	-674.138	-2.378	n
Toevoeging reserves	0	1.000.000	1.000.000	0	n
Onttrekking reserves	233.375	0	0	0	n
Saldo reserves	233.375	-1.000.000	-1.000.000	0	n
Saldo na bestemming	-464.699	-1.671.760	-1.674.138	-2.378	n

Toelichting verschillen

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
5	3.1.5.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en eveneme	720.356	807.290	-86.934
5	3.1.5.2	Burgerzaken	164.630	169.794	-5.164
		Subtotaal lasten:	884.986	977.084	-92.098
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
5	3.1.5.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en eveneme	144.974	194.925	49.951
5	3.1.5.2	Burgerzaken	68.252	108.021	39.769
		Subtotaal baten:	213.226	302.946	89.720
		Saldo voor bestemming	-671.760	-674.138	-2.378
5		Toevoegingen reserves	1.000.000	1.000.000	0
5		Onttrekkingen reserve	0	0	0
		Subtotaal reserves:	-1.000.000	-1.000.000	0
		Saldo na bestemming	-1.671.760	-1.674.138	-2.378

Afwijkingen

3.1.5.1 APV, OOV, vergunningverlening (lasten - € 86.934, baten + € 49.951)

De hogere baten van € 49.951 zijn te verklaren door meer ontvangen leges uit omgevingsvergunningen dan oorspronkelijk geraamd, als gevolg van een toename in het aantal verleende vergunningen. De lasten zijn met € 86.934 gestegen. Deze hogere lasten worden veroorzaakt door personele wisselingen binnen het team APV, OOV, vergunningverlening. De hogere lasten worden gedekt vanuit vacatureruimte.

3.1.5.2 Burgerzaken (baten + € 39.769)

Aan de inkomstzijde zijn de baten € 39.769 hoger uitgevallen dan verwacht, als gevolg van een toename in het aantal verstrekte rijbewijzen, reisdocumenten en voltrekkingen van huwelijken.

3.1.6. Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en onvoorzien

Binnen de begroting bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor ophalen afval, verstrekken van vergunningen, onderhouden van het riool, reisdocumenten etc.) hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van specifieke dekkingsmiddelen doordat zij vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 5, en zijn ingedeeld naar voorgeschreven categorieën en onvoorzien. In dit hoofdstuk lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe.

Financiële overzichten baten en lasten Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	3.783.107	4.969.330	4.836.843	132.487	v
Totaal baten	9.806.679	10.419.706	10.496.254	76.548	v
Saldo voor bestemming	6.023.572	5.450.376	5.659.410	209.034	v
Toevoeging reserves	0	0	0	0	n
Onttrekking reserves	250.022	1.176.375	1.911.277	734.902	v
Saldo reserves	250.022	1.176.375	1.911.277	734.902	v
Saldo na bestemming	6.273.594	6.626.751	7.570.687	943.936	v

Toelichting verschillen

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien					
	Doelstelling	Lasten	Begroting na wijz. Lasten	Realisatie Lasten	Afwijking Lasten
6	3.1.6.1a	Algemene uitkering	0	0	0
6	3.1.6.1b	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	80.130	83.595	-3.465
6	3.1.6.1c	Dividend	336.294	375.654	-39.360
6	3.1.6.1d	Overige algemene dekkingsmiddelen	0	142.995	-142.995
6	3.1.6.2	Overhead	3.793.478	4.465.761	-672.283
6	3.1.6.3	Vennootschapsbelasting	25.000	-236.123	261.123
6	3.1.6.4	Onvoorzien	734.428	4.962	729.466
		Subtotaal lasten:	4.969.330	4.836.843	132.487
	Doelstelling	Baten	Begroting na wijz. baten	Realisatie Baten	Afwijking Baten
6	3.1.6.1a	Algemene uitkering	8.785.000	9.017.488	232.488
6	3.1.6.1b	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	1.170.000	1.155.160	-14.840
6	3.1.6.1c	Dividend	20.126	202.824	182.698
6	3.1.6.1d	Overige algemene dekkingsmiddelen	0	41.051	41.051
6	3.1.6.2	Overhead	444.580	79.731	-364.849
6	3.1.6.3	Vennootschapsbelasting	0	0	0
6	3.1.6.4	Onvoorzien	0	0	0
		Subtotaal baten:	10.419.706	10.496.254	76.548
		Saldo voor bestemming	5.450.376	5.659.410	209.034
6		Toevoegingen reserves	0	0	0
6		Onttrekkingen reserve	1.176.375	1.911.277	734.902
		Subtotaal reserves:	1.176.375	1.911.277	734.902
		Saldo na bestemming	6.626.751	7.570.687	943.936

Afwijkingen

3.1.6.1a Algemene uitkering (baten + € 232.488)

De hoogte van de algemene uitkering wordt gedurende het boekjaar een aantal keer bijgesteld door het Rijk. De laatste positieve bijstelling van de algemene uitkering met betrekking tot het boekjaar 2023 is ná de Najaarsrapportage 2023 ontvangen door de gemeente en heeft daarom geleid tot een verschil met de begroting na wijzigingen.

3.1.6.1c Dividend (lasten - € 39.360, baten + € 182.698)

Er was € 372.000 geraamd voor rente-uitgaven op aangegane leningen, maar er is € 415.520 gerealiseerd. Dit hogere bedrag is het gevolg van het aantrekken van extra leningen om voldoende liquiditeit te waarborgen voor de uitvoering van het project 'Taets van Amerongenweg fase 2'. De rentevoet is aanzienlijk gestegen op de kapitaalmarkt en dit kon niet voorzien worden in de begroting. Aan de inkomstzijde bleken de rentebaten op het Schatkistbankieren in 2022 en in 2023 niet te zijn verwerkt in de administratie. Dit heeft geleid tot € 131.590 onvoorziene baten.

3.1.6.1d Overige algemene dekkingsmiddelen (lasten - € 142.995)

In 2023 is er een belastingonderzoek geweest bij gemeente Renswoude. Dit heeft geleid tot een eenmalige naheffingsaanslag van btw en bcf van € 142.995. Omdat we deze controle niet in de planning hadden, was dit bedrag natuurlijk ook niet begroot.

3.1.6.2 Overhead (lasten - € 665.345, baten - € 364.849)

De lasten op het thema overhead zijn hoger uitgevallen dan begroot. Deels worden deze hogere lasten veroorzaakt door prijsstijgingen op bedrijfsvoering kosten, zoals ICT, verzekeringen, energie en water, archief en facilitaire kosten. Daarnaast vertaalt de krappe arbeidsmarkt zich nog steeds in hogere personeelslasten. Sommige specialistische vacatures laten zich slecht invullen en inhuur voor de bedrijfscontinuïteit is noodzakelijk. Naast deze zeer ingewikkelde markt, zijn we dus ook geconfronteerd met een hoge kostenindexatie op uurtarieven. Dit zien we in de gehele arbeidsmarkt terug en dus ook organisatie breed op de verschillende disciplines. Renswoude begroot een betrekkelijk laag inhuurbudget, omdat deze kosten gedekt dienen te worden uit de salarisbegroting. Dit gaat echter alleen op onder normale omstandigheden. Naast vacatureruimte, worden personeelslasten ook gedekt vanuit specifieke subsidies. De baten op de overhead zijn lager uitgevallen, voornamelijk door lagere doorbelastingen naar het woningbedrijf.

3.1.6.3 Venootschapsbelasting (lasten + € 91.755)

De uitgaven zijn lager uitgevallen door een teruggave van venootschapsbelasting over de jaren 2020 en 2021.

3.1.6.4 Onvoorzien (lasten + € 729.466)

De lasten op de post 'onvoorzien' zijn € 729.466 lager uitgevallen dan verwacht. In de begroting staan hier een aantal stelposten met specifieke bestedingsdoelen. Hier staat o.a. de stelpost loon en prijsstijgingen. Dit is een verstandige en verplichte begrotingspost wanneer er prijsstijgingen of loonstijgingen opgevangen moeten worden. Dit budget zal bij de kadernota ingezet worden, omdat we over de gehele begroting prijsstijgingen zien. Daarnaast is er de stelpost onder uitputting rijkscirculaires. Bij de kadernota zal ook deze post ingezet worden.

3.2. Paragrafen

3.2.1. Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen vormen jaarlijks een belangrijk onderdeel van onze inkomsten en zijn onderdeel van de gemeentelijke beleidsvrijheid. De nota lokale heffingen is het beleidskader voor het heffen van belastingen en rechten. In de paragraaf lokale heffingen bij de jaarrekening legt gemeente Renswoude verantwoording af over het gevoerde beleid 2023 en de realisatie daarvan. Er wordt onderscheid gemaakt in heffingen waarvan de besteding van de opbrengst vrij is (zogenaamd belastingen) en heffingen waarvan de besteding van de opbrengst gebonden is (zogenaamd rechten). De gemeente Renswoude maakt onderscheid tussen de volgende heffingen:

Belastingen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting

Rechtens:

- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
- Rioolrecht
- Begrafenisrechten
- Diverse leges, zoals bouwleges en leges burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Opbrengsten lokale belasting

	2022 werkelijk		2023 geraamd		2023 werkelijk	
	Tarief	Opbrengst	Tarief	Opbrengst	Tarief	Opbrengst
Toeristenbelasting						
(overnachtingen, forfaitair)	€ 0,75	€ 90.420	€ 0,75	€ 51.714	€ 0,75	€ 70.296
Totaal toeristenbel.		€ 90.420		€ 51.714		€ 70.296
Onroerende- zaakbelastingen (OZB)						
Eigenarenheffing woningen - Code 1	0,1659%	€ 644.999	0,1636%	€ 660.000	0,1636%	€ 657.778
Eigenarenheffing niet-woningen - Code 3	0,0771%	€ 272.586	0,0626%	€ 290.000	0,0626%	€ 285.790
Gebruikersheffing niet- woningen - Code 4	0,1419%	€ 201.162	0,1470%	€ 220.000	0,1470%	€ 211.592
Totaal OZB		€ 1.118.747		€ 1.170.000		€ 1.155.160
Totaal opbrengst belastingen		€ 1.209.167		€ 1.221.714		€ 1.225.455

Toeristenbelasting

In 2023 zijn de tarieven van de toeristenbelasting ongewijzigd. De toeristenbelasting bedraagt € 0,75 per persoon per nacht.

Opbrengsten afvalstoffen- en rioolheffing

	2022 werkelijk		2023 geraamd		2023 werkelijk	
	Tarief	Opbrengst	Tarief	Opbrengst	Tarief	Opbrengst
Afvalstoffenheffing						
Vast recht - Code 1	€ 245,00	€ 536.450	€ 254,00	€ 630.000	€ 254,00	€ 552.435
Vast recht medisch - Code 2	€ 300,00	€ 3.000	€ 300,00		€ 300,00	€ 3.000
Variabel tarief		€ 79.653				€ 77.872
Totaal		€ 619.103		€ 630.000		€ 633.307
Rioolheffing						
Eenpersoonshuishoudens - Code 1	€ 227,15	€ 119.580	€ 230,30	€ 545.000	€ 230,30	€ 113.652
Meerpersoonshuishoudens - Code 2	€ 264,50	€ 404.406	€ 268,20		€ 268,20	€ 425.543
Bedrijven < 10 personen - Code 3	€ 473,75	€ 103.396	€ 480,40	€ 165.000	€ 480,40	€ 133.048
Bedrijven > 10 personen - Code 4	€ 677,00	€ 25.049	€ 686,50		€ 686,50	€ 11.712
Totaal		€ 652.431		€ 710.000		€ 683.955

Voor de rechten hanteren wij in beginsel het uitgangspunt van 100% kostendekkende tarieven. Dit is de maximale benutting van de wettelijke mogelijkheden. Deze opbrengsten zijn bedoeld als tegemoetkoming in de kosten voor een specifieke dienst.

Afvalstoffenheffing

De kosten voor verwerking van het afval zijn voor het algemeen door de jaren heen vergelijkbaar. Voor wat betreft de opbrengsten voor oud papier zijn deze altijd enigszins volatiel, dit komt door een mogelijk onevenwicht tussen vraag en aanbod. In het najaar van 2023 is er door ACV een presentatie gegeven omtrent mogelijke oplossingen voor diverse knelpunten rondom de huisvesting van ACV en het afvalbrengstation Ede. Een nieuw afvalbrengstation in combinatie met een Circulair Ambachtscentrum voor de regio is een geschetst scenario. Er moeten hiervoor besluiten worden genomen waarvan de financiële impact later komt.

Rioolrecht

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) wordt berekend wat de lasten van het huidige rioolstelsel zijn, welke vervangings- en uitbreidingsinvesteringen de komende jaren moeten worden gedaan om aan de klimaatveranderingen het hoofd te kunnen bieden. Ook staat in het GRP welke opbrengsten aan rioolrechten we moeten realiseren om dit allemaal mogelijk te maken.

Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer inwoners onoverkomelijke problemen hebben met het voldoen van gemeentelijke belastingen bestaat de mogelijkheid tot kwijtschelding hiervan. Kwijtschelding is onder bepaalde voorwaarden mogelijk voor de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en het rioolafvoerrecht. In overleg met de afdeling Sociaal domein wordt bekeken of en in hoeverre cliënten hiervoor in aanmerking komen.

Lasten ontwikkeling

Belastingdruk	2022			2023		
	Gem.	Gebruiker	Eigenaar/	Gem.	Gebruiker	Eigenaar/
	waarde	(huurder)	gebruiker	waarde	(huurder)	gebruiker
				woning *		
Eenpers.huish.						
OZB	€ 388.693		€ 644,84	€ 394.912		€ 646,08
Afvalst.heffing - Code 1		€ 254,00	€ 254,00		€ 254,00	€ 254,00
Rioolheffing - Code 1		€ 227,15	€ 227,15		€ 230,30	€ 230,30
Totaal		€ 481,15	€ 1.125,99		€ 484,30	€ 1.130,38
Meerpers.huish.						
OZB	€ 388.693		€ 644,84	€ 394.912		€ 646,08
Afvalst.heffing - Code 1		€ 245,00	€ 245,00		€ 254,00	€ 254,00
Rioolrecht - Code 2		€ 264,50	€ 264,50		€ 268,20	€ 268,20
Totaal		€ 509,50	€ 1.154,34		€ 522,20	€ 1.168,28

Onderbouwing lasten per taakveld en dekkingspercentage

De kosten van sommige taakvelden hebben gedeeltelijk betrekking op een bepaalde dienst die door de gemeente wordt verricht. In deze gevallen worden de kosten van deze taakvelden voor een evenredig deel aan de betreffende dienst toegerekend.

Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht

Lasten per taakveld	2022	2023
7.3 Afval	€ 533.178	€ 580.841
2.1 Verkeer en vervoer	€ 9.782	€ 9.972
6.3 Inkomensregelingen	€ 8.962	€ 8.152
Subtotaal	€ 551.922	€ 598.965
0.4 Overheadkosten 15% van subtotaal	€ 82.788	€ 89.845
Compensabele BTW	€ 102.841	€ 101.809
Totaal lasten	€ 737.551	€ 790.618
7.3 Inkomsten afval	€ 108.993	€ 129.867
Door te berekenen via heffingen	€ 628.558	€ 660.752
Opbrengst afvalstoffenheffing	€ 707.570	€ 624.183
Gerealiseerde opbrengsten	€ 707.570	€ 624.183
Exploitatieresultaat	€ 79.012	€ -36.569
Afrekening AVU en ACV		€ -
Minder compensabele btw		€ -
Te storten in / te onttrekken aan vrz milieu	€ 79.012	€ -36.569
Dekkingspercentage	113%	94%

De lasten die op het 'taakveld 7.3 Afval' worden gepresenteerd, hebben volledig betrekking op de inzameling- afvoer en verwerking van afval. Vanaf 2020 zamelt de gemeente geen afval meer in bij bedrijven. De lasten die staan vermeld op 'taakveld 2.1 Verkeer en vervoer', worden gedeeltelijk toegerekend aan de kosten van afvalinzameling – reinigingsrecht en rioolrecht. Een exacte verdeling is moeilijk te bepalen, maar omdat Renswoude een landelijke gemeente is, is het aandeel bladafval relatief groter dan het zwerfvuil. We rekenen daarom 50% van de kosten van straatvegen en onkruidbestrijding toe

aan de rioolheffing, 30% aan verkeersveiligheid en 20% aan de afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht. De dotatie aan de voorziening milieu is € 74.918.

Rioolrecht

Lasten per taakveld	2022	2023
7.2 Riolering	€ 345.685	€ 362.412
2.1 Verkeer en vervoer	€ 24.455	€ 24.931
5.7 Openbaar groen en recreatieve voorz.	€ 14.051	€ 4.260
6.3 Inkomensregelingen	€ 8.011	€ 8.604
Subtotaal	€ 392.202	€ 400.207
0.4 Overheadkosten 15% van subtotaal	€ 58.830	€ 60.031
Compensabele BTW	€ 34.523	€ 37.675
Totaal lasten	€ 485.555	€ 497.912
onttrekking van voorziening riolering conform GRP	€ -	€ -
Te dekken via rioolrecht	€ 485.555	€ 497.912
Opbrengst rioolrecht	€ 660.442	€ 683.955
Te storten in voorziening riolering	€ 174.888	€ 186.043
Dekkingspercentage	136%	137%

Op 'taakveld 6.3 Inkomensregelingen', staat gespecificeerd aangegeven hoeveel wordt geraamd aan kwijtschelding van rioolrecht, dit bedrag wordt ook meegenomen bij de onderbouwing van het rioolrecht.

Begraafplaatsen

Lasten per taakveld	2022	2023
7.5 Begraafplaatsen	€ 95.118	€ 85.728
0.4 Overheadkosten 15%	€ 14.268	€ 12.859
Totaal lasten	€ 109.386	€ 98.587
Werkelijke opbrengst	€ 63.543	€ 69.654
Dekkingspercentage	58%	71%

De lasten op 'taakveld 7.5 Begraafplaatsen', hebben betrekking op de kosten van begraven met uitzondering van de kosten van het rouwcentrum. Op grond van de beraadslagingen in de commissie RF van 4 juni 2015 heeft de gemeenteraad vastgesteld dat de lasten van de begraafplaats voor minimaal 50% moeten worden gedekt door de opbrengsten van de begraafrechten. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht.

Onderbouwing legestarieven legesverordening

De tarieven genoemd in de legesverordening en de bijbehorende tarieventabel hebben betrekking op verschillende en uiteenlopende zaken. Het is ondoenlijk om elk legestarief afzonderlijk te onderbouwen. De in de legesverordening genoemde leges kunnen in 3 groepen worden onderscheiden:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Algemene dienstverlening

Binnen de leges die vallen onder het hoofdstuk algemene dienstverlening vindt kruissubsidiëring plaats. Medewerkers van Burgerzaken werken aan verschillende diensten en het is niet efficiënt om zo gedetailleerd tijd vast te leggen. Voor een aantal kosten die op de afdeling Burgerzaken drukken, is onmogelijk gebleken vast te stellen voor hoeveel procent ze aan één

bepaalde dienst zijn toe te rekenen. Geprobeerd is de diverse leges in dit hoofdstuk zodanig vast te stellen, dat ze in een redelijke verhouding staan tot de lasten.

Algemene dienstverlening

Lasten per taakveld	2022	2023
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 15%)	€ 18.142	€ 18.690
0.2 Burgerzaken (burgerlijke stand)	€ 33.168	€ 22.507
Subtotaal	€ 51.310	€ 41.197
0.4 Overheadkosten 15%	€ 7.696	€ 6.179
Totaal lasten	€ 59.006	€ 47.376
Gerealiseerde opbrengst	€ 75.727	€ 66.993
Dekkingspercentage	128%	141%

Voor alle diensten van de gemeente melden de inwoners zich bij de publieksbalie. Uit het verleden is gebleken dat 15% van de tijd wordt besteed aan algemene dienstverlening, 35% wordt besteed aan dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning en 50% wordt besteed aan dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn. Voor een aantal documenten, dat onder dit hoofdstuk valt zijn door het Rijk maximum legesbedragen bepaald. De lasten op 'taakveld 0.2 Burgerzaken burgerlijke stand', hebben volledig betrekking op algemene dienstverlening. De baten van dit taakveld hebben betrekking op leges burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en algemene dienstverlening.

Leges dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Lasten per taakveld	2022	2023
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 35%)	€ 42.330	€ 43.609
1.1 Crisisbeheersing (10%)	€ 35.129	€ 36.337
8.3 Wonen en bouwen	€ 147.808	€ 201.476
Subtotaal	€ 225.267	€ 281.422
0.4 Overhead 15%	€ 33.790	€ 42.213
Totaal lasten	€ 259.057	€ 323.636
Gerealiseerde opbrengst	€ 254.675	€ 193.171
Dekkingspercentage	98%	60%

De VRU adviseert bij de afgifte van omgevingsvergunningen ten aanzien van eisen die uit oogpunt van brandpreventie aan de betreffende bouwwerken moeten worden gesteld. Deze lasten worden op 'taakveld 1.1 Crisisbeheersing', opgenomen.

De lasten op 'taakveld 8.3 Wonen en bouwen', hebben betrekking op de volgende diensten:

- Bouw- en woningtoezicht
- Sloopvergunningen
- Gedeeltelijk handhaving bouwzaken

De post handhaving bouwzaken bevat drie activiteiten:

- Activiteiten naar aanleiding van meldingen en klachten
- Algemeen toezicht
- Handhaving en toezicht op de vergunningverlening

Uit het verleden is gebleken dat medewerkers circa 15% van hun tijd aan meldingen en klachten besteden en 5% aan algemeen toezicht. Het merendeel van de tijd op dit taakveld wordt besteed aan toezicht op de vergunningverlening. De eerste twee onderdelen worden niet meegenomen bij de kostenonderbouwing van dit hoofdstuk, het laatste onderdeel wel.

Ook ten aanzien van de tarieven binnen dit hoofdstuk vindt kruissubsidiëring plaats. Aanvragen omgevingsvergunningen hebben betrekking op veel verschillende zaken en vereisen sommige aanvragen meer tijd dan anderen. Het is daarom ondoenlijk om voor al die verschillende aanvragen afzonderlijke legesbedragen te bepalen. We hebben getracht de diverse leges voor in dit hoofdstuk genoemde diensten zodanig vast te stellen, dat ze in redelijke verhouding staan tot de dienstverlening die is verricht. In onze verordening is opgenomen dat de leges van aanvragen omgevingsvergunning in situaties waar al met de bouw is begonnen zonder dat eerst de aanvraag is gedaan, worden verhoogd met 10% met een minimum van € 105,00 en een maximum van € 1.050,00. Deze hogere leges zijn niet gebaseerd op hogere kosten, maar op rechtvaardigingsgrond waarin goed gedrag wordt beloond en ongewenst gedrag niet.

Leges dienstverlening vallend onder Europese diensten richtlijn

Europese dienstenrichtlijn

Lasten per taakveld	2022	2023
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 50%)	€ 60.472	€ 62.299
0.2 Burgerzaken (burgerlijke stand)	€ 7.432	€ 3.335
1.2. Openbare orde en veiligheid	€ 0	€ 712
Subtotaal	€ 67.904	€ 66.346
0.4 Overhead 15%	€ 10.186	€ 9.952
Totaal lasten	€ 78.089	€ 76.298
Gerealiseerde opbrengst	€ 26.495	€ 41.028
Dekkingspercentage	34%	54%

De kostenverdeling in dit hoofdstuk zijn gelijk aan de verdeling beschreven onder punt 1 Algemene dienstverdeling. Aan de 'taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid', wordt 15% van de kosten aan inzet BOA's toegerekend. De baten op dit hoofdstuk hebben betrekking op leges overige documenten burgerzaken.

Ook op dit hoofdstuk is niet mogelijk alle kosten die worden gemaakt voor een bepaald product exact te kwantificeren. We hebben daarom getracht de tarieven zodanig vast te stellen, dat er een redelijke verhouding bestaat tussen de leges die voor een bepaalde dienst of levering wordt gevraagd en de kosten die gemaakt worden. Uit het overzicht blijkt dat de tarieven niet helemaal kostendekkend zijn.

Recapitulatie onderbouwing kostendekking legesverordening

Hoofdstuk leges verordening	Lasten	Baten	Dekkingspercentage
1. Alg. dienstverlening	€ 47.376	€ 66.993	141%
2. Fysieke leefomgeving/ omg. vergunning	€ 323.636	€ 193.171	60%
3. Europese diensten	€ 76.298	€ 41.028	54%
Totaal	€ 447.309	€ 301.192	67%

Aan de hand van deze recapitulatie wordt inzichtelijk gemaakt, hoe de totale baten zich verhouden tot de totale lasten in 2023. Hieruit blijkt dat de gerealiseerde baten lager zijn dan de gerealiseerde lasten. Bij de begroting wordt geprobeerd de lasten en baten en de daarbij behorende tarieven zo goed mogelijk te berekenen.

3.2.2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de inschatting van de risico's. De gemeente Renswoude loopt, net als andere gemeenten, financiële risico's bij de uitvoering van haar taken. Een eigen financiële buffer ofwel weerstandsvermogen is nodig om te voorkomen dat financiële tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstelling.

Ambitie

De gemeente Renswoude kiest voor een solide financieel beleid en streeft het behoud van een structureel gezonde financiële positie na. Dit uitgangspunt bepaalt de relevantie van ons weerstandsvermogen in relatie tot ons risicomanagement. Immers, een gezonde financiële positie is nodig voor het in stand houden van het niveau van voorzieningen binnen onze gemeente.

Gemeentelijke regelgeving

Met ingang van 2019 is de Nota reserves en voorzieningen 2019 van kracht. De volgende zaken zijn van belang voor het weerstandsvermogen van de gemeente Renswoude.

1. De minimale omvang van de risicoreserve is vastgesteld op 1,4 x de berekende risico's. Dit bedrag wordt jaarlijks geblokkeerd (in de algemene reserve vaste buffer) bij het vaststellen van de begroting. De stand van de algemene reserve vaste buffer is op 31-12-2023 € 4.100.000. Het overige gedeelte van de algemene reserve is niet geblokkeerd. Deze gelden zijn afgezonderd in de "algemene reserve niet geblokkeerd" en vrij te besteden door de raad voor beleidsdoeleinden van de gemeente.

Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)

De risico's zijn in het hiernavolgende overzicht per programma inzichtelijk gemaakt. De risicopositie wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet.

Korte toelichting systematiek:

- In de eerste kolom worden de risico's genummerd;
- In de tweede kolom wordt het risico omschreven;
- In de derde t/m vijfde kolom staat de maximum omvang per risico;
- De risicokans is uitgedrukt in drie klassen. Lage kans (10%), gemiddelde kans (50%), hoge kans (90%).

Toelichting risico's

Risico 1.1: Personeelskosten bij ziekte vast personeel		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij ziekte van vast personeel wordt de gemeente geconfronteerd met extra kosten voor tijdelijke vervanging.	ja	3.000.000		
Impact	Tijdelijke vervanger is in de regel duurder dan vast personeel. Hierdoor wordt 10% van de totale personeelskosten als benodigde weerstandscapaciteit aangemerkt.				
Beheersmaatregelen	Geen specifieke beheersmaatregelen.				
Risico 2.2: Decentralisaties		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij de decentralisaties (Wmo, Jeugd en Participatie) is er een risico dat de van het rijk ontvangen vergoeding geen gelijke tred houdt met de (toenemende) vraag.	ja		100.000	
Impact	De financiële omvang van deze taken is in verhouding tot de omzet van de gemeente relatief hoog. Zolang er geen afspraken zijn gemaakt over een budgetplafond, is sprake van een "openeinderegeling".				
Beheersmaatregelen	Gelet op de ontwikkeling van deze kosten, voorzien we stelposten in de begroting en hebben we een bestemmingsreserve voor tegenvallers.				
Risico 4.1 Minder uitkering gemeentefonds		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. Hoeveel uitkering wordt ontvangen is voor een groot gedeelte afhankelijk van de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de Algemene uitkering. Daarnaast zijn we nog in afwachting van de herverdeeleffecten van de algemene uitkering.	ja			500.000
Impact	Verandering in de rijksuitgaven kunnen dus een directe invloed hebben op de inkomsten van de gemeente.				
Beheersmaatregelen	Geen specifieke maatregelen, want het gaat om een externe factor.				
Totaal omvang risico			3.000.000	100.000	500.000
Rekenpercentage			10%	50%	90%
Omvang risico x rekenpercentage			300.000	50.000	450.000

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld: al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. In de Nota reserves en voorzieningen is de richtlijn voor het berekenen van de weerstandscapaciteit vastgesteld. De weerstandscapaciteit bestaat met ingang van 2019 uit de “algemene reserve vaste buffer” en de stille reserves. Op basis hiervan is de weerstandscapaciteit als volgt te berekenen:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	2021	2022	2023
Algemene reserve vaste buffer	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Stille reserves	900.000	900.000	933.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.000.000	5.000.000	5.033.000

Berekening stille reserves (objecten niet voor de openbare dienst bestemd)

bedragen	WOZ-waarde	balanswaarde	verschil
De Hokhorst voetbal	900.000	41.000	859.000
Grond carports	85.000	11.000	74.000
Totaal	985.000	52.000	933.000

Omvang van het weerstandsvermogen

Omdat de risico's die gemeenten lopen verschillen, is er geen algemene norm voor de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Gemeenten dienen zelf een beleidslijn te formuleren over de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De weerstandsratio (beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit) moet dus minimaal 1 zijn. Een waarde hoger dan 1 geeft aan dat tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder grote ingrepen te doen in het voorzieningenniveau. In Renswoude is middels de Nota reserves en voorzieningen 2023 gekozen voor een minimale waarde van 1,4. Dit wordt geblokkeerd als risicobuffer in de “algemene reserve vaste buffer”.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Als de benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit ontstaat het volgende beeld.

Ratio weerstandsvermogen

bedragen	2021	2022	2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.000.000	5.000.000	5.033.000
Benodigde weerstandscapaciteit	1.062.602	1.108.800	1.120.000
Factor 1,4	1.062.602	1.108.800	1.120.000
Extra reservering Gr. Overeem II	0	0	0
Risico weerstandsvermogen	4,7	4,5	4,5

De weerstandsratio is op 31 december 2023 4,5. Ten opzichte van de jaarrekening 2022 is de beschikbare weerstandscapaciteit iets gegroeid. Daarnaast zijn de risico's opnieuw beoordeeld en deze zijn iets toegenomen.

Ruimte in algemene reserve vaste buffer

A. Stand algemene reserve vaste buffer	4.100.000
Benodigde stand * risico's x factor 1,4	1.120.000
B. Totaal benodigde stand	1.120.000
C. Ruimte in algemene reserve vaste buffer (A-B)	2.980.000

Kengetallen BBV

De volgende kengetallen zijn verplicht gesteld vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Kengetal grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit.

Met de kengetallen kan snel een beeld worden gevormd van de financiële positie van de gemeente. Het zijn kengetallen die iets zeggen over de 'weerbaarheid' en 'wendbaarheid' van de gemeentelijke begroting. Voor de weerbaarheid (kan de gemeente financiële tegenvallers het hoofd bieden) is het van belang te weten hoe groot het eigen vermogen is, hoeveel schulden de gemeente heeft en waarvoor deze schulden zijn aangegaan. De kengetallen daarvoor zijn de solvabiliteit, de netto schuldquote en de grondexploitatie. Een wendbare begroting kan snel worden aangepast als er zich tegenvallers voordoen. Dat is een begroting waarvan de inkomsten op korte termijn kunnen worden verhoogd (stijging tarief OZB omdat de woonlasten zich nog onder het landelijke gemiddelde bevinden) en de lasten op korte termijn kunnen worden bijgesteld omdat er meer structurele baten dan structurele lasten zijn. De kengetallen daarvoor zijn "belastingcapaciteit" en "structurele exploitatieruimte".

Beoordeling van de kengetallen in samenhang

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en structurele baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. Zo worden voorraden strategische gronden en onderhandenwerk bouwgrondexploitatie door gemeenten met leningen gefinancierd. Maar bij verkoop vallen de geldmiddelen weer vrij om de leningen af te lossen. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat de raad kan aangeven welk financieel beleid hij voor ogen heeft en eventueel kan overgaan tot het formuleren van eigen normen.

Om de in deze paragraaf opgenomen kengetallen enigszins te kunnen duiden is aansluiting gezocht bij de door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaalwaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze kengetallen. Deze zijn onderverdeeld in drie groepen. In onderstaande tabel is dit zichtbaar gemaakt.

		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Kengetal	Hoe interpreteren	Signaalwaarden		
Met betrekking tot weerbaarheid:				
1. Schuld				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. Eigen vermogen (Solvabiliteit)	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
Met betrekking tot wendbaarheid:				
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	< 95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Kengetal	jaarrekening	Begroting	jaarrekening
	2022	2023	2023
Netto schuldquote	111%	127%	153%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	120%	138%	144%
Solvabiliteitsratio	38%	39%	29%
Grondexploitatie	17%	18%	19%
Structurele exploitatieruimte	-1,5%	4,8%	0,7%
Belastingcapaciteit	101%	108%	93%

Nadere duiding bij de in de tabel in beeld gebrachte financiële kengetallen:

- **Netto schuldquote: hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?**
Hier wordt de schuldpositie van de gemeente uitgedrukt in een percentage van de omvang van de jaarlijkse exploitatie (inkomsten exclusief mutaties in reserves). De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie van de algemene dienst en van het Woningbedrijf.
- **Netto schuldquote, gecorrigeerd met verstrekte leningen**
De gemeente leent soms geleend geld door aan andere organisaties. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De aan het Woningbedrijf verstrekte geldleningen worden niet gezien aan leningen aan derden, omdat het Woningbedrijf onderdeel is van de gemeente. De schuldquote mag dus niet met deze leningen worden verlaagd.
- **Solvabiliteit: welk deel van het gemeentebezit is betaald met eigen middelen?**
Dit is het eigen vermogen als aandeel in het balanstotaal. Ofwel: de solvabiliteitsratio geeft aan welk deel van het balanstotaal niet door schuld is gefinancierd. Een solvabiliteitsratio van minder dan 20 procent geeft aan dat een gemeente zijn bezit met relatief veel schulden heeft belast.
- **Grondexploitatie: heeft de gemeente relatief veel grond en loopt zij daardoor risico?**
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Als dat niet lukt, kan de grondexploitatie een negatieve impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De accountant beoordeelt ieder jaar in hoeverre de gronden tegen actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal wordt berekend door de in exploitatie genomen gronden te delen door het totaal van de baten (excl. mutaties reserves).
- **Structurele exploitatieruimte: heeft de gemeente voldoende structurele middelen om haar structurele lasten te dekken?**
De relevantie van het kengetal structurele exploitatieruimte is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Bij dit kengetal wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten in vergelijking met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

- Belastingcapaciteit: heft de gemeente relatief veel belastingen en is er ruimte deze belastingen te verhogen? Hieronder wordt verstaan de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t ten opzichte van het landelijk gemiddelde (in jaar t-1). Hiermee komt tot uitdrukking de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen. Zijn de woonlasten laag, dan kan bij tegenvallers gemakkelijk worden bijgestuurd door de onroerendezaakbelasting te verhogen.

3.2.3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Renswoude heeft een oppervlakte van 1.852 hectare. Deze ruimte wordt gebruikt voor verschillende doeleinden gebruikt zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, verlichting, openbaar groen, gebouwen en water. Goed beheer van de kapitaalgoederen is belangrijk voor een prettig woon-, leef- en werkklimaat voor iedereen. Kapitaalgoederen zijn ook nodig om de programmadoelen van de gemeente te realiseren. Om bijvoorbeeld economische ontwikkeling te stimuleren is een goede bereikbaarheid van belang, om onderwijs te geven zijn schoolgebouwen nodig. Straatverlichting en de inrichting van groen leveren een bijdrage aan de sociale veiligheid. De riolering draagt bij aan de gemeentelijke milieudoelstellingen. Kapitaalgoederen leggen blijvend beslag op de gemeentelijke begroting. Niet alleen is geld nodig voor de aanschaf of aanleg, maar ook voor de jaarlijkse kosten van onderhoud. Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen per kapitaalgoed tenminste wordt ingegaan op het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Uitgangspunten beheer openbare ruimte

De uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte worden in de beheerplannen per kapitaalgoed beschreven. Hieronder is een overzicht weergegeven waarin per onderscheiden beheerdomein de omvang van het areaal en de waarde die dit vertegenwoordigt is aangegeven.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Domein	Omvang areaal	Waarde (€)
Wegen	330000 m2	20.000.000
Riolering	30 km vrijverval	30.000.000
Pompen, gemalen en bergbezinkbassins	10 pompgemalen, 50 km drukleiding, 2 bergbezinkbassins, 4 km drainage, 224 drukrioolpompen buitengebied en 1345 kolken	5.000.000
Civiele kunstwerken	19 bruggen en ca. 60 duikers	2.500.000
Openbare verlichting	900 lichtpunten	900.000
Groen	350.000 m2 waarvan 3.500 bomen	5.000.000
Sportaccomodaties	3 voetbalvelden, 4 tennisbanen, 1 sporthal	2.000.000
Afvalinzameling	2 ondergrondse containers en 15 bovengrondse containers	100.000

Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR)

Er is een integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025) vastgesteld in de raadsvergadering van 27 oktober 2021. Deze documenten gaan uit van het eerder gedefinieerde scenario “conserverend”, waarna de uitkomsten zijn verwerkt in de begroting 2022-2025.

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen en verkeersvoorzieningen	
Aantal kilometers te onderhouden weg	41 km, waarvan 12 km elementenverharding en 29 km asfaltverharding.
Oppervlakte wegnnet	330.000 m2, waarvan 30% elementverharding en 70% asfaltverharding.
Doel	In stand houden van een kwalitatief goede en veilige wegeninfrastructuur.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).

Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Uitgangspunt is de CROW-norm (CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid). Het werken conform de richtlijnen CROW wordt door de gemeente bewerkstelligd door: - Periodiek globale visuele inspecties (eens per twee jaar) - Te werken met een wegbeheersysteem - Onderhoud uit te voeren volgens systematiek en planning.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van de elementenverhardingen is in het algemeen goed. De asfaltwegen die zich met name in het buitengebied bevinden, hebben over het algemeen allemaal ongeveer dezelfde ouderdom. De wegen waarvan de technische levensduur ruim is overschreden, zijn in 2022 aangepakt.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	Voor 2023 is geen grootschalig onderhoud gepland.
Jaarlijks budget	€ 241.300
Ontwikkelingen	In 2023 is een nieuw raamcontract in de markt gezet voor het dagelijks- en groot onderhoud van de wegen. Binnen dit raamcontract is in 2023 asfaltonderhoud uitgevoerd aan de Woudegege en de Ubbeschoterweg. Daarnaast is op diverse locaties kleinschalig elementen onderhoud uitgevoerd. Er is gewerkt conform het in 2021 door de raad goedgekeurde IBOR-plan met bijbehorende meerjarenplanning (MJOP 2021-2025). Conform MJOP is gestart met de integrale voorbereiding van de Eikenlaan en omgeving. De in het MJOP 2021-2025 opgenomen werkzaamheden zijn bijna voltooid, waardoor een nieuw MJOP opgesteld dient te worden.

Openbaar Groen	
Oppervlakte te onderhouden groen	Totaal 350.000 m2, waarvan: Bermen 160.000 m2 Gazon 43.000 m2 Bosplantsoen 35.000 m2 Sierplantsoen: 22.000m2 Heesters 6.000 m2 Overig 28.000 m2 Bomen: 3.500 stuks
Doel	Een beheervriendelijke (efficiënt) en hoogwaardige (functie) buitenruimte die binnen de financiële kaders beheersbaar is.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).

Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	In het beheerplan is het gewenste kwaliteitsniveau vermeld. Belangrijke uitgangspunten zijn: - Groen is waardevol voor de leefomgeving - Koesteren van het groen, maar wel rationeel - Realiseren van groene kwaliteit - Deskundig beheren - Groen moet duurzaam zijn en bij voorkeur bio divers - Er wordt wat aanplant van bomen betreft gestreefd naar meer afwisseling, dit om de plaagdierdruk (eikenprocessierups) structureel omlaag te brengen
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud is in het algemeen goed te noemen en voldoet minimaal aan de in het beleidsplan genoemde beeldkwaliteitsniveaus.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	
Jaarlijks budget	€ 357.570
Ontwikkelingen	In 2023 is een nieuw raamcontract opgesteld voor het onderhouden van de plantsoenen. Dit contract wordt in 2024 vergund. Om invulling te geven aan het opstellen van een visie en uitvoeringsplan voor het vergroten van de biodiversiteit is voor de bebouwde kom een inventarisatie met kansen voor biodiversiteit uitgevoerd. Op basis hiervan wordt in het najaar van 2024 met een uitvoeringsplan voor enkele locaties gestart. Bij de aanplant van bomen wordt een meer divers straatbeeld nagestreefd met een minder homogeen bomenbestand. In 2023 is een raamcontract voor het maaien van bermen en sloten opgesteld, met een werkwijze waarin meer ruimte voor biodiversiteit; zonder afbreuk te doen aan verkeersveiligheid. Het raamcontract wordt begin 2024 vergund; vanaf 2024 wordt conform de in het bestek opgenomen werkwijze gewerkt.

Riolering	
Aantal kilometers te onderhouden riolering	Vrij verval riolering: 30 kilometer Drukriolering in het buitengebied: 50 kilometer Riool- en hemelwatergemalen: 10 Pompunits: ruim 224 Kolken: 1.345 Bergbezinkbassins: 2
Doel	Zorg voor goed functionerende riolering. Dit is uit oogpunt van volksgezondheid, woonbaarheid en milieubescherming een belangrijke taak van de gemeente.
Beheerplan	GRP 2021-2028

Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Voldoen aan de daarvoor geldende wettelijke vereisten. Een goed functionerende riolering is nodig om afvalwater uit de directe leefomgeving te verwijderen ten behoeve van de volksgezondheid. Ook komt riolering de bewoonbaarheid in de kernen ten goede doordat wateroverlast en stank worden voorkomen. Daarnaast wil de gemeente Renswoude door hemelwater af te koppelen een bijdrage leveren aan klimaat adaptieve maatregelen die nodig zijn.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van het rioleringsstelsel is in het algemeen goed te noemen.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	Aanpassen riolering bedrijventerrein Groot Overeem en Hooge Hoek (foutaansluitingen).
Jaarlijks budget	€ 456.000
Ontwikkelingen	Het afkoppelplan is ter vaststelling aangeboden aan de raad. De voorbereidingen zijn gestart voor het bepalen van uitgangspunten voor afkoppelen en herinrichting in het algemeen en voor de vervanging van de riolering (inclusief afkoppelen) en herinrichting van de Eikenlaan e.o. in het bijzonder. Bij een gedetailleerd onderzoek op bedrijventerrein Groot Overeem en Hooge Hoek zijn diverse foutaansluitingen op het schone hemelwater geconstateerd en hersteld. Helaas heeft dit nog niet geleid tot voldoende verbetering van de kwaliteit van hemelwater dat rechtstreeks loost op de Lunterse beek. In 2024 wordt het onderzoek voortgezet en, in overleg met het waterschap, bepaald welke maatregelen verder nodig zijn.

Gebouwen (exclusief woningbedrijf)

Algemeen	Naast gemeentelijke gebouwen, onderhoudt de gemeente ook de woningen in het gemeentelijke woningbedrijf. Voor het woningbedrijf is enkele jaren geleden een onderhoudsplan opgesteld. In deze paragraaf wordt alleen op de overige gemeentelijke gebouwen ingegaan. Voor de scholen geldt, dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud (zowel binnen als buiten).
Aantal te onderhouden gebouwen:	– Gemeentehuis – Sporthal – Gemeentewerf – Brandweerkazerne – Bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde t.l.v. VvE) – Ambtswoning – Aula begraafplaats – Baarhuisje
Doel	In stand houden van de gebouwen en voorkomen achterstallig onderhoud.

Beheerplan	– Gemeentehuis -> beheerplan nieuwe gemeentehuis in 2022 opgesteld – Sporthal -> beheerplan opgesteld in 2021, uitvoering wordt meegenomen in ontwikkeling Dorpshuis 2.0 – Gemeentewerf -> opstellen beheerplan na renovatie – Brandweerkazerne -> beheerplan opgesteld in 2022 – Bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde t.l.v. VvE) – Ambtswoning -> beheerplan opgesteld in 2022 (conform het aangrenzende wooncomplex-cpl.31-van het Woningbedrijf) – Aula begraafplaats -> beheerplan wordt opgesteld in 2024 – Baarhuisje -> onderdeel van begraafplaats
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	– Gemeentehuis is deels nieuw en deels gerenoveerd en opgeleverd begin 2023 – Brandweerkazerne in 2021 nieuw gebouwd – Voormalige basisschool de Borgwal is in 2023 ingericht voor tijdelijk gebruik als tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïners en daarna gesloopt – Gemeentewerf: planvorming voor renovatie en verduurzaming in 2023 opgestart
Staat van onderhoud	Gezien de planvorming rondom de diverse gebouwen is dit niet relevant.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	De opgestelde/op te stellen beheerplannen zijn/worden in de begroting opgenomen.
Groot onderhoud komende jaar	Verduurzamen sporthal gelijktijdig met ombouw tot dorpshuis 2.0
Jaarlijks budget	Daarnaast is er een reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen (stand 31-12-2023 is € 248.681.
Ontwikkelingen	De renovatie en verduurzaming gemeentewerf wordt in 2024 uitgevoerd. In 2024 zal voor de aula een meerjarig onderhoudsplan worden opgesteld.

Openbaar Water	
Omvang areaal	De sloten die volgens de Keur van het Waterschap onderhoudsplichtig zijn en in eigendom zijn van de gemeente, worden door de gemeente onderhouden.
Doel	Sloten moeten voldoende water kunnen blijven aan- en afvoeren, zodat voor de bewoners van een gebied geen waterproblemen ontstaan.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Het doorstroomprofiel moet voldoende zijn; als maat wordt gehanteerd dat minimaal 2/3 van het theoretische profiel beschikbaar is.
Staat van onderhoud	Goed
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	€ 39.900
Groot onderhoud komende jaar	Geen grote onderhoudswerkzaamheden gepland.
Ontwikkelingen	In 2023 is subsidie aangevraagd voor maatregelen klimaatadaptatie. De verwachting is dat in 2024 de subsidie wordt toegekend. De middelen worden meegenomen in de aanpak rondom afkoppelen (en speelbeleid).

Civiele kunstwerken (bruggen en duikers)	
Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 19 bruggen en duikers.
Doel	Kunstwerken moeten te allen tijde veilig zijn. Het uit te voeren onderhoud is gericht op het voorkomen van achterstallig onderhoud en het waarborgen van de veiligheid.
Beheerplan	Rapportage 'Inspectie en meerjarenplanning kunstwerken' d.d. 11 december 2018. Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	De kunstwerken moeten functioneel en veilig zijn.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	€ 66.500
Groot onderhoud komende jaar	In 2023 is een 5-jaarlijkse inspectie uitgevoerd. Er zijn geen grootschalig onderhoudswerkzaamheden of vervangingen gepland.
Ontwikkelingen	Er wordt gewerkt conform het in 2021 door de raad goedgekeurde IBOR-plan met bijbehorende meerjarenplanning (MJOP 2021-2025). In 2023 is de 5-jaarlijkse inspectie opgestart. In 2024 worden de uitkomsten van deze inspectie en de daaropvolgende detailinspecties verwacht.

Openbare Verlichting	
Omvang areaal	Het areaal bestaat uit +/- 900 lichtpunten met in totaal 889 masten en 895 armaturen.
Doel	Bijdragen aan een verkeersveilige en sociaal veilige openbare ruimte.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Als uitgangspunt geldt de RVOL (Richtlijn voor openbare verlichting)
Staat van onderhoud	Hoewel het areaal relatief oud is (417 armaturen zijn ouder dan 20 jaar en 128 masten ouder dan 40 jaar, d.w.z. economisch afgeschreven), is de kwaliteit in het algemeen redelijk tot goed.

Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja, het huidige wel, maar voor het toekomstige beheerplan niet.
Jaarlijks budget	€ 41.000
Groot onderhoud komende jaar	Noodzakelijke vervangingen worden toegepast. Voor 2022 tot en met 2025 is jaarlijks 15.000 opgenomen in de begroting.
Ontwikkelingen	Eind 2021 is het IBOR-plan en bijbehorende meerjarenplanning (MJOP 2021-2025) door de raad goedgekeurd. De hierin en in de begroting opgenomen bedragen zijn onvoldoende voor de vervangingsinvesteringen van het areaal in de toekomst. Daarom is voor openbare verlichting in 2023 een onderhoudsbestek, beleid-/beheerplan (inclusief vervangingsplan) opgesteld in samenwerking met de gemeente Scherpenzeel (synergievoordeel). Het bestek wordt in 2024 aanbesteed.

Meubilair (bebording en speelvoorzieningen)

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit: - 850 verkeersborden - 16 speelplaatsen met 125 speeltoestellen
Doel	Speelplekken: ontspanningsplek voor de doelgroep Verkeersborden: geleiding verkeer
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Functionele en veilige voorzieningen.
Staat van onderhoud	De kwaliteit van de speeltoestellen is, ondanks de gemiddeld hoge ouderdom, in het algemeen goed. Bebording is goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	€ 13.300
Groot onderhoud komende jaar	Niet gepland (afhankelijk van nieuw beleid).
Ontwikkelingen	In 2023/2024 is/wordt beleid opgesteld voor speelvoorzieningen, waaronder een vervangingsinvesteringenplan. In 2024 wordt het beleidsplan aan de raad aangeboden.

Buitensportaccommodaties	
Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 3 voetbalvelden, 4 tennisbanen en 1 sporthal.
Doel	Goede voorzieningen ten behoeve van sport.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjaren onderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025) m.u.v. de sporthal.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Onderhoud geschiedt op grond van de eis dat de voorziening voldoet aan 'schoon, heel en veilig'. Deze begrippen zijn niet nader gespecificeerd. Daarnaast moeten ze voldoen aan de wettelijke eisen.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is redelijk (voetbal en tennisvelden zijn goed). In 2022 zijn 4 kunstgras tennisvelden en 2 kunstgras voetbalvelden gerenoveerd.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	€ 115.833
Groot onderhoud komende jaar	Er zijn geen werkzaamheden voor groot onderhoud of vervanging gepland.
Ontwikkelingen	Eind 2021 is het IBOR- plan en bijbehorende meerjarenplanning (MJOP 2021-2025) door de raad goedgekeurd. Dit IBOR-plan gaat niet over de sporthal (gemeentelijk vastgoed). In 2023 is alleen dagelijks onderhoud uitgevoerd.

3.2.4. Paragraaf financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Renswoude uiteengezet. In deze paragraaf komen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de schuld in 2022 en de hiermee gepaard gaande rentekosten.

Beleidskader

De Wet Fido geeft voorschriften met betrekking tot het aantrekken van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verstrekken van garanties. Van belang hierbij is dat deze activiteiten geschieden in het kader van het uitoefenen van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen dient een voorzichtig karakter te hebben en mag niet gericht zijn op het verschaffen van inkomen door het lopen van overmatige risico's. Het beleggings- en financieringsbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Treasurystatuut 2015 gemeente Renswoude, dat laatstelijk is vastgesteld door de raad op 3 maart 2015.

Doelstelling van het treasurybeleid

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

- De organisatie van voldoende financiële middelen voorzien en het streven naar voldoende liquiditeit (de mate waarin de direct opeisbare schulden tijdig kunnen worden voldaan) en solvabiliteit (de mate waarin alle schulden kunnen worden voldaan bij een eventuele liquidatie).

- Het nastreven van een financiële rentabiliteit (het aantrekken van middelen tegen zo laag mogelijke kosten, het uitzetten van middelen tegen zo hoog mogelijke opbrengsten, het gebruik maken van marktontwikkelingen).

Gemeentefinanciering

Financiering voor een periode van één jaar en langer wordt enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Bij het bepalen van de financieringsbehoefte worden alle inkomsten en uitgaven betrokken. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Kasgeldlimiet

Met kortlopende schuld worden leningen bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben. Eens per kwartaal dient een opgave aan de toezichthouder (Provincie Utrecht) te worden gedaan met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet, dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld, niet overschrijden. Soms is de overschrijding tijdelijk (bijvoorbeeld omdat de gemeente op korte termijn opbrengsten uit grondexploitatie verwacht). Als de overschrijding niet tijdelijk is zal de gemeente een vaste geldlening moeten aantrekken. De minister van Financiën stelt het percentage van de kasgeldlimiet vast. Dit percentage is momenteel 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2023		1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang van de begroting per 1 januari 2023	16.072				
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5%				
Toegestane kasgeldlimiet in bedragen	1.366	1.366	1.366	1.366	1.366
a. Vlottende middelen, kwartaalgemiddelde		17	29	-493	297
b. Vlottende schulden, kwartaalgemiddelde		168	77	0	17
c. Saldo vlottend kwartaalgemiddelde: a-b		-151	-48	-493	279
Toets kasgeldlimiet					
d. Saldo vlottend kwartaalgemiddelde: c		-151	-48	-493	279
e. Toegestane kasgeldlimiet, in bedragen		1.366	1.366	1.366	1.366
Onderschrijding: d+e		1.216	1.318	873	1.645

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Hierbij is het uitgangspunt om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm wordt berekend op 20% (het door de minister van Financiën vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal, inclusief toevoeging reserves aan het begin van het begrotingsjaar.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm 2023	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil
1. Renteherzieningen	0	0	0
2. Aflossingen	1.917	2.583	666
3. Renterisico (1+2)	1.917	2.583	666
4. Renterisiconorm	3.214	4.567	1.352
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	1.297	1.983	686
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0
Berekening			
4a. Begrotingstotaal jaar 2023	16.072	22.834	6.762
4b. Percentage regeling	20%	20%	0%
Renterisiconorm (4 = 4a * 4b)	3.214	4.567	1.352
Minimumbedrag	2.500	2.500	0

Relatiebeheer

De gemeente Renswoude heeft als huisbankier de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, een bankinstelling zoals hiervoor vermeld, gecertificeerd met de triple A-rating volgens Moody's en volgens Standard & Poor's. Bij deze bank heeft de gemeente Renswoude een viertal zakelijke rekeningen: een rekening voor het dagelijks betalingsverkeer, een rekening voor de inning van belastingen, een rekening voor de inning van de huren en een rekening ten behoeve van schatkistbankieren. Gemeente Renswoude heeft verder nog een rekening bij de Rabobank Gelderse Vallei e.o., deze rekening wordt hoofdzakelijk gebruikt voor transacties via de legeskas.

Financieringspositie

Gemeentefinanciering heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken.

Schatkistbankieren

Vanaf 2014 zijn gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen verplicht hun overtollige liquide middelen te stallen en beleggingen aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Overtollige liquiditeiten en beleggingen mogen niet meer worden gestald bij private partijen buiten de schatkist. Voor de gemeente Renswoude betekent dit dat alle liquide middelen die in een kwartaal het drempelbedrag overstijgen, afgeroomd moeten worden naar een daartoe geopende werkrekening Schatkistbankieren (SKB), waarna de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) het doorstort naar 's Rijkschatkist. Er was een drempelbedrag van € 1.000.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	70	1	30	14.793
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	930	999	970	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	13.793
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	16.795			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	16.795			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	6.342	88	2.744	1.360.995
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	70	1	30	14.793

Renteschema op basis van notitie rente BBV

In de BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in de rentelasten, het renteresultaat en de doorberekende rente aan investeringen, grondexploitaties en projecten. In onderstaand schema is dat weergegeven. De doorberekende rente is inclusief de rente over de investeringen van het Woningbedrijf.

Renteschema op basis van Notitie rente Besluit Begroting en Verantwoording				Begroot na wijziging	Werkelijk
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			201.674	415.521
b.	De externe rentebaten (idem)		-/-	-	170.836
	Saldo rentelasten en rentebaten			201.674	244.685
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	-14.753	-29.669
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	-	-
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/-	€	-	-
d1.	Rente over eigen vermogen		+/-	-	-
d2.	Rente over voorzieningen		+/-	-	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			186.921	215.015
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	253.083	324.016
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury			-66.162	-109.000

3.2.5. Paragraaf bedrijfsvoering

3.2.5.1. Ontwikkelingen bedrijfsvoering

Personeel

Het college werkt aan een veerkrachtige en wendbare organisatie. Een organisatie die op elk moment kan inspelen op de toegenomen opgaves uit de samenleving en voldoet aan de toenemende eisen die wetgeving aan haar stellen. Ook in 2023 is er in personeel geïnvesteerd. In training, opleiding, arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden, maar zeker ook in de formatie. Het huidige beleid is erop gericht, dat gekozen wordt voor vast personeel op strategische functies en dat specialistische functies op inhuurbasis aan de gemeentelijke organisatie worden gebonden. Gelet op de overspannen arbeidsmarkt, met name in onze zoekgebieden, is inhuur onvermijdelijk. Inhuur - zowel incidenteel als structureel - vindt bij voorkeur plaats bij collega gemeenten.

De ontwikkelingen op de gemeentelijke arbeidsmarkt zijn nog steeds zo dat het gewoon is geworden om structureel in te huren. Een deel van de gewenste arbeidskrachten is inmiddels alleen beschikbaar voor gemeenten als ZZP-er al dan niet via een bureau. Dit zal in de toekomst niet veel anders worden. Daarnaast moet incidenteel worden ingehuurd op specialistische thema's. Gemeente Renswoude wil een inclusieve organisatie zijn, een afspiegeling van het dorp. Hierbij kunnen alle medewerkers vanuit de eigen talenten en kwaliteiten een bijdrage leveren, waarbij het accent ligt op goed werkgeverschap. Dit komt tot uiting in de vorm van een eerlijk salaris, opleidingsmogelijkheden, loopbaanplanning, gezamenlijke activiteiten en vooral aandacht vanuit het management. Hierdoor kunnen wij onze medewerkers en nieuwe kandidaten net dat stukje extra geven, waardoor zij in deze huidige arbeidsmarkt voor de gemeente Renswoude (blijven) kiezen. Het college wil Renswoude als zelfstandig opererende, unieke en veelzijdige werkgever op de kaart zetten. Hieraan werken wij dagelijks, door gericht vacatures te plaatsen en gebruik te maken van onze contacten met de collega's HR binnen Regio Foodvalley.

Afgelopen jaar is ons personeelsbeleid succesvol geweest. Zo hebben we 9 vacatures met vaste medewerkers in weten te vullen. Het ging hierbij om functies bij burgerzaken, de werf, team samenleving, DIV, ondersteuning en applicatiebeheer. Hier

bovenop is het ons gelukt om 3 inhuur medewerkers vast in dienst te nemen. Dit zijn 2 functies bij team samenleving en 1 adviseur duurzaamheid.

Het structureel ziekteverzuim wordt beïnvloed door een viertal langdurig zieken. Dit heeft geresulteerd in het volledig moeten vervangen van een tweetal van deze medewerkers door tijdelijke inhuur en voor de andere zieke medewerkers is gekozen om inhuur op bepaalde onderdelen van hun taak te regelen. Vanuit het management is er nadrukkelijk aandacht, betrokkenheid en intensieve begeleiding voor zieke medewerkers.

Tenslotte wordt er voor het eerst in de jaarrekening ook gerapporteerd over fraude, conform de ambtenarenwet art 4 lid 4. Fraude in deze context houdt in dat er van binnenuit de organisatie wordt gefraudeerd. Denk hierbij aan verslaggevingsfraude door het management en diefstal van activa van de gemeente Renswoude. Naast fraude is er ook misbruik en oneigenlijk gebruik. Misbruik is het opzettelijk verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens door individuen of organisaties om onterecht overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, of om minder belasting te betalen, waarbij sprake is van bewuste misleiding om overheidsgelden onrechtmatig te verkrijgen. Oneigenlijk gebruik betreft handelingen die formeel aan de wet voldoen, maar in strijd zijn met het doel en de strekking van de regelgeving, waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'mazen van de wet'. Om ons integriteitsbeleid aan te scherpen, hebben wij in 2023 het proces rondom de indiensttreding van vast personeel en inhuurkrachten aangepast om fraude te voorkomen. Deze aanpassingen in het proces vereisen dat alle nieuwe medewerkers een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aanvragen, een geheimhoudingsverklaring ondertekenen en de eed of belofte afleggen. Bovendien zijn er geen meldingen geweest over gedrag en/of corruptie.

Informatiemanagement & ICT

Bij de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis, hadden we ook te maken met veel ICT gerelateerde zaken. Het heeft enige tijd gekost voordat alle systemen functioneel waren en nog steeds ondervinden we een aantal technische issues. Samen met gemeente Veenendaal proberen we hier oplossingen voor te vinden. In 2023 zijn we ook gestart met de nieuwe digitale werkomgeving. Dit maakt het werk weer een stuk veiliger. De belangrijkste ontwikkeling die nu plaatsvindt is de overstap naar cloud toepassingen van applicaties. Een aantal software leveranciers ondersteunen op een gegeven moment niet meer de oude applicaties. Bij burgerzaken zijn we ook druk bezig met product vernieuwing.

Organisatieontwikkeling

In 2023 zijn we overgegaan naar een nieuwe organisatiestructuur. Waar we eerst twee algemeen managers hadden, is er nu gekozen voor een viertal teammanagers. Teammanager Ruimte, teammanager Samenleving, teammanager Financiën en teammanager Ondersteuning en HR. Deze teammanagers hebben zelf een eigen werkpakket en sturen daarnaast hun team(s) aan. Er is geconstateerd dat deze indeling leidt tot meer tijd en ruimte voor de aandacht en sturing die onze medewerkers verdienen, waardoor de werksfeer en kwaliteit van het werk nog beter is geworden. We zijn gestart om onze visie 'ik bedoel wij samen' uit te rollen tijdens een personeelsconsultatie, waarbij we interactief met deze visie aan de slag zijn gegaan. In het najaar hebben we, om het dorp en de inwoners van Renswoude nog beter van dienst te zijn, een dorpsafari georganiseerd. Hierbij zijn alle medewerkers (eigen en inhuur) met elkaar op de fiets gestapt om een aantal belangrijke aspecten van Renswoude te bezoeken. Er werd overall een rondleiding of voorlichting gegeven. Dit heeft onze medewerkers een (nog) duidelijker beeld van Renswoude gegeven en is van toegevoegde waarde voor het nog beter uitvoeren van onze werkzaamheden.

Archief

In 2023 heeft de focus gelegen bij de invulling van de bezetting van informatiemanagement en het archief. Twee functionarissen zijn er met pensioen gegaan en de derde heeft gekozen voor om een functie buiten de gemeente Renswoude. We hebben deze vacatures in kunnen vullen met een nieuwe vaste kracht, die bij onszelf in dienst is. Daarnaast hebben we een tweetal inhuurkrachten, die ons voor een aantal dagen versterken op DIV. Ook hebben we ervoor gekozen om in samenwerking met de gemeente Scherpenzeel een vacature uit te zetten voor een fulltime medewerker, waarbij we de uren verdelen en deze medewerker voor beide gemeentes gaat werken. Dit heeft tot nu toe nog geen geschikte kandidaat opgeleverd, we blijven doorzoeken.

Communicatie

Op het gebied van communicatie hebben we afgelopen jaar een goedkeurende verklaring ontvangen voor de toegankelijkheid op onze website. Dit was, als aanzet van voortdurende verbetering en vernieuwing van onze website, een prachtig resultaat. Daarnaast is er eind 2023 serieus gekeken om een medewerker voor 50% vrij te spelen, zodat deze persoon zich kan focussen op communicatie, zowel in als extern. Vanaf 2024 is dit geregeld.

Huisvesting

Op 9 januari 2023 was het een feit. Er kon gewerkt worden op het nieuwe/verbouwde gemeentehuis. De medewerkers vinden het een prettige plek. In maart is er een “open huis” georganiseerd voor alle inwoners van Renswoude. Deze dag werd volop gebruik gemaakt van de vele rondleidingen die werden gegeven, een succesvolle en drukbezochte dag, waarbij we de positieve betrokkenheid van de inwoners van Renswoude enorm gevoeld hebben.

Organisatie gegevens Renswoude				
Indicator	Eenheid	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023
Inwoners	Aantal	5.444	5.556	5.755
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	6,4	6,8	8,6
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	5,7	6,0	7,2
Apparaatskosten (1)	Kosten per inwoner	€ 881	€ 1.526	€ 1.565
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	42%	49%	44%
Overhead	% van totale lasten	16%	21%	24%

(1) Apparaatskosten bestaan uit de volgende kostensoorten:

Kostensoorten: salarissen en sociale lasten, personeel van derden, gas en elektriciteit, motorbrandstoffen, cursussen en opleidingen, vergoeding kleding, overige personeelslasten, congressen en studiedagen, presentiegelden, verzekeringen, belastingen en heffingen, boekingen/tijdschriften/abbonementen, portokosten, telefoonkosten, kantoor- en archiefbenodigdheden, onderhoud derden, software, vergaderkosten, water, schoonmaakonderhoud, personeelszaken (FCL), huur kopieerapparaat, kleine machinale gereedschappen, beschermde maatregelen, overige uitgaven (team en teamhoofden), kosten salarisadministratie, rente langlopende leningen, afschrijvingen, toegerekende rente, huurinkomsten, vergoeding voor personeel, overige inkomsten, overige verrekeningen. In alle kostensoorten rekening gehouden met onderscheid apparaatskosten en externe (programma)kosten.

Toelichting apparaatskosten en overhead

De totale apparaatskosten kunnen in grote lijnen onderverdeeld worden naar de categorieën personeelskosten (65%), onderhoudskosten (16%), financieringskosten (10%), bedrijfsvoeringskosten (6%) en energiekosten (3%). De afgelopen jaren zien we kostenstijgingen bij alle categorieën. Door CAO-wijzigingen, zien we dat loonkosten stijgen. Op onderhoudsbudgetten zien we hogere uitgaven door prijsindexaties. Verzekeringen, energiekosten, water, software, zijn allemaal duurder geworden. Ook de rente op de financieringsmarkt is fors toegenomen. Hierdoor zien we de apparaatskosten en overhead toenemen t.o.v. eerdere jaren. Voor het jaar 2021 kunnen we niet herleiden welke kostensoorten toen meegenomen zijn, waardoor we ook niet zeker zijn van de kosten per inwoner in dat jaar.

Formatie, bezetting en externe inhuur

Ook in 2023 lukt het ons goed om steeds vaker vast personeel aan te stellen. Dit is terug te zien bij de indicator bezetting in het aantal FTE per 1.000 inwoners. In 2023 is deze gegroeid naar 7,2. Er wordt consequent gestuurd op de schil van externe inhuur. Een aantal externe medewerkers zijn zelfs in dienst gekomen. Ook worden er vacatures vast ingevuld. Het percentage inhuur is teruggelopen van 49% naar 44%.

3.2.5.2. Toelichtingen afwijkingen rechtmatigheid

Waar voorheen een externe accountant een oordeel vormde over de (financiële) rechtmatigheid en hierover verslag uitbracht, moet gemeente Renswoude nu zelf een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. In eerdere jaren was het nog de accountant die hierover het gesprek voerde met de gemeenteraad. Vanaf dit jaar gaat de gemeenteraad hierover in gesprek met het college en kan zij zo haar controlerende rol beter vervullen. In de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023 hebben we in artikel 10 vastgelegd dat alle rechtmatigheidsafwijkingen groter dan € 10.000 moeten worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Daarom volgt hieronder een overzicht van alle afwijkingen groter dan € 10.000. De accountant controleert uiteindelijk de jaarrekening en de bijbehorende rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid.

De afwijkingen, welke van invloed zijn op de rechtmatigheid, kunnen onderverdeeld worden naar de volgende categorieën:

Voorwaardencriterium:

Dit criterium ziet toe op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op de aspecten recht, hoogte en duur.

Begrotingscriterium:

Dit criterium ziet erop toe dat de financiële beheershandelingen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's vallen.

M&O-criterium:

Deze rechtmatigheidseis, te weten het misbruik- en oneigenlijk gebruik, ziet toe op de juistheid en volledigheid van de gegevens van derden. We hebben in 2023 een M&O-beleid met verschillende beheersmaatregelen laten vaststellen door het college van B&W op 19-12-2023. Dit M&O-beleid is impliciet gecontroleerd door de intern controleur.

Er is sprake van een totale bruto onrechtmatigheid van € 2.219.000 (voorwaardencriterium + begrotingscriterium + M&O criterium). Deze onrechtmatigheid bestaat uit € 1.152.000 aan begrotingsonrechtmatigheid, € 372.000 aan afwijkingen in het voorwaardencriterium en € 695.000 aan afwijkingen in het M&O criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording moeten we nu alle afwijkingen van de begroting meenemen, wat in voorgaande jaren niet zo was. Deze verandering komt voort uit de wet op de rechtmatigheid die in 2023 is ingegaan. De financiële verordening specificceert welke afwijkingen acceptabel zijn. Wanneer we deze acceptabele afwijkingen buiten beschouwing laten, resteert een netto onrechtmatigheid van € 1.165.000. Deze netto onrechtmatigheid komt voort uit een niet-acceptabele afwijking van de begroting van € 98.000, een afwijking in het voorwaardencriterium van € 372.000 en een afwijkingen van € 695.000 in het M&O criterium.

Hieronder volgt een toelichting op de afwijkingen.

Voorwaardencriterium

Aanbestedingen - € 364.000

Bij de controle op aanbestedingen zijn er vier afwijkingen geconstateerd. Allereerst is er een onrechtmatigheid van € 170.000 omdat de gemeente deze opdracht niet Europees heeft aanbesteed, terwijl dit wel had gemoeten. De oorzaak hiervan was de tijdsdruk bij het aansluiten van het gemeentehuis op het stroomnet, waarbij de destijds geselecteerde partij de enige was die vaste tarieven rekende. Het contract loopt tot 31-12-2025. Ten tweede is er een onrechtmatigheid voor het groenonderhoud. Wij hebben deze opdracht niet Europees aanbesteed, terwijl dit wel had gemoeten. De uitnutting in 2023 is € 100.000. De reden dat we deze opdracht niet Europees hebben aanbesteed, is de jaarlijkse evaluatie. Wij willen kwalitatief goed groenonderhoud en evalueren daarom elk jaar het niveau. Op dit moment is de ambtelijke organisatie bezig met het opnieuw aanbesteden van deze opdracht. Ten derde is er een onrechtmatigheid bij de openbare verlichting inclusief stroomlevering. Deze opdracht hadden we ook Europees aan moeten besteden, maar dat is niet gedaan door onder andere gebrek aan ambtelijke capaciteit. De uitnutting in 2023 betreft € 79.000. De aanbesteding voor openbare verlichting is in 2024 gestart en naar verwachting gaat de nieuwe overeenkomst per 01-07-2024 in. Tenslotte is er een rechtmatigheidsfout van € 15.000 vanwege ontbrekende documentatie over de periode waarin de factuur is verstuurd. Hierdoor is de wijze van aanbesteden onbekend. Inmiddels heeft er een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden, waarbij de documentatie volledig is bijgehouden.

Bij de controle op aanbestedingen zijn er afwijkingen geconstateerd ten aanzien van het eigen inkoopbeleid en de Gids Proportionaliteit. Er waren 10 crediteuren en 13 opdrachten die niet voldeden aan het eigen inkoopbeleid, en 14 crediteuren en 21 opdrachten die niet voldeden aan de Gids Proportionaliteit. Er zijn in totaal 84 opdrachten en 47 crediteuren. Deze

afwijkingen ontstaan voornamelijk wanneer opdrachten uitlopen en de waarde de drempel voor meervoudig onderhands aanbesteden overschrijdt. Volgens het eigen inkoopbeleid moet er vanaf €50.000 voor diensten en leveringen, en €75.000 voor werken, meervoudig onderhands worden aanbesteed. Bij de Gids proportionaliteit ligt de grens voor meervoudig onderhands aanbesteden op €70.000 voor leveringen en diensten, en €150.000 voor werken. Van het eigen inkoopbeleid kan worden afgeweken door een collegebesluit, maar van de Gids proportionaliteit kan dit niet. Hoewel er geen financiële gevolgen zijn, zorgen we voor striktere monitoring van opdrachten die dreigen uit te lopen en passen we indien nodig tijdig de aanbestedingsstrategie aan.

Leges omgevingsvergunningen - € 8.000

In de controle op de leges omgevingsvergunningen is een onrechtmatigheid van € 7.500 geconstateerd (afgerond € 8.000). Dit betrof leges die verkeerd zijn berekend en daardoor onterecht te hoog of te laag zijn opgelegd. De oorzaak hiervan lag in handmatige rekenfouten. Om dit in de toekomst te voorkomen, hebben we vanaf 2024 een applicatie aangeschaft die deze legesberekeningen automatisch en nauwkeurig uitvoert. (Deze afwijking moet opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering, doordat onze onrechtmatigheden boven de verantwoordinggrens van 3% komen).

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

WMO - € 673.000

Bij WMO is er een rechtmatigheidsfout van € 673.000 geïdentificeerd. Deze onrechtmatigheid ontstond door het niet correct vastleggen van de identificatie van cliënten. Sinds 1 oktober 2022 registreren we het type identiteitsbewijs, maar nationale wetgeving vereist ook het nummer van het identiteitsbewijs, de geldigheidsduur en een bevestiging dat het identiteitsbewijs is gezien. Onze accountant attendeerde ons hierop in december 2023. We hadden een tijdelijke werkafpraak met onze accountant, waarin we het type identiteitsbewijs en de bevestiging dat het identiteitsbewijs is gezien, vastlegden op het gespreksverslag. Deze afspraak was geldig vanaf 1 oktober 2022. De accountant kon de wijziging in wetgeving niet voorzien, maar de fout moest wel worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierdoor zijn alle verstrekkingen die vóór 1 oktober 2022 zijn ingegaan, maar nog lasten hadden in 2023, per definitie onrechtmatig, wat neerkomt op € 180.000. Voor de verstrekkingen tussen 1 oktober 2022 en 31 december 2023 mochten we onze tijdelijke werkafpraak hanteren bij een steekproef van de accountant. Uit deze steekproef bleek dat niet alle dossiers correct waren volgens deze werkafpraak, wat resulteerde in een geëxtrapoleerde fout van € 478.000 in de WMO ZIN en € 14.000 in de WMO PGB. De totale onrechtmatigheid bedraagt dus € 673.000. Deze rechtmatigheidsfout betreft de uitvoering en niet de verstrekking van zorg. Onze zorgverstrekking blijft van goed niveau. De nationale wetgeving is echter geen maatwerk voor de gemeente Renswoude en past niet bij onze aard. Om deze fouten in de toekomst te voorkomen, hebben we onze werkafspraken aangescherpt en leggen we nu het type identiteitsbewijs, het nummer en de geldigheidsdatum vast.

Uitkeringen bijstandsgerechtigden - € 22.000

In de kadernota rechtmatigheid 2023 werd gesteld dat terugvorderingen van onder andere bijstandsgerechtigden als onrechtmatigheid moeten worden opgenomen. Deze vallen onder het M&O-criterium. De gemeente Renswoude heeft € 22.000 teruggevorderd van bijstandsgerechtigden. Dit zijn gelden die niet op een juiste wijze zijn verkregen, maar dit is inmiddels hersteld. Door deze wetgeving moeten we dit bedrag opnemen; dit is een puur wetgevingstechnisch aspect, aangezien we het geld keurig hebben teruggevorderd.

Begrotingscriterium

Begrotingsrechtmatigheid - € 98.000

Er zijn twee afwijkingen op de begroting geconstateerd die niet tijdig aan de gemeenteraad is gemeld en waarvoor geen spelregels zijn afgesproken (artikel 12, lid 4 van de financiële verordening). Dit is een lastenoverschrijding op programma 5 van € 78.000 als gevolg van extra personele inzet en een overschrijding op de overige uitgaven. Deze lastenoverschrijding hadden we kunnen voorzien en kunnen melden aan de gemeenteraad. Daarnaast hebben we een overschrijding op het investeringskrediet Unimog en strooier van € 10.000 en een overschrijding van het investeringskrediet verlichting natuurgasveld voor de voetbalvereniging Renswoude van € 10.000. Deze laatstgenoemde overschrijding van het investeringskrediet voor het natuurgasveld wordt overgeheveld en hiervoor wordt aanvullend krediet aangevraagd in 2024.

Ontwikkelpunten

In 2023 wordt er vanuit de wet op de rechtmatigheid voor het eerst ook gekeken naar onderschrijdingen op de lasten en baten, maar ook overschrijdingen. Daar waar je binnen de vastgestelde budgetten blijft, wordt dit nu als onrechtmatig gezien, wanneer er geen begrotingswijziging is voorgelegd aan de raad. Op basis van dit leerjaar, zullen we in december 2024 nog een extra begrotingswijziging gaan voorleggen aan de raad. Wij zullen deze ontwikkeling in de planning & control cyclus ook meenemen in de auditcommissie.

De gemeente Renswoude heeft door middel van interne controle diverse afwijkingen geïdentificeerd. Voor elke afwijking zijn passende maatregelen genomen om herhaling in de toekomst te voorkomen. We hebben onze procedures aangescherpt, nieuwe systemen geïmplementeerd en betere documentatieprocessen ingevoerd. Hiermee streven we naar een transparante, rechtmatige en efficiënte bedrijfsvoering

3.2.6. Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden verbonden partijen gedefinieerd als privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging of stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen ter beschikking stelt, die ze niet kan verhalen in geval van faillissement van de verbonden partij. Er is ook sprake van een financieel belang als een verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt en de gemeente daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld.

Visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Om verschillende redenen voert de gemeente Renswoude diverse gemeentelijke taken niet zelf uit, maar laat dit door een derde rechtspersoon doen. Vaak vanwege schaalvoordelen, soms vanwege de noodzaak om slagvaardiger te kunnen handelen. De vorm waarin de samenwerking wordt gegoten is afhankelijk van de aard van de uitbestede taak. Soms kan de gemeente niet vrij kiezen om een taak zelf uit te voeren of via een verbonden partij. Zo kan de gemeente op grond van wetgeving verplicht worden om gemeenschappelijke regelingen aan te gaan, bijvoorbeeld de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) en de Omgevingsdienst regio Utrecht (OdrU). Verbonden partijen dienen een publiek en openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de verbonden partij een bijdrage levert. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Overzicht van verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU) gevestigd te Utrecht
- GGD regio Utrecht (GGDrU) gevestigd te Zeist
- IW4 Bedrijven gevestigd te Veenendaal
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) gevestigd te Utrecht
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU) gevestigd te Soest
- Regio Foodvalley gevestigd te Ede
- Afvalcombinatie De Vallei (ACV) gevestigd te Ede
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper gevestigd te Barneveld

Stichtingen en verenigingen

De gemeente Renswoude heeft geen stichtingen en verenigingen als verbonden partij.

Coöperaties en vennootschappen

- Vitens N.V., Waterleidingbedrijf statutair gevestigd te Zwolle

Informatie per verbonden partij

Omdat er meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen zodat de "grip" kan worden vergroot, is een overzicht per verbonden partij opgenomen, gebaseerd op de in het BBV opgenomen eisen voor de te verstrekken informatie.

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De Veiligheidsregio Utrecht behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweerzorg, de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing (bevolkingszorg), het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer, de zorg voor een adequate samenwerking met de politie Utrecht en de meldkamer ambulancezorg, een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt financieel bij op basis van een inwonerbijdrage. In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 371.374
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 23,3 Mln. Eind 2023: € 28,3 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 43 Mln. Eind 2023: € 50,3 Mln.
Resultaat 2023	2023: € 4,5 Mln.
Ontwikkelingen	De begroting 2023 van de VRU heeft betrekking op het derde jaar van de nieuwe beleidsperiode zoals beschreven in het beleidsplan 2020-2023.
Risico's	De verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit is voor 2023 2,5. Dit is dus hoger dan de benodigde. Dit komt door de bijstelling van de risico's en de groei van het eigen vermogen. De risico's worden gemonitord. Het algemeen bestuur en de gemeenten worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Als daar aanleiding voor is worden eventuele financiële consequenties via een begrotingswijziging voorgelegd aan het algemeen bestuur en de gemeenten.

Naam	GGD regio Utrecht, gevestigd te Zeist
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Een goede basisgezondheidszorg en gelijke kansen op gezondheid voor inwoners bevorderen, onder meer door preventie. De GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) regio Utrecht beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de ruim 1,3 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten. Zij doen dat door risico's voor de gezondheid te signaleren, te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt bij op basis van afname van diensten. In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 248.938
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 4,3 Mln. Eind 2023: € 4,6 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 9,3 Mln. Eind 2023: € 9 Mln.
Resultaat 2023	2023: € 1,3 Mln.

Ontwikkelingen	De GGDrU werkte op basis van de Bestuursagenda 2023-2027 vanuit vier pijlers aan een gezonde samenleving. Met programma's als Kansrijke Start en de vaccinaties vanuit het Rijksvaccinatieprogramma, maar ook vroegsignalering en het versterken van ouderschap, heeft de GGD gewerkt aan de pijler Kansrijk opgroeien. Zorgelijk zijn de afnemende vaccinatiegraad en het toenemende aantal jongeren dat problemen met de mentale gezondheid ervaart. Vanuit de pijler Gezonde en veilige leefomgeving heeft de GGD het fenomeen hittestress op de kaart gezet en is er - na het aflopen van de coronaperiode - in toenemende mate inzet gepleegd om meldingen van infectieziekten als rabiës en kinkhoest op te volgen. De pijler Langer gezond zelfstandig leidde tot inspiratiebijeenkomsten over valpreventie en een bijbehorende handreiking voor beleidsmakers. Daarnaast ging de campagne 'We zijn zelf het medicijn' van start om bewustwording te vergroten over de invloed die leefstijl heeft op dementie. Ook heeft GGDrU gemeenten ondersteund bij de preventieve aanpakken die voortvloeien uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).
Risico's	De bijdrage van alle gemeenten en dus ook de gemeente Renswoude aan de GGDrU blijft jaarlijks stijgen. Deze verhoging vooral veroorzaakt door een stijging van loon- en materiële kosten. De GGDrU maakt een inhaalslag om aantrekkelijk te blijven als werkgever in moeilijke arbeidsmarkt. De stijging van de kosten kan worden opgevangen vanuit de beschikbare middelen in de begroting.

Naam	IW4 Bedrijven, gevestigd te Veenendaal
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De doelstelling van IW4 is het handhaven, vergroten of herstellen van de arbeidsgeschiktheid van personen die tot arbeid in staat zijn, maar voor wie, in belangrijke mate, ten gevolge van bij hen gelegen factoren, gelegenheid om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten niet of nu niet aanwezig is. De regie van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is belegd bij de rechtspersoon bezittend openbaar lichaam (gemeenschappelijke regeling) Instituut Sociale Werkvoorziening Zuidoost Utrecht. Het Instituut heeft de uitvoering via een samenwerkingsovereenkomst belegd bij IW4 Beheer NV, waarvan de aandelen in handen zijn van de GR. De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	Op 14 februari 2023 heeft de gemeenteraad van Renswoude een nieuw financieringsmodel voor de Wet sociale werkvoorziening vastgesteld, waarbij de jaarlijkse extra gemeentelijke bijdrage aan IW4 is komen te vervallen en de rijksbijdrage ongewijzigd in zijn geheel beschikbaar wordt gesteld aan de GR IW4. In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 269.643.
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 5,5 Mln. Eind 2023: € 5,2 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 2 Mln. Eind 2023: € 8,7 Mln.
Resultaat 2023	2023: - € 0,3 Mln.

Ontwikkelingen	Sociaal ontwikkelbedrijven zorgen ervoor dat mensen die niet, of niet zonder meer bij reguliere werkgevers aan de slag kunnen gaan, tóch een kans krijgen op de arbeidsmarkt. Het jaar 2023 stond onder meer in het teken van de oplevering van het nieuwe pand. IW4 beschikt hiermee over moderne huisvesting die trots en enthousiasme geeft bij medewerkers en bestuur. De officiële opening op 11 november 2023 trok zo'n 1.750 bezoekers. In onze arbeidsmarktregio zien wij dat de voortdurende groei van het aantal vacatures wat is afgezwakt. Toch is er ook de komende jaren naar verwachting nog steeds sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt. In de bedrijfsvoering van IW4 heeft een aantal verschuivingen plaatsgevonden. De omzet van een aantal grote, vaste klanten binnen het Werkbedrijf nam behoorlijk af. Hiervoor in de plaats heeft IW4 we nieuwe klanten weten te verwerven, waardoor het werkaanbod op niveau bleef. Daarnaast worden catering en het nieuwe vergadercentrum op de kaart gezet om extra inkomsten en werkgelegenheid voor de medewerkers te genereren. Ook nieuw is de was-service voor HACCP-gecertificeerde bedrijven. Het aantal trajecten die de afdeling Arbeidsontwikkeling voor gemeenten en UWV heeft uitgevoerd is fors toegenomen.
Risico's	De risico's voortvloeiende uit de bedrijfsvoering van IW4 liggen binnen IW4 Beheer NV. Dit geldt ook voor het subsidierisico, het verschil tussen de rijkssubsidie en de personele kosten van Sw-medewerkers. Binnen de NV is echter slechts een beperkte algemene risicoreserve opgebouwd. Dit betekent dat wanneer risico's daadwerkelijk (ernstige) negatieve gevolgen voor het financieel resultaat binnen de NV hebben, dit kan leiden tot een beroep op de middelen binnen de GR.

Naam	Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het op een doelmatige, kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare manier uitvoeren van de door de deelnemende gemeenten opgedragen adviserende en uitvoerende taken op het gebied van de omgeving, milieu en duurzaamheid in de ruimste zin. Deze samenwerking levert betere garanties voor de kwaliteit van uitvoering, financiële schaalvoordelen en vermindering van de kwetsbaarheid.
Deelnemende partijen	De gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De bijdrage van de gemeente is gebaseerd op de omvang van taken die wij gegarandeerd afnemen. Bij tekorten of overschotten wordt ook afgerekend op basis van de opdrachtenportefeuilles (of als AB anders bepaalt). In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 431.158.
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 1,2 Mln. Eind 2023: € 0,5 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 0,05 Mln. Eind 2023: € 0,6 Mln.
Resultaat 2023	2023: - € 0,6 Mln.

Ontwikkelingen	De voorbereidingen en de implementatie van de Omgevingswet blijven de komende jaren een belangrijk deel van de agenda bepalen. De Omgevingswet wordt per 1/1/2024 immers het integrale wettelijke kader voor beheer en ontwikkeling in de fysieke leefomgeving. De wet stelt ODRU en de andere omgevingsdiensten voor de opgave zich aan te passen aan de nieuwe gemeentelijke taken. In het bijzonder de invoering van het digitaal stelsel per 2024 vormt een grote opgave voor gemeenten en ODRU. De voorbereiding op de Omgevingswet betekent ook dat gemeenten en ODRU opnieuw in gesprek gaan over de taken die de ODRU voor de gemeenten uitvoert.
Risico's	In de begroting van de ODRU is de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit berekend op 1,1.

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU), gevestigd te Soest
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het openbaar lichaam heeft tot doel in het belang van de deelnemers een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en grondstoffen en andere categorieën van afvalstoffen.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H.H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt bij op basis van de tonnages die verwerkt worden. In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 94.106.
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 0,3 Mln. Eind 2023: € 0.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 28 Mln. Eind 2023: € 21 Mln.
Resultaat 2023	2023: € 0.
Ontwikkelingen	Belangrijk is de deelname van de AVU in CirkelWaarde. In deze samenwerking wordt samen met Circulus-Berkel en ROVA middels een Expertisecentrum kennis vergaard over diverse afvalstromen, in de breedste zin des woords. Er worden hiertoe onderzoek en marktverkenningen verricht, in eigen beheer of met behulp van derden. In het Handelshuis worden aanbestedingen gedaan en diverse contracten beheerd. De inzet van de AVU voor het Expertisecentrum was in 2023 voornamelijk gericht op 3 onderwerpen, De UPV's, de kwaliteit van de grondstofstromen en CSRD. Andere onderwerpen die binnen de scope van het Expertisecentrum vallen zijn het onderzoek naar een E-hub (AEEA) en de ontwikkeling van nieuw keukentextiel uit ingezameld textiel.
Risico's	Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen.

Naam	Regio Foodvalley, gevestigd te Ede
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen om de Foodvalley regio een Europese topregio te maken op het gebied van kennis, ontwikkeling en innovatie in de agro-foodsector door versterking van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de leefomgeving. De GR werkt daartoe samen met ondernemers en onderwijs/onderzoek. Regio Foodvalley concentreert zich op de terreinen economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit.
Deelnemende partijen	De gemeenten Ede, Veenendaal, Wageningen, Rhenen, Nijkerk, Barneveld, Scherpenzeel en Renswoude.
Bestuurder Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist, de heer H. H. van der Schoor, de heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt € 18.809 (op basis van een bedrag per inwoner) bij aan deze gemeenschappelijke regeling. Naast cofinanciering voor de uitvoering van projecten. Totale bijdrage 2023 bedraagt € 67.753.
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 3,5 Mln. Eind 2023: € 4,1 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 2,2 Mln. Eind 2023: € 2,3 Mln.
Resultaat 2023	2023: € 0,3 Mln.
Ontwikkelingen	In 2020 is de Strategische Agenda door alle partners (waaronder de gemeenteraden) vastgesteld: iedereen schaaft zich daarmee achter de gezamenlijke doelstellingen en zegt ook toe zich in te spannen hier een bijdrage aan te leveren. Voor een groot deel doen gemeenten dat door in hun eigen beleid keuzes te maken die de ambities van de Strategische Agenda versterken. En voor een klein deel doen gemeenten dat door in programma's bij te dragen aan gezamenlijke projecten die heel sterk bijdragen aan de realisatie van de doelen
Risico's	Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio m.b.t. de strategische samenwerking nauwelijks ontvankelijk is voor risico's. Bovendien is een Algemene Reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.

Naam	Afvalcombinatie De Vallei N.V. (ACV), gevestigd te Ede
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	ACV richt zich met name op het herwinnen van grondstoffen uit afvalstromen en het beheer van de openbare ruimte.
Deelnemende partijen	Ede, Wageningen, Renkum, Veenendaal en Renswoude
Bestuurder(s) Renswoude	Gemeente is aandeelhouder (lid van AVA). De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. Wethouder H.H. van der Schoor vertegenwoordigt Renswoude bij de vergadering van aandeelhouders
Bijdrage Renswoude	In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 375.946. Dividend gegevens zijn nog niet bekend.
Eigen vermogen verbonden partij	De jaarstukken ACV waren bij opstellen van deze stukken nog niet bekend. Hierdoor kunnen actuele cijfers niet ingevuld worden.
Vreemd vermogen verbonden partij	
Resultaat 2023	

Ontwikkelingen	Per 1 januari 2020 is de gemeente Renswoude aandeelhouder van de ACV. Voor een bedrag van € 185.394 heeft de gemeente een belang van 1,6%, wat neerkomt op 90.920 aandelen. Eind 2023 hebben de aandeelhouders van ACV de huisvestingsvisie vastgesteld. De huisvestingvisie van ACV is gebaseerd op de (toekomstige) opgave vanuit circulaire economie, groei van de regio en oplossen van huidige knelpunten.
Risico's	De risico voor de gemeente bestaat uit het ingebrachte aandelenkapitaal. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting op een eventueel negatief bedrijfsresultaat aan te vullen. Beëindiging contract met ACV kan alleen met toestemming van alle aandeelhouders.

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper, gevestigd te Barneveld
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	BVO Valleihopper houdt zich bezig met de uitvoering van bedrijfsvoeringstaken betreffende het vraagafhankelijke vervoer van mensen met een Wmo-vervoerindicatie die wonen in de regio Foodvalley.
Deelnemende partijen	Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Wageningen en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt bij aan de vervoers- en bedrijfsvoeringskosten. In de jaarrekening 2023 is het volgende bedrag opgenomen: € 37.130.
Eigen vermogen verbonden partij Vreemd vermogen verbonden partij Resultaat 2023	BVO Valleihopper heeft geen eigen en/of vreemd vermogen. Voorschotten van deelnemende partijen worden besteed en na afloop van het boekjaar worden de gerealiseerde kosten verrekend met de ontvangen voorschotten. Naar aanleiding hiervan vindt een afrekening plaats, zodoende resteert er ook geen resultaat.
Ontwikkelingen	BVO Valleihopper heeft als doel om een toekomstbestendig vervoerssysteem te blijven dat toegankelijk is en blijft voor de doelgroep. Na coronatijd is het vervoersvolume gedaald en onder de contractueel afgesproken grens gekomen. Hierdoor is in 2023 besloten om het vervoer opnieuw aan te besteden. De ingangsdatum van de nieuwe contracten zijn 1 januari 2025.
Risico's	Alle eventuele tekorten en/of overschotten worden jaarlijks over de deelnemende partijen verdeeld, naar rato van de inbreng van de deelnemers in de regeling. Dit kan leiden tot niet-geraamde resultaten. Door de nieuwe aanbesteding zullen de tarieven voor het Wmo-vervoer wijzigen en waarschijnlijk stijgen.

Naam	Vitens N.V., gevestigd te Zwolle
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het dragen van medeverantwoordelijkheid voor de gezondheid door het duurzaam leveren van veilig en betrouwbaar drinkwater met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen	De gemeenten in de Provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in de Provincies Drenthe en Noord-Holland.

Bestuurder(s) Renswoude	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.
Bijdrage Renswoude/ opbrengst dividend	Wij bezitten 4.389 aandelen (0,076% van het totaal aantal aandelen) met een nominale waarde van € 1,00 per stuk. Deze staan op de balans voor een bedrag van € 60.359. Jaarlijks ontvangen wij van Vitens dividend. Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd.
Eigen vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 650 Mln. Eind 2023: € 678 Mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Begin 2023: € 1.1 Mln. Eind 2023: € 1.3 Mln.
Resultaat 2023	2023: € 27,2 Mln.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. Hierdoor kan Vitens niet voldoen aan de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid. WACC staat voor de 'Weighted average cost of capital' het maximaal te behalen rendement.
Risico's	Vitens beheerst de risico's door kennis van de wetgeving te borgen in de organisatie en indien noodzakelijk adequate beheersmaatregelen te nemen.

Naam	Jeugdhulpregio (Foodvalley)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Gemeenten zijn bestuurlijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van vrijwel alle jeugdhulp. In de Jeugdhulpregio FoodValley werken de gemeenten samen voor een betere jeugdhulp. In de samenwerking geldt het principe: 'Lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal als het meerwaarde heeft'. Dit principe heeft geleid tot regionaal samenwerken voor betere jeugdhulp. De gemeenten werken samen omdat: - We samen sterker staan; - We zo efficiënter zijn; - We zorginhoudelijk kunnen verbeteren; - We van elkaar kunnen leren. De samenwerking rondom inkoop, contractmanagement, monitoring en facturatie van de jeugdhulp worden regionaal gefaciliteerd vanuit het Knooppunt.
Deelnemende partijen	Gemeente Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	€ 40.942
Eigen vermogen verbonden partij	Nog niet bekend
Vreemd vermogen verbonden partij	
Resultaat	

Ontwikkelingen	De Hervormingsagenda Jeugdhulp vraagt van de gemeenten om de regionale samenwerking te formaliseren in een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm: een gemeenschappelijke regeling. We hebben als gemeente Renswoude ingestemd met een regionale beleidsarme GR met een grote mate van van gemeentelijke betrokkenheid.
Risico's	De kosten voor de inzet van jeugdhulp stijgen fors, o.a. door de toegenomen zwaarte van de problematiek. Hiernaast zijn de CAO's binnen de jeugdhulpsector opengebroken, waardoor de gemeente het risico loopt dat de kosten door de herijking van de tarieven van bepaalde soorten jeugdhulp meer gaan stijgen dan de afgesproken jaarlijkse indexering. De financiële consequenties zijn op dit moment nog onduidelijk.

3.2.7. Paragraaf grondbeleid

Inleiding

Het jaar 2023 is het jaar waarin afscheid is genomen van alle coronamaatregelen, waarin de oorlog in Oekraïne nog steeds voortduurt en waarbij in het midden oosten de oorlog in Israël is ontstaan. Op wereldschaal is er veel onrust. Op een wat lagere schaal speelt er ook veel, maar zijn het o.a. de gevolgen van de stikstofcrisis die invloed hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen. Door de vele problemen t.g.v. deze stikstofcrisis stagneren bouwprojecten, terwijl de vraag naar woningen onverminderd hoog is. Door deze stagnatie is de beschikbare bouwcapaciteit meer dan voldoende, wat tot gevolg heeft dat er meer rust op de 'bouwmarkt' komt. De enorme prijsstijging van de bouwmaterialen is afgevlakt, maar ondertussen zorgt de stijging van de lonen dat toch de kosten blijven stijgen. Dit heeft zowel effect op de kosten van bouw- en woonrijp maken als op de stichtingskosten van woningen en bedrijfspanden. Wat weer effect heeft op de gemeentelijke grondexploitaties. In het risicomanagement is hier rekening mee gehouden.

Voor de grondexploitaties worden de kosten geïndexeerd en wordt ook voorzichtig gerekend met een beperkte stijging van de grondopbrengsten. Verder is de wereld van de gebiedsontwikkeling nog altijd flink in beweging. Na het Didam-arrest en de nog steeds actuele problematiek omtrent het beperken van de stikstofuitstoot blijven er voortdurend nieuwe uitdagingen ontstaan, zoals de al genoemde kostenstijgingen, de betaalbaarheid van de woningen en de invoering van de Omgevingswet.

Beleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente Renswoude ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische, doelstellingen te realiseren.

Bestaand beleid

In de Nota grondbeleid is het uitgangspunt om situationeel grondbeleid te hanteren, waarbij actief grondbeleid wordt toegepast als dit een meerwaarde heeft. In het geval van faciliterend grondbeleid kiest de gemeente voor een stimulerend faciliterend grondbeleid, tenzij sprake is van een zeer beperkt gemeentelijk belang. In de Nota grondbeleid wordt een aantal criteria geformuleerd op basis waarvan het college per project/locatie een onderbouwde keuze kan maken voor het toe te passen grondbeleid.

Daar waar Renswoude gronden in eigendom heeft, voert de gemeente een actief grondbeleid. De gemeente maakt de gronden bouwrijp en verkoopt deze aan marktpartijen en/of particulieren. Om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de winsten van ontwikkelingen, blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. Bij ontwikkelingen waarbij de gronden niet in eigendom zijn van de gemeente wordt doorgaans faciliterend grondbeleid gevoerd. De gemeente Renswoude faciliteert waar mogelijk deze ontwikkelingen van derden en zal de daarbij behorende kosten binnen de wettelijke kaders verhalen op de initiatiefnemer. Voorwaarde hierbij is dat deze ontwikkelingen wel passen binnen de (ruimtelijke) kaders zoals deze door de gemeente worden gesteld. Onderstaand is een overzicht gegeven van de projecten waarbij de gemeente een actief grondbeleid voert, waarbij ook is aangegeven wat in 2023 is gerealiseerd.

Beekweide

Eind 2021 is de grondexploitatie van Beekweide afgesloten, waarbij een klein budget is gereserveerd om de resterende werkzaamheden uit te kunnen voeren. Deze werkzaamheden bestonden uit het realiseren van het laatste gedeelte van de openbare ruimte. Inmiddels zijn deze werkzaamheden gerealiseerd. Daarmee is het project volledig afgerond en financieel afgesloten.

Beekweide II

In 2022 is het bestemmingsplan voor dit plan vastgesteld. Tegen dit plan is een beroep ontvangen, waardoor dit plan niet geheel onherroepelijk is geworden. Raad van State heeft in maart 2023 een gedeelte van de woonbestemming vernietigd en de gemeente de opdracht gegeven om dit z.s.m. te herstellen. In de raad van juni 2023 heeft de gemeenteraad het herstelbesluit Beekweide II vastgesteld, waarbij na aanvullend onderzoek voor deze locatie opnieuw een bestemmingsplan is vastgesteld. Ook tegen dit bestemmingsplan is een beroep ontvangen, waardoor dit plan nog niet onherroepelijk is geworden, maar inmiddels wel in werking is getreden. Op dit moment wordt gewacht op de zitting en de uitspraak van Raad van State inzake dit beroep. Eind 2023 zijn twee ontwerp-uitwerkingsplannen en één ontwerp-wijzigingsplan ter visie gelegen. De eerste omgevingsvergunningen voor de bouw van de woningen zijn verstrekt en de eerste woningen zijn verkocht. Parallel aan deze ruimtelijke procedures is de civiele planvorming (bestekken, aanbesteding etc.) voor het bouwrijpmaken afgerond en is de uitvoering opgestart. In 2023 zijn de kavels voor de woonwagens gereed gemaakt, en zijn de woonwagens verplaatst.

De verdere voorbereiding voor de inrichting van de openbare ruimte (ontwerpen, opstellen bestekken, de aanbesteding van het bouwrijpmaken) is opgestart.

Plan Beekweide II zal voor het gedeelte dat de gemeente in eigendom heeft als grondexploitatie worden geëxploiteerd. Voor het gedeelte dat in eigendom is bij derden worden de kosten door middel van het kostenverhaal bij de ontwikkelende partijen in rekening gebracht.

Groot Overeem II (bedrijventerrein)

In de raadsvergadering van 15 februari 2022 is het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Groot Overeem II vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan zijn een aantal beroepschriften ingediend en eind 2023 is er nog geen zicht op een zitting bij de Raad van State. Besloten is om de voorbereiding te stoppen bij de afronding van het definitief ontwerp. Pas als er zicht is op een uitspraak zal de voorbereiding verder worden opgepakt.

Financiën

Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een minimaal sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het plan worden verhaald middels de grondopbrengst. In 2024 zijn de grondexploitaties van Beekweide II en Groot Overeem II geactualiseerd. In juni 2024 zal de gemeenteraad de grondexploitaties vaststellen. In het onderstaande overzicht zijn de verwachte lasten, baten en resultaten weergegeven.

Complex (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht resultaat (eindwaarde)	Reeds genomen winst	Resterende winst (2023)
Beekweide II	1.337	1.681	2.532	5.625	1.412	0	1.412
Groot Overeem II	1.903	1.943	2.367	8.162	3.852	0	3.852

Alle grondexploitaties van de gemeente Renswoude hebben een resterende looptijd die korter is dan 10 jaar. Bij de ontwikkelingen waarbij de gemeente Renswoude een faciliterend grondbeleid voert, en dus vooral publiekrechtelijk betrokken is (o.a. een gedeelte van de ontwikkeling Beekweide II), worden de kosten door middel van het kostenverhaal (Wro) verhaald op de initiatiefnemer. Hierbij is het van belang dat vroegtijdig in het traject afspraken worden gemaakt en vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Strategische gronden

De gemeente heeft op dit moment geen strategische gronden in bezit om toekomstige ontwikkelingen te kunnen realiseren.

Risico's

Grondexploitatie

Gelet op het financiële resultaat van de huidige grondexploitaties kan worden gesteld dat het treffen van een verliesvoorziening of het vormen van een reserve op dit moment niet nodig wordt geacht.

Kostenverhaal

Voor Beekweide II zijn eind 2021 de anterieure overeenkomsten getekend. In deze overeenkomsten is een vaste indexatie van de kosten overeengekomen. Door de extreme prijsstijgingen in de achterliggende periode zijn de kosten hoger dan deze bij de partijen in rekening kunnen worden gebracht conform deze overeenkomst. In 2023 zijn met 2 partijen in een allonge op de overeenkomsten aanvullende afspraken gemaakt over de stijging van de VON prijzen van de woning, waarbij tevens de afspraken over de verrekening van de prijsstijgingen zijn herzien. Mede deze afspraken is het resultaat op het kostenverhaal positief.

3.2.8. Paragraaf Wet open overheid

Inleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid Bestuur. De openbaarheidsparagraaf die u hier voor het eerst aantreft komt voort uit de Woo. De wet draagt bij aan een transparante overheid en geeft regels over de manier waarop verzoeken om openbaarmaking van informatie worden behandeld (passieve openbaarmaking), welke informatie standaard door de gemeente openbaar wordt gemaakt in een fasering tot en met 2026 (actieve openbaarmaking) en het verder op orde brengen van de informatiehuishouding. De implementatie van de Woo loopt door tot eind 2026. Om de impact van bovenstaande thema's te bespreken, zijn informatieve en interactieve bewustwordingssessies georganiseerd voor alle medewerkers gedurende 2023.

Ten aanzien van passieve openbaarmaking zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Opstellen modelbrieven en intern werkdocument
- Aanstellen en opleiden Woo-contact persoon
- Openstellen digitale wegen: e-mailadres
- Interne training aan managers en medewerkers over gevolgen Woo

Ten aanzien van actieve openbaarmaking zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Gemeentelijke processen in beeld gebracht die tussen 2022 en 2026 gefaseerd standaard openbaar worden gemaakt
- In kaart gebracht welke informatie categorieën, die actief openbaar gemaakt moeten worden, al reeds actief openbaar gemaakt worden

Om meer grip op informatie te verkrijgen, zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Aanstellen van een vaste WOO functionaris
- Gestart met het opzetten van een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer
- Een project opgestart om een e-depot aan te schaffen en te implementeren
- De RODIN audit is uitgevoerd om meer grip te krijgen en in beeld te brengen waar de verbeterkansen liggen

4. Jaarrekening

4.1. Balans

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut Woningbedrijf	26.766.444	31.504.332
Investerings met een economisch nut	10.616.001	10.938.446
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.072.828	987.228
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.769.172	1.779.399
Totaal materiële vaste activa	40.224.446	45.209.405
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekingen	245.753	281.235
Overige langlopende leningen	1.401.644	1.436.238
Totaal financiële vaste activa	1.647.397	1.717.473
TOTAAL VASTE ACTIVA	41.871.843	46.926.878
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	3.226.484	3.623.904
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie Woningbedrijf	-9.809	0
Gereed product en handelsgoederen	366	328
Totaal voorraden	3.217.041	3.624.233
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	2.624.269	1.836.534
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	419.516	6.247.029
Overige vorderingen	365.365	283.081
Huurvorderingen Woningbedrijf	4.395	13.801
Overige vorderingen Woningbedrijf	12.825	7.487
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.426.370	8.387.932
Liquide middelen		
Kassaldi	5.572	5.863
Banksaldi	123.184	40.595
Banksaldi Woningbedrijf	0	35.451
Totaal liquide middelen	128.756	81.908
Overlopende activa		
Overlopende activa Woningbedrijf	20.379	26.391
Nog te ontvangen voorschotbedagen van Europese en Ned. overheidslichamen	375.663	553.936
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.050.677	1.032.135
Totaal overlopende activa	1.446.718	1.612.462
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	8.218.885	13.706.534
TOTAAL ACTIVA	50.090.728	60.633.412
VPB (voorlopige aangifte)	140.971	89.600

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2023
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	4.100.000	4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.864.004	2.449.629
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	5.481.331	4.694.312
Reserves ter dekking van kapitaallasten	4.461.399	4.742.525
Overige bestemmingsreserves	629.221	1.567.776
Onderhoudsreserves	658.527	760.527
Nog te bestemmen resultaat	496.883	1.250.436
Totaal eigen vermogen	19.691.364	19.565.205
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	809.345	680.977
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.911.422	2.060.896
Egalisatievoorzieningen	0	0
Totaal voorzieningen	2.720.767	2.741.873
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	24.266.666	33.147.636
Waarborgsommen	92.408	90.810
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	24.359.074	33.238.446
TOTAAL VASTE PASSIVA	46.771.206	55.545.525
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	1.115	1.115
Schulden aan leveranciers Woningbedrijf	18.881	1.314.505
Banksaldi	165.539	363.563
Overige schulden	1.594.301	1.728.057
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	1.779.836	3.407.240
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	731.008	1.183.085
Vooruitontvangen bedragen van overheidslichamen	486.877	479.272
Overige vooruit ontvangen bedragen	236.092	8.265
Woningbedrijf	85.708	10.025
Totaal overlopende passiva	1.539.686	1.680.648
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	3.319.522	5.087.887
TOTAAL PASSIVA	50.090.728	60.633.412
Gewaarborgde geldleningen	350.553	298.266

4.2. Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar

	Rekening 2022	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
		primair	na wijziging			
Totaal lasten programma's	14.230	11.442	13.621	14.753	-1.132	n
- Programma 1 wonen	4.018	2.873	3.886	4.200	-314	n
- Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	3.686	2.974	3.425	3.701	-275	n
- Programma 3 sociaal domein	5.532	4.608	5.360	5.772	-412	n
- Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	67	78	64	103	-39	n
- Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	928	910	885	977	-92	n
Totaal baten programma's	9.099	6.166	9.342	8.967	-374	n
- Programma 1 wonen	4.453	3.471	6.190	5.462	-728	n
- Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	3.180	1.479	1.968	2.171	203	v
- Programma 3 sociaal domein	1.012	950	917	962	45	v
- Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	91	54	54	70	16	v
- Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	363	212	213	303	90	v
Saldo baten / lasten programma's	-5.131	-5.276	-4.279	-5.785	-1.507	n
- Algemene dekkingsmiddelen	9.450	9.045	8.824	9.809	985	v
- Overhead	-2.958	-2.996	-3.349	-4.386	-1.037	n
- Vennootschapsbelasting	-262	-25	-25	236	261	v
Saldo baten / lasten programma's voor mutaties reserves	1.099	747	1.171	-126	-1.297	n
Totaal toevoegingen reserves	1.973	847	1.980	1.994	-14	n
Totaal onttrekkingen reserves	1.371	822	1.804	3.370	1.566	v
Saldo reserves	-602	-25	-176	1.377	1.552	v
Resultaat voor bestemming	497	723	996	1.251	255	v
Af: Incidentele posten	774	99	1.665	1.720	55	v
Totaal excl. Incidentele posten	-278	624	-669	-469	200	v

4.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft en de wet- en regelgeving die in het normenkader 2023 zijn genoemd.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van de verkrijgingsprijs (inkoopprijs en bijkomende kosten) of de vervaardigingsprijs (aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend). De bijkomende kosten worden opgenomen tegen de verkrijgingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Bijdragen van derden, die in directe relatie staan tot het actief, worden in mindering gebracht op de investering. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De algemene uitkering wordt opgenomen conform de laatste betaalspecificatie van het verantwoordingsjaar. De balans en de baten en lasten van de gemeente en het woningbedrijf zijn samengevoegd/geconsolideerd.

Balans

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigings-prijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. De gehanteerde afschrijvingstermijnen komen overeen met de termijnen zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de "Nota waardering en afschrijving vaste activa Renswoude 2023".

Onroerende zaken in exploitatie bij het Woningbedrijf

De woningen met bijbehorende installaties, garages en aanpassingen die worden geëxploiteerd door het Woningbedrijf zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs dan wel de duurzaam lagere bedrijfswaarde, verminderd met de daarop toegepaste lineaire afschrijvingen bepaald op basis van de verwachte economische levensduur. In voorkomende gevallen wordt op complexniveau afgeboekt naar de duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Nota Activabeleid 2012 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals b.v. wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. Hierbij wordt de lineaire afschrijvingsmethode gebruikt. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als later te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Flottende activa

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, of een lagere marktwaarde. Er wordt rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde. De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van 95 bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. In geval van verliesgevende complexen wordt in het jaar waarin duidelijk wordt dat het complex verliesgevend zal zijn, het voorzienbare verlies genomen middels de vorming van een voorziening. In geval van winstgevende complexen wordt de winst genomen volgens de regels van de Notitie grondexploitatie 2016 van de commissie BBV. De winst die tussentijds wordt genomen wordt in principe toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatie, tenzij de raad hierover iets anders besluit dan wel al eerder heeft besloten. Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatst doet zich met name voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de lonen machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

PASSIVA

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Voor de actuariële waardeberekeningen onderliggend aan de pensioenverplichting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Berekeningsdatum:	31 december 2023
Rekenrente:	3,16%
Sterftetafel:	GBM/GBV 2016/2021 met leeftijdsterugstellingen

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

4.4. Toelichtingen op de balans

Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Investerings met een economisch nut Woningbedrijf	26.766.444	31.504.332
Overige investeringen met een economisch nut	10.616.001	10.938.446
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.072.828	987.228
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.769.172	1.779.399
Totaal	40.224.446	45.209.405

Verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut Woningbedrijf

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Afwaarderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Woningen en woongebouwen	26.381.241	5.235.810	0	0	710.924	30.904.933
Overige onroerende goederen	384.836	160.787	0	0	13.711	531.912
Activa ten dienste van expl.	1.555	67.487	0	0	1.556	67.486
Totaal	26.766.444	5.464.084	0	0	726.191	31.504.331

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	774.027	748.622
Woonruimten	264.690	258.894
Bedrijfsgebouwen	9.064.186	9.171.893
Vervoersmiddelen	76.580	248.245
Machines, apparaten en installaties	436.518	510.795
Totaal	10.616.001	10.938.449

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	774.027	80.200	0	0	0	105.605	748.622
Woonruimten	264.690	0	0	0	0	5.796	258.894
Bedrijfsgebouwen	9.064.186	788.822	0	539.473	0	141.642	9.171.893
Vervoersmiddelen	76.580	189.755	0	0	0	18.090	248.245
Machine, apparaten en installaties	436.518	105.659	0	0	0	31.381	510.795
Totaal	10.616.001	1.164.435	0	539.473	0	302.515	10.938.449

Verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Afwaarderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Investerings in riolering	998.173	0	0	0	81.633	916.540
Investerings begraafplaats	74.655	2.762	0	0	6.729	70.688
Totaal	1.072.828	2.762	0	0	88.362	987.228

Verloop van de boekwaarde van de investeringen met een maatschappelijk nut

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Afwaarderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.769.172	122.432	0	0	112.204	1.779.400
Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.769.172	122.432	0	0	112.204	1.779.400

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Afwaarderingen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	245.753	35.482	0	0	0	281.235
Overige langlopende leningen	1.401.644	39.244	4.650	0	0	1.436.238
Totaal	1.647.397	74.726	4.650	0	0	1.717.473

De balansen van de Algemene Dienst en het Woningbedrijf zijn geïntegreerd. Vandaar dat de kapitaalverstrekking aan het Woningbedrijf niet op de balans is opgenomen onder financiële vaste activa. De post deelnemingen betreft aandelen Vitens en ACV. De aandelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, of wanneer deze lager is, tegen de marktwaarde. Positieve koersverschillen op aandelen worden derhalve niet in aanmerking genomen.

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Vorraden

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder gronden in expl.	3.226.484	3.623.904
Onderhanden werk, waaronder gronden in expl. Woningbedrijf	-9.809	0
Gereed product en handelsgoederen	366	328
Totaal	3.217.041	3.624.233

Hieronder het verloopoverzicht van gronden in exploitatie:

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des- investerings	Afwaarderingen	Winstneming	Mutatie verliesvoorziening	Boekwaarde 31-12-2023
Beekweide I	-13.239	13.239	0	0	0	0	0
Beekweide II	1.336.775	344.147	0	0	0	0	1.680.923
Groot Overeem II	1.902.947	40.034	0	0	0	0	1.942.981
Dorpshart	-9.809	9.760	0	0	49	0	0
Totaal	3.216.675	407.180	0	0	49	0	3.623.904

Over de grondexploitatieprojecten wordt er jaarlijks rente toegerekend op basis van de boekwaarde per 1 januari van het betreffende boekjaar. Het rentepercentage wordt conform de Notitie Grondbeleid 2019 van de Commissie BBV berekend. Voor 2023 betekende dit een percentage van 0,92% en een toegerekende rente van € 29.669.

In de onderstaande tabel is inzicht gegeven in de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten per lopende grondexploitatieproject. Hieruit volgt het verwachte resultaat en na de reeds genomen winst resulteert de resterende winst.

Complex (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht resultaat (eindwaarde)	Reeds genomen winst	Resterende winst (2023)
Beekweide II	1.337	1.681	2.532	5.625	1.412	0	1.412
Groot Overeem II	1.903	1.943	2.367	8.162	3.852	0	3.852

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Soort vordering	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	2.624.269	1.836.534
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	419.516	6.247.029
Overige vorderingen	365.365	283.081
Huurvorderingen Woningbedrijf	4.395	13.801
Overige vorderingen Woningbedrijf	12.825	7.487
Totaal	3.426.370	8.387.932

Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	5.572	5.863
Banksaldi	123.184	40.595
Banksaldi Woningbedrijf	0	35.451
Totaal	128.757	81.908

Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
<i>Overlopende activa algemene dienst</i>		
Vooruitbetaalde bedragen	257.322	181.811
Loonheffing sociale zaken	60.864	68.517
Reserveringen salarissen	11.113	9.451
Nog te ontvangen bedragen	721.379	772.356
A. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorshotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	375.663	553.936
Subtotaal	1.426.340	1.586.071
<i>Overlopende activa Woningbedrijf</i>	20.379	26.391
Totaal	1.446.718	1.612.462

Van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen met uitkeringen voor een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen				
Subsidie erfgoedparels provincie Utrecht 2020-2023	0	168.496	151.646	16.850
Subtotaal van nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	0	168.496	151.646	16.850
nog te ontvangen van het Rijk				
ToZo 2021	5.500	0	5.500	0
Vangnetuitkering BUIG 2022	99.298	0	0	99.298
Vangnetuitkering BUIG 2023	0	63.790	0	63.790
Opvang ontheemden Oekraïne 2022	270.865	0	270.865	0
Opvang ontheemden Oekraïne 2023	0	373.998	0	373.998
Subtotaal van nog te ontvangen van het Rijk	375.663	437.788	276.365	537.086
Totaal generaal	375.663	606.284	428.011	553.936

Passiva

Eigen Vermogen

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene risicoreserve	4.100.000	4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.864.004	2.449.629
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	5.481.331	4.694.312
<i>Bestemmingsreserves:</i>		
* voor dekking van kapitaallasten	4.461.399	4.742.525
* overige bestemmingsreserves	629.223	1.567.776
* onderhoudsreserves	658.527	760.527
Nog te bestemmen resultaat	496.883	1.250.544
Totaal	19.691.366	19.565.313

Reserves

Verloop van de boekwaarde van reserves

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming resultaat vorig jaar	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene risicoreserve	4.100.000				4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.864.004		1.154.062	-260.313	2.449.629
Totaal algemene reserve	7.964.004	0	1.154.062	-260.313	6.549.629
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	5.481.331	32.981	0	-820.000	4.694.312
Bestemmingsreserves					
<u>Overige bestemmingsreserves</u>					
Reserve egalisatie exploitatie st. sporthal Hokhorst	24.730				24.730
Reserve sociaal domein	223.913		50.000		173.913
Reserve huisvesting onderwijs	300.000		300.000		0
Reserve monumenten	14.220	50.000	11.447		52.773
Reserve cultuur - promotiefonds	66.360				66.360
Reserve landschapselementen	0	50.000			50.000
Reserve omgevingswet	0	100.000	100.000		0
Reserve dorpshuisfunctie	0	200.000			200.000
Reserve arbeidsmarkt	0	1.000.000			1.000.000
<u>Reserves ter dekking van kapitaallasten</u>					
Reserve kapitaallasten gemeentehuis	4.250.000				4.250.000
Reserve kapitaallasten herinrichting sportpark	211.399		70.475		140.924
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen voetbal	0		20.833	312.500	291.667
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen tennis	0		4.281	64.215	59.934
<u>Onderhoudsreserves</u>					
Reserve onderhoud openbare gebouwen	258.681	40.000	50.000		248.681
Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	120.354		10.000	92.000	202.354
Reserve onderhoud vervoermiddelen omg.beh.	153.794	37.000	5.000		185.794
Reserve onderhoud speeltoestellen	125.698	15.000	17.000		123.698
Totaal bestemmingsreserves	5.749.149	1.492.000	639.036	468.715	7.070.828
Totaal	19.194.484	1.524.981	1.793.098	-611.598	18.314.769

Algemene reserves € 6.549.629

De algemene reserve is gesplitst in twee afzonderlijke algemene reserves. Een algemene risicoreserve waarvan de minimumgrens 1,4 maal het bedrag aan risico's (€ 1.120.000) is. Dit is inclusief de risico's van de grondexploitatie. Dit is feitelijk de structurele buffer die de gemeente permanent apart houdt. Jaarlijks wordt bij de begroting beoordeeld of de hoogte van de algemene risicoreserve moet worden aangepast. Er is een algemene reserve – niet geblokkeerd, die vrij besteedbaar is voor andere doelen of voor het vormen van bestemmingsreserves.

Algemene reserve – niet geblokkeerd € 2.449.629

De onttrekking in 2023 is € 1.154.062. Deze bestaat uit € 1.000.000 (ten behoeve van de vorming van de bestemmingsreserve arbeidsmarkt), € 50.000 (ten behoeve van de vorming van de bestemmingsreserve landschapselementen), € 50.000 (toevoeging aan de bestemmingsreserve monumenten) en € 54.062 (ter dekking van de lasten Generatiepact). Een andere onttrekking aan deze reserve betreft het resultaat van 2022 voor een bedrag van € 260.313: het netto verschil tussen het resultaat 2022 (€ 496.948) enerzijds en de door de raad vastgestelde bestemmingen (€ 757.215) anderzijds.

Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf € 3.874.312

De onttrekking van € 787.019 is het resultaat van 2023. Vanuit de resultaatbestemming 2022 is er een onderhoudsbudget beschikbaar gesteld van € 820.000.

Reserve egalisatie Stg. Sporthal 'De Hokhorst' € 24.730

Deze reserve is er om te voorkomen dat het jaarresultaat wordt beïnvloed door het exploitatieresultaat van Stg. Sporthal 'De Hokhorst'. De reserve is onderdeel van de gebruikersovereenkomst met de Stg. Sporthal 'De Hokhorst'. In 2023 zijn er geen toevoegingen en/of onttrekkingen gedaan aan deze reserve.

Reserve Sociaal Domein € 173.913

Aan deze reserve is een maximale omvang gesteld van € 800.000. Structurele lasten moeten namelijk worden gedekt door structurele baten en niet door reserves. Dit geldt ook op het gebied van het Sociaal Domein. De lasten van het Sociaal Domein worden nu ook realistisch in de begroting geraamd, vandaar een instelling van een maximumomvang. In 2023 is er € 50.000 aan deze reserve onttrokken conform de begroting.

Reserve huisvesting onderwijs € 0

Met ingang van 2019 drukken de jaarlijkse kapitaallasten van de nieuwe school de Borgwal volledig op de begroting en hoeft hier niet meer voor gereserveerd te worden. Omdat er geen bestedingsdoel (meer) is voor deze reserve, is het gehele saldo van deze reserve onttrokken en is deze reserve opgeheven.

Reserve monumenten € 52.773

Jaarlijks worden toegekende monumenten subsidies ten laste van deze reserve gebracht. In 2023 is € 50.000 (AVP-gelden) onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Verder is er € 11.447 aan monumentensubsidies en -bijdragen verstrekt in 2023. Deze zijn onttrokken aan deze reserve.

Reserve cultuur- en promotiefonds € 66.360

Deze reserve is ingesteld om uitgaven met een culturele strekking ten laste van deze reserve te kunnen doen. In 2023 zijn er geen onttrekkingen of toevoegingen gedaan.

Reserve landschapselementen € 50.000

Deze reserve is in 2023 gevormd om middelen te reserveren voor de cofinanciering van de tegemoetkoming voor projecten in Renswoude, waarvoor de provincie ook subsidie verstrekt. In 2023 is € 50.000 (AVP-gelden) onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Reserve omgevingswet € 0

Bij de Voorjaarsrapportage 2023 was de reserve Omgevingswet ingesteld. Deze reserve was gevormd voor € 100.000. De inzet van deze reserve was geraamd in de Najaarsrapportage. In 2023 er is € 100.000 onttrokken aan deze reserve ter dekking van de lasten die de voorbereidingen op de implementatie van de Omgevingswet met zich meebrachten.

Reserve dorpshuisfunctie € 200.000

Deze reserve is gevormd bij de Voorjaarsrapportage 2023 om kosten van de realisatie van een dorpshuisfunctie op te kunnen vangen. De toevoeging van € 200.000 is onttrokken uit de (opgeheven) reserve huisvesting onderwijs.

Reserve arbeidsmarkt € 1.000.000

In 2023 bij de voorjaarsrapportage 2023 is de reserve Arbeidsmarkt gevormd. Er is € 1.000.000 uit de algemene reserve onttrokken en toegevoegd aan deze reserve. Deze reserve is gevormd om rekening te houden met de krapte op de arbeidsmarkt en de personele ontwikkelingen.

Reserve kapitaallasten gemeentehuis € 4.250.000

Vanaf dat moment zal de jaarlijkse afschrijving en rente (kapitaallast) aan deze reserve onttrokken worden. In 2023 zijn er geen toevoegingen en/of onttrekkingen gedaan aan deze reserve.

Reserve kapitaallasten herinrichting sportpark € 140.924

In 2010 is het sportpark opnieuw ingericht ten laste van het positieve exploitatieresultaat van de Hooge Hoek. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 70.475 aan deze reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten van de tennisbanen.

Reserve kapitaallasten vervanging toplagen voetbal € 291.667

Deze reserve is gevormd bij de vaststelling van de jaarstukken 2022. Middels de resultaatbestemming 2022 is er € 312.500 toegevoegd aan deze reserve. In 2023 is € 20.833 onttrokken aan deze reserve ter dekking van de kapitaallasten waarvoor deze reserve is gevormd: de in 2022 vervangen toplagen voetbal.

Reserve kapitaallasten vervanging toplagen tennis € 59.934

Deze reserve is gevormd bij de vaststelling van de jaarstukken 2022. Middels de resultaatbestemming 2022 is er € 64.215 toegevoegd aan deze reserve. In 2023 is € 4.281 onttrokken aan deze reserve ter dekking van de kapitaallasten waarvoor deze reserve is gevormd: de in 2022 vervangen toplagen tennis.

Reserve onderhoud openbare gebouwen € 248.681

Doel van deze reserve is het dekken van toekomstig groot onderhoud aan openbare gebouwen. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 40.000 aan deze reserve toegevoegd. In 2023 is er € 50.000 aan deze reserve onttrokken conform de begroting.

Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair € 202.354

Doel van deze reserve is het dekken van toekomstig groot onderhoud aan wegen en wegmeubilair. In 2023 is er € 10.000 aan deze reserve onttrokken conform de begroting en € 92.000 toegevoegd.

Reserve onderhoud vervoermiddelen omgevingsbeheer € 185.794

Doel van deze reserve is het dekken van toekomstig groot onderhoud en de kosten van vervanging van machines en voertuigen van de afdeling omgevingsbeheer. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 37.000 aan deze reserve toegevoegd. In 2023 is er € 5.000 aan deze reserve onttrokken conform de begroting.

Reserve onderhoud speeltoestellen € 123.698

Doel van deze reserve is het dekken van toekomstig groot onderhoud en vervanging van speeltoestellen. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 15.000 aan deze reserve toegevoegd. In 2023 had er € 17.000 aan deze reserve onttrokken mogen worden conform de begroting.

Voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	809.345	680.977
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.911.422	2.060.896
Egalisatievoorzieningen	0	0
Totaal	2.720.767	2.741.873

Verloop van de boekwaarde van voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Aanwendingen	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2023
<u>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Pensioenen voormalige bestuurders	622.525	16.833	33.648	0	605.710
Voorziening organisatieontwikkeling	186.820	0	111.553	0	75.267
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	809.345	16.833	145.201	0	680.977
<u>Voorziening v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden</u>					
Riolering	1.670.053	186.043	0	0	1.856.096
Milieu	241.370	0	36.569	0	204.801
Totaal v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden	1.911.422	186.043	36.569	0	2.060.896
Totaal Voorzieningen	2.720.767	202.876	181.770	0	2.741.873

Voorziening pensioenverplichting wethouders € 605.710

Gemeenten zijn verplicht in de jaarrekening een voorziening te treffen ten behoeve van verplichtingen betreffende wethouder pensioenen. De hoogte van deze verplichting is bepaald aan de hand van jaarlijkse actuariële berekeningen en voldoende om aan de aanspraken van de zittende en voormalige wethouders te kunnen voldoen. Op basis van actuariële berekeningen van de benodigde hoogte van deze voorziening is een bedrag van € 16.833 toegevoegd. In 2023 is deze voorziening voor € 33.648 aangewend.

Voorziening organisatieontwikkeling € 75.267

De werkorganisatie wordt toekomstbestendig en robuuster gemaakt. Naast versterking en uitbreiding van de formatie is het voor doorontwikkeling essentieel dat soms snel afscheid kan worden genomen van functionarissen. Deze voorziening dekt de daarbij behorende transitiekosten. Deze zijn, voor de reeds bekende casussen, ingeschat op € 220.000. Met dit bedrag is deze voorziening gevormd. In 2023 is deze voorziening voor € 111.553 aangewend.

Voorziening riolering € 1.856.096

In lijn met de Notitie Lokale heffingen 2021 van de Commissie BBV heeft deze voorziening de functie die de reserve Riolering voorheen had. In 2023 is er sprake geweest van een overschot op het product rioleringen van € 186.043. Er zijn minder projecten gedaan dan waren gepland. Dit bedrag is gedoteerd aan deze voorziening.

Voorziening milieu € 316.288

Het jaarlijkse exploitatieresultaat op het product afval wordt aan deze voorziening toegevoegd of van deze voorziening onttrokken. In 2023 is er sprake geweest van een overschot op het product afval van € 74.918. Er waren hogere opbrengsten vanuit restafval. Dit bedrag is gedoteerd aan deze voorziening.

Langlopende schulden

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken/overige financiële instellingen	24.266.666	33.147.636
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	0	0
Waarborgsommen	92.408	90.810
Totaal	24.359.074	33.238.446

Verloopoverzicht:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken/overige financiële instellingen	24.266.666	11.464.304	2.583.333	33.147.637
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	0	0	0	0
Waarborgsommen	92.408	0	1.598	90.810
Totaal generaal	24.359.074	11.464.304	2.584.931	33.238.447

De rentelasten behorende bij deze langlopende schulden waren € 412.781 voor 2023.

Vlottende passiva

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar	1.779.836	3.407.240
Overlopende passiva	1.539.686	1.680.648
Totaal	3.319.522	5.087.887

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	1.115	1.115
Schulden aan leveranciers Woningbedrijf	18.881	1.314.505
Banksaldi	165.539	363.563
Overige schulden	1.594.301	1.728.057
Totaal	1.779.836	3.407.240

Overlopende passiva

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	726.934	1.162.366
Nog te betalen personele kosten	1.540	1.656
Loonheffing personeel	2.534	19.063
Vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen	486.877	479.272
Overige vooruit ontvangen bedragen	236.092	8.265
Woningbedrijf	85.708	10.025
Totaal overlopende passiva	1.539.686	1.680.648

Van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met uitkeringen voor een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Besteed	Terugbetaald	Saldo 31-12-2023
ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen					
Subsidie sanering verkeerslawaaï	74.588	0	51.334	0	23.254
Subsidie erfgoedparels provincie Utrecht 2020-2023	151.646	0	151.646	0	0
Subsidie energie	90.000	0	0	0	90.000
Subtotaal van ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	316.234	0	202.980	0	113.254
ontvangen van het Rijk					
DUO OAB 2021-2022	67.977	0	32.000	0	35.977
DUO OAB 2023	0	77.847	34.314	0	43.533
Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	25.485	14.007	8.532	0	30.959
Onderwijsroute	4.769	5.103	0	4.769	5.103
Sportakkoord 2021	13.238	0	13.238	0	0
Stimulering sport 2021	3.562	0	3.562	0	0
Lokale preventieakkoorden of aanpakken	4.646	10.000	3.445	0	11.201
Integraal Zorgakkoord	0	50.905	49.887	0	1.018
Gezond en Actief Leven Akkoord	0	82.034	44.505	0	37.529
Wet inburgering 2021	32.839	63.524	48.300	24.781	23.282
Aanpak energiearmoede	54.105	20.631	22.075	0	52.661
Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	0	136.754	93.075	0	43.679
Lokale aanpak isolatie	0	81.076	0	0	81.076
Subtotaal van ontvangen van het Rijk	206.621	541.881	352.933	29.550	366.018
Totaal generaal	522.855	541.881	555.913		479.272

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Overzicht garantstellingen per 31 december 2023

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Gegarandeerde hypothecaire leningen particulieren	52.287	0
Gegarandeerde leningen verenigingen	298.266	298.266
Totaal	350.553	298.266

Meerjarige inkoop verplichtingen boven Europese aanbestedingsgrens

Per 31-12-2023 bezien, lopen er twee Europees aanbestede overeenkomsten; één inzake het leerlingen- en jeugdwetvervoer en één inzake de nieuwbouw van 37 woningen binnen het project 'Taets van Amerongenweg fase II'. De eerstgenoemde overeenkomst loopt tot 31-07-2025, maar is vanaf dat moment maximaal drie keer met één jaar te verlengen tot uiterlijk 31-07-2028. Er zijn geen totale of jaarlijkse opdrachtsom genoemd in deze overeenkomst. De lasten die in de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 zijn gerealiseerd op basis van deze overeenkomst zijn respectievelijk € 23.622, € 75.899, € 114.530 en € 123.718. De overeenkomst voor de nieuwbouw van woningen, met een opdrachtwaarde van € 6.678.000 (excl. btw), is afgesloten op 21 maart 2023. Per 31-12-2023 is van deze opdrachtwaarde reeds € 4.024.849 gerealiseerd.

Eigen bijdrage CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De hoogte van de verantwoorde eigen bijdragen CAK in de jaarrekening 2023 is € 23.023.

WNT-verantwoording 2023 Gemeente Renswoude

De WNT is van toepassing op gemeente Renswoude. Het voor gemeenten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	E. Jansonius
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 95.664,67
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.684,48
<i>Subtotaal</i>	€ 111.349,15
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 111.349,15
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
bedragen x € 1	E. Jansonius
Functiegegevens	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 91.596,45
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.323,12
<i>Subtotaal</i>	€ 107.919,57
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000,00
Bezoldiging	€ 107.919,57

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	M.H.T. Jansen
Functiegegevens	Griffier/Senior beleidsmedewerker fysiek domein
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 89.446,38
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.278,20
<i>Subtotaal</i>	€ 103.724,58
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 103.724,58
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
bedragen x € 1	M.H.T. Jansen
Functiegegevens	Griffier/Senior beleidsmedewerker fysiek domein
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 86.986,58
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.889,84
<i>Subtotaal</i>	€ 101.876,42
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000,00
Bezoldiging	€ 101.876,42

4.5. Toelichting op het overzicht baten en lasten

Programma 1

Programma 1 wonen	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	2.872.700	3.886.202	4.199.733	-313.531	n
Totaal baten	3.470.900	6.189.600	5.461.524	-728.076	n
Saldo voor bestemming	598.200	2.303.398	1.261.791	-1.041.607	n
Toevoeging reserves	0	487.700	32.981	454.719	v
Onttrekking reserves	6.135	0	820.000	820.000	v
Saldo reserves	6.135	-487.700	787.019	1.274.719	v
Saldo na bestemming	604.335	1.815.698	2.048.810	233.112	v

Programma 2

Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	2.973.810	3.425.345	3.700.712	-275.367	n
Totaal baten	1.479.198	1.967.513	2.170.591	203.078	v
Saldo voor bestemming	-1.494.612	-1.457.832	-1.530.122	-72.290	n
Toevoeging reserves	50.000	350.000	350.000	0	n
Onttrekking reserves	155.475	170.475	170.475	0	n
Saldo reserves	105.475	-179.525	-179.525	0	n
Saldo na bestemming	-1.389.137	-1.637.357	-1.709.647	-72.290	n

Programma 3

Programma 3 sociaal domein	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	4.607.932	5.359.526	5.772.008	-412.482	n
Totaal baten	950.114	917.393	962.352	44.959	v
Saldo voor bestemming	-3.657.818	-4.442.133	-4.809.656	-367.523	n
Toevoeging reserves	796.678	142.000	610.715	-468.715	n
Onttrekking reserves	176.975	457.114	468.561	11.447	v
Saldo reserves	-619.703	315.114	-142.154	-457.268	n
Saldo na bestemming	-4.277.521	-4.127.019	-4.951.810	-824.791	n

Programma 4

Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	77.852	64.446	103.301	-38.855	n
Totaal baten	53.792	53.792	69.942	16.150	v
Saldo voor bestemming	-24.060	-10.654	-33.359	-22.705	n
Toevoeging reserves	0	0	0	0	n
Onttrekking reserves	0	0	0	0	n
Saldo reserves	0	0	0	0	n
Saldo na bestemming	-24.060	-10.654	-33.359	-22.705	n

Programma 5

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	910.000	884.986	977.084	-92.098	n
Totaal baten	211.926	213.226	302.946	89.720	v
Saldo voor bestemming	-698.074	-671.760	-674.138	-2.378	n
Toevoeging reserves	0	1.000.000	1.000.000	0	n
Onttrekking reserves	233.375	0	0	0	n
Saldo reserves	233.375	-1.000.000	-1.000.000	0	n
Saldo na bestemming	-464.699	-1.671.760	-1.674.138	-2.378	n

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	Begroting 2023		Rekening 2023	Verschil	voordeel - nadeel
	primair	na wijziging			
Totaal lasten	3.783.107	4.969.330	4.836.843	132.487	v
Totaal baten	9.806.679	10.419.706	10.496.254	76.548	v
Saldo voor bestemming	6.023.572	5.450.376	5.659.410	209.034	v
Toevoeging reserves	0	0	0	0	n
Onttrekking reserves	250.022	1.176.375	1.911.277	734.902	v
Saldo reserves	250.022	1.176.375	1.911.277	734.902	v
Saldo na bestemming	6.273.594	6.626.751	7.570.687	943.936	v

4.6. Overzicht incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving incidentele posten	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijzigingen	Werkelijk 2023	Saldo
Incidentele lasten						
Programma 1 wonen						
1	3.1.1.1	Woningmarktonderzoek en -strategie	27.500	27.500	0	-27.500
1	3.1.1.6	Voorlichtingscampagne bewustwording woningeigenaren	5.000	5.000	0	-5.000
1	3.1.1.6	Onderzoek zorginitiatieven Borgwal	10.000	0	5.908	5.908
1	3.1.1.7	Opvang Oekraïense vluchtelingen	0	537.000	405.708	-131.292
			42.500	569.500	411.616	-157.885
Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector						
2	3.1.2.2	Speelplaatsenbeleidsplan	30.000	15.000	17.810	2.810
2	3.1.2.4	Biodiversiteitsplan	25.000	25.000	4.040	-20.960
2	3.1.2.5	Inwonersenquête afvalinzameling en -scheiding	15.000	15.000	0	-15.000
2	3.1.2.5	Afkoppelplan	15.000	15.000	0	-15.000
2	3.1.2.5	Binnen de Beken Z-ZW	0	0	8.191	8.191
2	3.1.2.5	Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	136.750	93.075	-43.675
2	3.1.2.6	Specifieke uitkering aanpak energie armoede	0	54.105	22.075	-32.030
2	3.1.2.6	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	0	74.600	51.334	-23.266
2		Toevoeging aan reserve Omgevingswet	0	100.000	100.000	0
2		Toevoeging aan reserve Dorpshuisfunctie	0	200.000	200.000	0
2		Toevoeging aan reserve onderhoud openbare gebouwen	0	40.000	40.000	0
2		Toevoeging aan reserve onderhoud vervoermiddelen omgevingsbeheer	0	37.000	37.000	0
2		Toevoeging aan reserve onderhoud speeltoestellen	0	15.000	15.000	0
2		Toevoeging aan reserve Landschapselementen (AVP-gelden)	0	50.000	50.000	0
			85.000	777.455	638.525	-138.930
Programma 3 sociaal domein						
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	0	105.877	66.314	-39.563
3	3.1.3.2	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	0	39.492	8.532	-30.960
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering onderwijsroute	0	4.769	0	-4.769
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	0	82.034	44.505	-37.529
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering regeling sportakkoord	0	13.238	13.653	416
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	0	14.646	3.445	-11.201
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	0	0	4.015	4.015
3	3.1.3.2	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	0	5.670	5.670	0
3	3.1.3.2	Aanpak Eenzaamheid 'Renswoude voor Elkaar'	0	0	1.520	1.520
3	3.1.3.6	Specifieke uitkering integraal zorgakkoord	0	0	49.887	49.887
3	3.1.3.6	Specifieke uitkering Wet inburgering	68.756	91.700	48.300	-43.400
3	3.1.3.6	Energietoeslag	0	0	209.700	209.700
3		Toevoeging aan reserve Monumenten (AVP-gelden)	50.000	50.000	50.000	0
			118.756	407.426	505.542	98.116
Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme						
4						0
Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie						
5		Toevoeging aan reserve Arbeidsmarkt	0	1.000.000	1.000.000	0
			0	1.000.000	1.000.000	0
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien						
6	3.1.6.1	Naheffingen btw en bcf	0	0	142.995	142.995
			0	0	142.995	142.995
Subtotaal incidentele lasten			246.256	2.754.381	2.698.677	-55.704

		<u>Incidentele baten</u>				
		<u>Programma 1 wonen</u>				
1	3.1.1.5	Specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen	0	0	21.000	21.000
1	3.1.1.7	Opvang Oekraïense vluchtelingen	0	2.012.000	2.015.111	3.111
			0	2.012.000	2.036.111	24.111
		<u>Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector</u>				
2	3.1.2.5	Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	136.750	93.075	-43.675
2	3.1.2.6	Specifieke uitkering aanpak energie armoede	0	54.105	22.075	-32.030
2	3.1.2.6	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	0	74.600	51.334	-23.266
2	3.1.2.6	Provinciale subsidie RES	0	90.000	0	-90.000
2		Onttrekking uit reserve Omgevingswet	0	100.000	100.000	0
2		Onttrekking uit reserve onderhoud openbare gebouwen	50.000	50.000	50.000	0
2		Onttrekking uit reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	10.000	10.000	10.000	0
2		Onttrekking uit reserve onderhoud vervoermiddelen omgevingsbeheer	5.000	5.000	5.000	0
2		Onttrekking uit reserve onderhoud speeltoestellen	17.000	17.000	17.000	0
			82.000	537.455	348.484	-188.971
		<u>Programma 3 sociaal domein</u>				
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	98.653	105.877	66.314	-39.563
3	3.1.3.2	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	0	39.492	8.532	-30.960
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering onderwijsroute	0	4.769	0	-4.769
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	0	82.034	44.505	-37.529
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering regeling sportakkoord	0	13.238	13.653	416
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	0	14.646	3.445	-11.201
3	3.1.3.2	Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	0	0	4.015	4.015
3	3.1.3.2	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	0	5.670	5.670	0
3	3.1.3.2	Aanpak Eenzaamheid 'Renswoude voor Elkaar'	10.998	10.998	0	-10.998
3	3.1.3.6	Specifieke uitkering integraal zorgakkoord	0	0	49.887	49.887
3	3.1.3.6	Specifieke uitkering Wet inburgering	28.440	91.700	48.300	-43.400
3		Onttrekking uit reserve Huisvesting onderwijs (opheffing)	0	300.000	300.000	0
3		Onttrekking uit reserve Sociaal domein	50.000	50.000	50.000	0
			188.091	718.424	594.322	-124.102
		<u>Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme</u>				
4						0
			0	0	0	0
		<u>Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie</u>				
5						0
			0	0	0	0
		<u>Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien</u>				
6	3.1.6.1	Verkoop Unimog	0	0	37.650	37.650
6	3.1.6.3	Verminderings Vpb 2021-2023	-25.000	-25.000	236.123	261.123
6		Onttrekking uit de algemene reserve t.b.v. reserves Monumenten en Landschapselementen (AVP-gelden)	100.000	100.000	100.000	0
6		Onttrekking uit de reserve Monumenten	0	0	11.447	11.447
6		Onttrekking uit de algemene reserve t.b.v. vorming reserve Arbeidsmarkt	0	1.000.000	1.000.000	0
6		Onttrekking uit de algemene reserve t.b.v. lasten generatiepact	0	76.375	54.062	-22.313
			75.000	1.151.375	1.439.282	287.907
			345.091	4.419.254	4.418.199	-1.055
			98.835	1.664.873	1.719.521	54.648

Programma 1 wonen

De incidentele baten en lasten in dit programma hebben met name betrekking op de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Het resultaat op dit programmaonderdeel wordt via de resultaatbestemming toegevoegd aan de bestemmingsreserve opvang Oekraïners.

Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector

De incidentele baten en lasten in dit programma betreffen met name reservemutaties die conform de begroting gerealiseerd zijn. Naast deze reservemutaties zijn er specifieke uitkeringen en bijbehorende bestedingen gerealiseerd. Omdat de bestedingen lager zijn dan geraamd, zijn ook de specifieke uitkeringen lager dan geraamd.

Programma 3 sociaal domein

De incidentele baten en lasten in dit programma betreffen met name reservemutaties die conform de begroting gerealiseerd zijn. Met de onttrekking uit de reserve Huisvesting onderwijs is deze reserve opgeheven. Naast deze reservemutaties zijn er specifieke uitkeringen en bijbehorende bestedingen gerealiseerd. Omdat de bestedingen lager zijn dan geraamd, zijn ook de specifieke uitkeringen lager dan geraamd.

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie

De incidentele last van € 1.000.000 in dit programma betreft de reservetoevoeging aan de reserve Arbeidsmarkt die conform de begroting gerealiseerd is. Deze reserve is gevormd om rekening te houden met de krapte op de arbeidsmarkt en de personele ontwikkelingen.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien

De incidentele last van € 142.995 in dit programma bestaat uit naheffingen btw en bcf, welke zijn opgelegd naar aanleiding van fouten die zijn geconstateerd bij een incidenteel onaangekondigd onderzoek van de Belastingdienst. De incidentele baten bestaan met name uit onttrekkingen uit de algemene reserve. € 1.100.000 van deze reserveonttrekkingen zijn toegevoegd aan bestemmingsreserves.

5. Bijlagen

5.1. Samenstelling bestuur

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Renswoude bestaat uit elf raadsleden. Momenteel zijn er vijf fracties in de raad van Renswoude. De zetelverdeling ná de verkiezingen van 16 maart 2022 is als volgt:

- Dorpsbelang Renswoude (3 zetels)
- SGP (3 zetels)
- VVD (2 zetels) (Per juni 2023 is deze fractie doorgegaan onder de naam OP Renswoude)
- ChristenUnie (2 zetels)
- CDA (1 zetel)

Griffier: De heer M.H.T. (Marcel) Jansen

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders is gezamenlijk verantwoordelijk voor het gevoerde gemeentelijke beleid. Het uitgangspunt hierbij is het coalitieakkoord. Het college bestaat uit de burgemeester, twee wethouders en de gemeentesecretaris. Het college legt verantwoording af aan, en wordt gecontroleerd door, de gemeenteraad.

Burgemeester P. (Petra) Doornenbal-van der Vlist

Portefeuille Algemeen Bestuur: Openbare Orde en Veiligheid, APV / bijzondere wetten Toezicht en Handhaving, VRU, Cultuur & cultuurhistorie, ODRU (t/m juli 2022), Bedrijfsvoering, Oekraïense Vluchtelingen, K80.

Wethouder en 1^e locoburgemeester C.E. (Kees) Eskes (Dorpsbelang Renswoude)

Portefeuille: Welzijn, SWO, Ouderenbeleid en sport (sport- en vitaliteitsakkoord), GGD, gezondheidszorg, Jeugdzorg & Foodvalley Jeugd, Participatiewet & IW4, Schuldhulpverlening, minimabeleid, inkomensondersteuning, Onderwijs, passend onderwijs, leerlingenvervoer, bibliotheek, Wonen: woonbeleid, woonvisie, Woningbedrijf, sociale huurwoningen, Duurzaamheid: RES (foodvalley), energietransitie, routekaart Statushouders. **Projecten:** Taets 2, Beekweide 2, Ontwikkeling Borgwalterrein, Ontwikkeling dorpshuisfunctie, aanjaagproject biodiversiteit.

Wethouder en 2^e locoburgemeester H.H. (Henk) van der Schoor (SGP)

Portefeuille: Financiën; Ruimtelijk ordening, ontwikkeling buitengebied, grondbeleid onderhoud openbare buitenruimte (IBOR), begraafplaatsen, Economie, recreatie en toerisme, werkgelegenheid promotiecommissie, ODRU, milieu, omgevingsvergunning-verlening, Afval, ACV, Foodvalley, economie, verstedelijkingsstrategie, verkeer, verkeersveiligheid, ontsluiting en vervoer. **Projecten:** Groot Overeem 2, Werf, toekomstige woningbouwlocaties.

Gemeentesecretaris E.J. (Erik) Jansonius

De gemeentesecretaris ondersteunt de burgemeester en de wethouders bij het uitoefenen van hun taak. Als eerste adviseur en ambtelijk lid van het college is hij bij de vergaderingen aanwezig.

5.2. SISA

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsegregering opvang ontheemden Oekraïne		Gemeenten	Vul in totaal cumulatieve ontvangsten normbedrag per gemeentelijke plaatselijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschild bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie - uitgevoerd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitgevoerde uitvoeringskosten t.b.v. de transitie	Besteding (jaar T) uitgevoerde verstrekkingen (POO)
					Aard controle R Indicator: A16/01 € 1.933.236	Aard controle R Indicator: A16/02 € 125.160	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03 € 315.398	Aard controle R Indicator: A16/04 € 0	Aard controle R Indicator: A16/05 € 54.976	
		Totaal bedrag vorderingen (verrichting uitgesloten) verstrekkingen (jaar T) POO			Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)			
		Aard controle R Indicator: A16/07 € 0			Som indicatoren: 0110204050607 en 08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09 € 3.013.027				
					Aard controle R Indicator: A16/08 € 2.428.770					

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Gemeenten
		Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)
		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02
		0	0
		Wijzigging keuze per (2023/2024)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)
		Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08
		N.V.T.	Ja
		Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12
		Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18
		Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24
		Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)
		Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04
		0	0
		Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)
		Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10
		0	0
		Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)
		Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14
		€ 0	€ 0
		Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20
		Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26
		Totaal Totale verantwoord (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
		Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
		€ 0	€ 0
		Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16
		Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel d x aantal PAV's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PAV's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
		Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoede kosten		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06		
			1 Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijkorbaarheid via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoede kosten	4	€ 0	€ 0		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) spouwmunitisolatie etc.)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegaan adviezen met directe verlaging energiegebruik/energie rekening tot gevolg.	Het aantal overige energie rekening verlagende maatregelen
			5 € 18.850	€ 18.850	€ 18.850	0	0	0	0	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15		
			4 Gederfde opbergsten (jaar T) die voortkoeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	3 Eindverantwoording (Ja/Nee)	1	0	0	0		
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaftaite	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	€ 5.670	Aard controle R Indicator: C92/01	Bedrag doorgeschoven naar T+1	€ 0	Aard controle R Indicator: C92/02	1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	337	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	60	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05			
			Beschikkingnummer	LA123-03618882	Besteding (jaar T)	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/02	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering bestaat is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/03	0	Emdoverantwoording (ja/nee)	0	Aard controle R Indicator: C94/04	0	Aard controle R Indicator: C94/05	€ 0	€ 0
BZK	C94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Besteding (jaar T)	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/01	Bedrag van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/02	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering bestaat is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/03	Cumulatieve bestedingen (v/m jaar T) - per project	€ 24.744	Aard controle R Indicator: C94/04	€ 24.744	Aard controle R Indicator: C94/05	€ 3.744	3
			Beschikkingnummer	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/07	Projectnaam	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/08	Besteding (jaar T) per project	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/09	Cumulatieve bestedingen (v/m jaar T) - per project	€ 24.744	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10	€ 24.744	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/11	€ 3.744	3
				1	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	RH42022-03337792	Beekwilde II	€ 24.744	Aard controle R Indicator: C94/02	Aantal volledig gerealiseerde woonunits (v/m jaar T)	3	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Inclusief uitvoering door derde vanaf SISA 2023	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/04	€ 24.744	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/05	€ 3.744	3
				1	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Kopie Projectnaam	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	€ 24.744	Aard controle R Indicator: C209/03	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Ja	Aard controle R Indicator: C209/10	€ 24.744	Aard controle R Indicator: C209/11	€ 3.744
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	€ 0	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Projectnaam	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/08	Besteding (jaar T) per project	€ 0	Aard controle R Indicator: C94/09	Cumulatieve bestedingen (v/m jaar T) - per project	€ 3.744	Aard controle R Indicator: C94/10	€ 3.744	3	Aantal woonunits waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	3

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgelbouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			€ 13.891 Aard controle R Indicator: D8/01	€ 48.858 Aard controle R Indicator: D8/02	€ 441 Aard controle R Indicator: D8/03	€ 5.124 Aard controle R Indicator: D8/04	€ 32.000 Aard controle R Indicator: D8/05	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijstragingen	1 Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgesteld Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D8/07	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D8/08	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/09	Opgelbouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 8.532 Aard controle R Indicator: D14/01	€ 0 Aard controle R Indicator: D14/02	€ 0 Aard controle R Indicator: D14/03	€ 25.484 Aard controle R Indicator: D14/04		
IenW	E3	Subsidierregeling samenwerking verkeerslawai (Wgr)	1 Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/07	Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Besteding (jaar T) door meewerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicator: D14/09	Correctie over besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E3/05	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E3/06
			1 Kopie beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	€ 0 Aard controle R Indicator: E3/08	€ 0 Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	€ 0 Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	€ 51.334 Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E3/11	€ 0 Einderantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12

Item	E44B	Tijdelijke Impulsregeling Klimaatrapportage 2021-2027 (Sisa tussen medeoverheden)	Hiërarchische regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering (t/m jaar T)
E2K	F28	Tijdelijke regeling capaciteit centrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	1 060339 Gemeente Renswoude Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Besteding apparaatkosten (jaar T); salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T); overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatkosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatkosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatkosten
			1 060339 Gemeente Renswoude Kopie CBS(code)	Besteding apparaatkosten (jaar T); salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T); overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatkosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatkosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatkosten
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Ne	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)
			Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 evensonderhoud Indicator: G2/01	Baten (jaar T) Bbz 2004 evensonderhoud (exclusief Rijk) Indicator: G2/02	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Indicator: G2/03	Besteding (jaar T) Looikostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Indicator: G2/04	Baten (jaar T) Looikostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Indicator: G2/05	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) t.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Indicator: G2/06
			€ 594.408	€ 3.378	€ 7.730	€ 0	€ 0	€ 0
			Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (evensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (evensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) t.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 52.765	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) t.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking), gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzakkosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Boz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G301	Aard controle R Indicator: G302	Aard controle R Indicator: G303	Aard controle R Indicator: G304	Aard controle R Indicator: G305	Aard controle R Indicator: G306
			€ 0	€ 0	€ 8.810	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Voldedig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangvoelagafaire	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangvoelagafaire	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangvoelagafaire	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangvoelagafaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G307	Aard controle R Indicator: G308	Aard controle R Indicator: G309	Aard controle R Indicator: G310	Aard controle n.v.t. Indicator: G311	
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
			Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G401	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Voldedig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G407	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangsoeslagaffaire_gemeente deel 2023	€48.300	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere b/jstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangsoeslagaffaire Gemeente	€0	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangsoeslagaffaire Gemeente	Ja	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	€0						
											Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03		
SZW	G10	Wet Inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wvg	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	0	€0	€0	€0						
											Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
											1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
											2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€0	€0	€0	€0	
											3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€0	€0	€0	€0	
											4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€0	€0	€0	€0	
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€0	€0	€0	€0												
6 Totaal			€0	€0	€0	€0	€0									
SZW	G10	Wet Inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wvg	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	0	€0	€0	€0						
											Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
											1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle R Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19	Aard controle R Indicator: G4/19
											2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€0	€0	€0	€0	
											3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€0	€0	€0	€0	
											4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€0	€0	€0	€0	
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€0	€0	€0	€0												
6 Totaal			€0	€0	€0	€0	€0									

SZW	G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Volstaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?								
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer € 0 Aard controle R Indicator: G13/01	Totaal bedrag volgens beschikking € 0 Aard controle R Indicator: G13/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) € 0 Gerealiseerd Aard controle R Indicator: G13/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) € 0 Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Ja	€ 0	€ 0	€ 8.770 Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05								
			1 1042476 Kopie beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) € 18.858 Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) € 10.503 Aard controle R Indicator: H8/03	Eindverantwoording? (Ja/Nee) € 3.150 Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	€ 10.503	€ 10.503	€ 8.770 Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05									
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	1 1042476 Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Ja	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) € 9.980 Aard controle R Indicator: H12/02	€ 18.834 Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08	€ 2.825 Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	€ 18.834	€ 2.825 Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04	Ja								
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en beweegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel € 3.445 Aard controle n.v.t. Indicator: H12/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel € 5.480 Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding (jaar T) per onderdeel € 4.003 Aard controle R Indicator: H30/03	Wijk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? € 1.096 Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	€ 4.003 Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	€ 4.003 Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	€ 4.003 Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	Ja								
			1 Lokale Sportakkoord Indicator: H30/01	2 Brede regeling combinatiefuncties € 24.522	3 Terugdringen € 5.480	4 Gezondheidsachterstanden € 4.110	5 Kansrijke Start € 1.988	6 Mentale Gezondheid € 1.918	7 Aanpak overgewicht en obesitas € 4.795	8 Valpreventie € 14.110	9 Leefomgeving € 2.740	10 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek € 685	11 Versterken sociale basis € 10.001	12 Versterken sociale basis € 2.740	13 Een tegen eenzaamheid € 2.740	14 Welzijn op recept € 1.507	15 Versterking kennis- en actiefunctie GGD € 685	16 Coördinatiekosten regionale aanpak € 2.439

			Kopie naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07 1 Lokaal Sportakkoord 2 Brede regeling combinatiefuncties 3 Teruggingen 4 Gezondheidsachterstanden 4 Kansrijke Start 5 Mentale Gezondheid 6 Aanpak overgewicht en obesitas 7 Valpreventie 8 Leefomgeving 9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek 10 Versterken sociale basis 11 Mantelzorg 12 Een tegen eenzaamheid 13 Wezijn op recept 14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD 15 Coördinatiekosten regionale aanpak Eindeverantwoording (Ja/Nee) Ja	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08 Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja						
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amate ursportverenigingen	Beschikkingnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H31/09 Nee	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02 € 4.015	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Aard controle R Indicator: H31/03 Ja	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04 Ja	Toelichting	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SI)Sa (tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen daarnaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01 060228 Gemeente Ede	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: H35B/02 € 49.887						

5.3. Taakvelden

Taakveld	Programma	Omschrijving taakveld	Begroting baten	Begroting lasten	Begroting na wijz. Baten	Begroting na wijz. lasten	Realisatie baten	Realisatie lasten	Afwijking Baten	Afwijking Lasten
0.1	2,6	Bestuur	32.000	929.023	32.000	923.725	45.648	916.021	13.648	-7.704
0.2	5	Burgerzaken	68.952	164.544	70.252	164.630	109.775	169.794	39.523	5.164
0.3	2	Beheer overige gebouwen en gronden		0		0		212	0	212
0.4	6	Overhead	404.080	2.538.346	412.580	2.924.951	34.083	3.614.978	-378.497	690.027
0.5	6	Treasury	20.126	-92.425	20.126	336.294	202.824	375.654	182.698	39.360
0.61	6	OZB woningen	644.478	102.130	660.000	80.130	657.778	83.595	-2.222	3.465
0.62	6	OZB niet-woningen	546.575		510.000		497.382		-12.618	0
0.7	6	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8.159.420		8.785.000		9.017.488		232.488	0
0.8	6	Overige baten en lasten	0	316.231	0	734.428	41.051	147.957	41.051	-586.471
0.9	6	Vennootschapsbelasting (VpB)		25.000		25.000		-236.123	0	-261.123
1.1	5	Crisisbeheersing en brandweer		464.098		463.091		446.205	0	-16.886
1.2	5	Openbare orde en veiligheid	0	69.896	0	51.971	2.748	67.584	2.748	15.613
2.1	2	Verkeer en vervoer	0	506.706	0	455.714	39.843	595.528	39.843	139.814
2.2	2	Parkeren	10.000	100	10.000	100	10.622	25	622	-75
3.1	4	Economische ontwikkeling		16.500		0		46.585	0	46.585
3.3	4	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.028	0	2.028	0	-354	43	-2.382	43
3.4	4	Economische promotie	51.714	44.833	51.714	42.263	70.296	37.804	18.582	-4.459
4.2	3	Onderwijsuisvesting		131.099		155.699		112.906	0	-42.793
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	102.653	178.893	152.150	277.261	76.743	185.850	-75.407	-91.411
5.1	3	Sportbeleid en activering	30.000	42.705	110.034	78.857	97.840	117.505	-12.194	38.648
5.2	3,4	Sportaccommodaties	13.629	189.322	74.132	223.914	58.970	210.746	-15.162	-13.168
5.3	3,4	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	50	9.515	50	17.865	0	14.894	-50	-2.971
5.5	3	Cultureel erfgoed	0	3.702	0	15.202	587	12.425	587	-2.777
5.6	3,4	Media	1	77.247	5.671	84.280	5.670	84.731	-1	451
5.7	2,4	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.625	405.468	1.625	351.673	94	479.989	-1.531	128.316
6.1	3,4	Samenkracht en burgerparticipatie	39.438	233.933	102.698	308.184	100.779	250.821	-1.919	-57.363
6.2	3	Wijkteams		29.889		17.733		105.478	0	87.745
6.3	2,3	Inkomensregelingen	467.200	717.879	449.515	966.001	595.560	1.234.269	146.045	268.268
6.4	3	Begeleide participatie	0	253.956	0	272.000	0	257.440	0	-14.560
6.5	1,3	Arbeidsparticipatie	0	34.000	0	34.000	0	43.071	0	9.071
6.6	3	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	197.129	20.000	190.017	23.023	173.259	3.023	-16.758
6.71	3	Maatwerkdienstverlening 18+		556.454		687.942		613.332	0	-74.610
6.72	3	Maatwerkdienstverlening 18-	294.000	1.455.700	0	1.553.600	0	1.659.951	0	106.351
6.81	3	Geëscaleerde zorg 18+		137.714		143.814		348.715	0	204.901
6.82	3	Geëscaleerde zorg 18-		94.000		60.000		66.380	0	6.380
7.1	3	Volksgezondheid	3.193	305.740	3.193	316.766	3.179	316.063	-14	-703
7.2	2	Riolering	620.633	502.434	710.000	582.142	688.005	552.505	-21.995	-29.637
7.3	2	Afval	756.694	597.650	816.472	622.376	790.619	580.841	-25.853	-41.535
7.4	2	Milieubeheer	0	600.613	355.450	854.567	166.484	582.908	-188.966	-271.659
7.5	2	Begraafplaatsen en crematoria	68.952	101.566	68.952	98.687	69.654	85.728	702	-12.959
8.1	2	Ruimtelijke ordening	21.294	101.170	1.014	113.170	0	62.736	-1.014	-50.434
8.2	2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	6.062	4.000	7.000	405.270	448.794	401.270	441.794
8.3	1, 2, 5	Wonen en bouwen	3.613.874	3.176.579	6.332.574	4.354.788	5.651.947	4.722.483	-680.627	367.695
			15.972.609	15.225.401	19.761.230	18.589.835	19.463.608	19.589.681	-297.622	999.846
0.10	1,2,3,4,5,6	Toevoegingen reserves		846.678		1.979.700		1.993.696	0	13.996
0.10	1,2,3,4,5,6	Onttrekkingen reserves	821.982		1.803.964		3.370.313		1.566.349	0
Eindtotaal			16.794.591	16.072.079	21.565.194	20.569.535	22.833.921	21.583.377	1.268.727	1.013.842

5.4. Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording een verplicht onderdeel van de jaarrekening voor gemeenten. Deze verantwoording houdt in dat het college van burgemeester en wethouders expliciet verslag doet van de rechtmatigheid van de financiële transacties. Dit betekent dat wordt aangetoond in hoeverre de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming zijn met relevante wet- en regelgeving. De bedoeling van de wet versterking decentrale overheid is om een grotere transparantie en controleerbaarheid van gemeentelijke financiën te realiseren. Voorheen lag de nadruk vooral op de controle door accountants, maar met de invoering van deze verantwoording legt het college zelf verantwoording af aan de gemeenteraad. Dit versterkt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad, en zorgt ervoor dat financiële rechtmatigheid een centraal thema blijft binnen het gemeentelijk beleid.

De rechtmatigheidsverantwoording biedt tevens een kans voor verbetering en professionalisering. Door de nieuwe verplichting worden interne controles aangescherpt en wordt de kwaliteit van de financiële beheersing verhoogd. Gemeenten worden gestimuleerd om bewuste keuzes te maken en transparant te communiceren over eventuele afwijkingen van het normenkader.

Deze overgangsfase brengt echter uitdagingen met zich mee, aangezien de nieuwe wetgeving door verschillende partijen op uiteenlopende manieren wordt geïnterpreteerd. Het is cruciaal dat we ons strikt houden aan de nieuwe wettelijke voorschriften, zelfs als dit tot complexe situaties leidt. De modeltekst voor rechtmatigheidsverantwoording, zoals voorgeschreven, is verwarrend. Zo wordt in onze jaarrekening gesteld: "Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens." Hoewel deze bevinding formeel juist is in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording, is de afwijking voornamelijk te wijten aan de veranderende wet- en regelgeving. Voorheen uitgesloten bedragen moeten nu worden meegeteld in de rechtmatigheidsverantwoording, wat tot discrepanties leidt. Bovendien zorgt deze rechtmatigheidsverantwoording voor enige verwarring in de jaarrekening. In hoofdstuk 3.2.5.2 "Toelichtingen afwijkingen rechtmatigheid" moeten we de afwijkingen toelichten. In bijlage 5.4 wordt de definitieve rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en in bijlage 5.5 volgt een toelichting op de begrotingsrechtmatigheid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2023 geeft het college voor het eerste jaar een rechtmatigheidsverantwoording af. Financiële rechtmatigheid houdt in dat de gemeente de wet- en regelgeving gevolgd heeft voor alle in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. De controleverklaring van de accountant over de financiële rechtmatigheid werd in de voorgaande boekjaren opgenomen in de jaarrekening. Vanaf 2023 gaat het College van burgemeester en wethouders zelf verantwoording afleggen over de rechtmatigheid. Deze verantwoording wordt hieronder in de jaarrekening opgenomen. De accountant legt alleen nog een controleverklaring af over de getrouwheid, waarin ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording wordt betrokken. Het doel van de verandering is om meer transparantie te geven over de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om een beter gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt **3%** van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de

reserves en is daarmee vastgesteld op € 655.059. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Geconstateerde afwijkingen

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

criterium	€
1a. Begrotingscriterium	€ 1.152.000,00
1b. Voorwaardencriterium	€ 372.000,00
1c. Misbruik- en oneigenlijk-gebruik criterium	€ 695.000,00
2. Totaal geconstateerde afwijkingen (1a+1b+1c)	€ 2.219.000,00
3. Acceptabele begrotingsafwijkingen	€ 1.054.000,00
4. Totaal netto afwijkingen (2-3)	€ 1.165.000,00
5. Specificatie niet-acceptabele begrotingsafwijkingen:	
5a. Een lastenoverschrijding op programma 5.	€ 78.000,00
5b. Overschrijding investeringskrediet Unimog en Strooier en verlichting natuurgrasveld VVR	€ 20.000,00
5c. Totaal niet-acceptabele begrotingsafwijking (5a+5b)	€ 98.000,00
6. Specificatie afwijkingen voorwaardencriterium:	
6a. Rechtmatigheid aanbestedingen	€ 364.000,00
6b. Rechtmatigheid legesopbrengsten	€ 8.000,00
6c. Totaal afwijking voorwaardencriterium (6a+6b)	€ 372.000,00
7. Specificatie afwijkingen M&O-criterium	
7a. Rechtmatigheid bijstandsgerechtigden	€ 22.000,00
7b. Rechtmatigheid WMO	€ 673.000,00
7c. Totaal afwijking M&O-criterium	€ 695.000,00
Totaal netto-afwijkingen (5c+6c+7c)	€ 1.165.000,00

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie wordt ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5.5. Begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen

In deze paragraaf worden de verschillen tussen begroting en realisatie afzonderlijk per programma weergegeven en geanalyseerd. Voor een analyse van deze afwijkingen verwijzen we u dan ook naar de toelichting per programma.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Uit het onderstaande overzicht blijkt bij vijf van de zes programma's dat de lasten hoger waren dan begroot na wijzigingen, dus formeel onrechtmatig zijn. De overschrijding op deze vijf programma's wordt onder dit overzicht toegelicht. Voor de vraag of de overschrijding acceptabel is, is het volgende artikel uit de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023 relevant:

Artikel 12 lid 4 Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

- a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Conclusie begrotingsrechtmatigheid

Uit de controle op de begrotingsrechtmatigheid blijkt een bruto begrotingsonrechtmatigheid van € 1.152.000 (zie de tabel bij 5.4. rechtmatigheidsverantwoording). In de financiële verordening, artikel 12, lid 4, zijn enkele uitgangspunten vastgelegd waardoor begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel kunnen worden aangemerkt, wat in dit geval is gebeurd. Dit is totaal € 1.054.000. Er blijft echter een niet-acceptabele lastenoverschrijding van € 78.000 op programma 5 en een overschrijding op een tweetal investeringskredieten met een totale niet-acceptabele afwijking van € 20.000. In deze paragraaf geven we eerst een toelichting op de overschrijdingen en onderschrijdingen van de lasten per programma. Vervolgens bieden we op programmaniveau een toelichting over de overschrijdingen van de baten.

Over-/onderschrijding van de lasten op programmaniveau

Lasten - programma (*1.000)	begroot	realisatie	verschil	% afwijking
Programma 1 wonen	3.886	4.200	-314	-8%
Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	3.425	3.701	-275	-8%
Programma 3 sociaal domein	5.360	5.772	-412	-8%
Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	64	103	-39	-60%
Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en orga	885	977	-92	-10%
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	4.969	4.837	132	3%
	18.590	19.590	-1.000	

Programma 1 Wonen (- € 314.000)

Er is een overschrijding op de overige uitgaven van € 445.000, die wordt gedekt door een overheveling van € 820.000 uit het resultaat van 2022.

Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector (- € 275.000)

Er zijn drie grondexploitaties geweest, waarvan de balanspositie in 2023 in totaal met € 397.000 is toegenomen. Deze toename van de balanspositie verloopt volgens de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) via de exploitatie. Deze mutatie was niet begroot. Als deze mutatie wél begroot was, zou dit geen effect hebben gehad op het begrotingsaldo, omdat de mutatie zowel als baten als lasten wordt opgenomen. Dit betreft een acceptabele afwijking.

Programma 3 sociaal domein (- € 412.000)

De declaraties van de lasten voor jeugdzorg worden achteraf ingediend. Op de balansdatum waren nog niet alle declaraties ontvangen en financieel verwerkt. In de loop van 2024 is de hoogte van de afrekening bekend geworden, waaruit bleek dat de gerealiseerde lasten voor jeugdzorg € 90.000 hoger zijn dan geraamd. Daarnaast is er een overschrijding op een aantal specifieke uitkeringen (SPUKS) van € 50.000, waar echter directe baten tegenover staan. Daarnaast hebben we te maken met € 65.000 aan open-einde regelingen in de WMO. Tenslotte hebben we in onze ramingen rekening gehouden met een bepaalde verdeelsystematiek van de personele inzet over de programma's. De daadwerkelijke benodigde personele inzet is echter anders gebleken. Dit heeft geleid tot een overschrijding op de doorbelasting van salarissen en sociale lasten van € 212.000, wat resulteert in een onderschrijding voor hetzelfde bedrag in andere programma's.

Programma 4 Economische ontwikkeling en toerisme (- € 39.000)

In de ramingen is uitgegaan van een bepaalde verdeelsystematiek voor de personele inzet over de programma's. Echter, de werkelijke benodigde personele inzet bleek anders te zijn. Hierdoor is er een overschrijding van € 46.000 op de doorbelasting van salarissen en sociale lasten. Dit heeft geleid tot een onderschrijding van hetzelfde bedrag in andere programma's en betreft daarom in dit programma een acceptabele overschrijding.

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie (- € 92.000)

In de ramingen is rekening gehouden met een verdeelsystematiek voor de personele inzet over de programma's, maar de daadwerkelijke benodigde inzet bleek anders te zijn. Daarnaast zijn er hogere baten van € 15.000 op de leges omgevingsvergunningen, deze baten zijn direct gerelateerd aan hogere lasten voor inhuur van extern personeel voor de vergunningverlening. Er is een overschrijding van € 68.000 op de personele inzet voor handhaving van bouw- en RO-zaken, door het inhuren van extern personeel in plaats van vast personeel. Deze inzet, samen met een overschrijding op overige uitgaven, leidt hier tot een niet-acceptabele begrotingsafwijking van € 78.000.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien (€ 132.000)

Door openstaande vacatures is er sprake van een onderbesteding op de personeelsbegroting. Voor programma 6 resulteert dit in een onderschrijding van de lasten van € 132.000.

Overschrijdingen van de baten op programmaniveau

Hieronder volgt een tabel, met aansluitend een toelichting op de onder- en overschrijdingen van de baten op programmaniveau. In deze toelichtingen gaat het om de tijdigheid van melden van deze overschrijding richting de gemeenteraad.

Baten - programma (*1.000)	begroot	realisatie	verschil	% afwijking
Programma 1 wonen	6.190	5.462	728	12%
Programma 2 ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector	1.968	2.171	-203	-10%
Programma 3 sociaal domein	917	962	-45	-5%
Programma 4 economische ontwikkeling en toerisme	54	70	-16	-30%
Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en orga	213	303	-90	-42%
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	10.420	10.496	-77	-1%
	19.761	19.464	298	

Programma 1 Wonen (€ 728.000)

De opbrengsten zijn tegengevallen door een niet-gerealiseerde verkoop van € 250.000. Daarnaast vallen door de samenvoeging van het woningbedrijf en de algemene dienst de doorbelaste salarissen (baten) en doorbelaste salarissen (lasten) tegen elkaar weg voor een bedrag van € 302.000. Hetzelfde geldt voor overige verrekeningen voor een bedrag van € 104.000. Het resterende verschil is te wijten aan de wet eenmalige huurverlaging.

Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling & agrarische sector (-€ 203.000)

Er zijn drie grondexploitaties geweest, waarvan de balanspositie in 2023 in totaal met € 397.000 is toegenomen. Deze toename van de balanspositie verloopt volgens de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) via de exploitatie. Deze mutatie was niet begroot. Als deze mutatie wél begroot was, zou dit geen effect hebben gehad op het begrotingsaldo, omdat de mutatie zowel als baten als lasten wordt opgenomen.

Programma 3 sociaal domein (-€ 45.000)

Er is € 52.000 aan SPUK integraal zorgakkoord (IZA) ontvangen. Deze SPUK is bij de raad aangekondigd middels de raadsinformatiebrief van 22 november 2023.

Programma 4 Economische ontwikkeling en toerisme (-€ 16.000)

Er is € 14.000 aan toeristenbelasting gerealiseerd in 2023, welke betrekking heeft op voorgaande jaren. De laatste heffingen zijn opgelegd in december 2023, wat ertoe leidt dat deze niet eerder gemeld konden worden bij de raad.

Programma 5 inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie (-€ 90.000)

Op de leges omgevingsvergunningen hebben we € 42.000 méér gerealiseerd dan geraamd, door enkele grote legesopbrengsten aan het einde van 2023 die we niet eerder konden inschatten. Het resterende bedrag van € 48.000 kon eerder worden voorzien, aangezien dit meer baten betreft op de producten van burgerzaken.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien (-€ 77.000)

De overschrijding van de baten in dit programma wordt veroorzaakt door onttrekkingen uit de algemene reserve, zoals vastgesteld in de resultaatbestemming 2022. Deze onttrekkingen zijn wel gerealiseerd, maar zijn niet meegenomen in de ramingen van de begroting 2023.

5.6. Investeringskredieten

Analyse kredietrechtmatigheid

Op grond van artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet zijn alle kredietoverschrijdingen onrechtmatig. Uit het onderstaande overzicht blijkt bij één investeringskrediet dat de gerealiseerde investering hoger was en dat de overschrijding hoger was dan de rapporteringstolerantie. Deze overschrijding wordt onder dit overzicht toegelicht. Voor de vraag of de overschrijding acceptabel is, is het volgende artikel uit de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023 relevant:

Artikel 12 lid 3 Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023

Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.

Omschrijving	Investeringskrediet overgeheveld vanuit 2022	Investering 2023	Restant per 31-12-2023	Status
Afsprakenmodule	€ 12.000	€ 6.938	€ 5.062	afsluiten en t.l.v. exploitatie
Beeldschermen en workstations	€ 22.459	€ 21.415	€ 1.044	afsluiten
Geluidsinstallatie raadszaal	€ 11.482	€ 11.482	€ 0	afsluiten
Meubilair en balies	€ 42.714	€ 42.101	€ 613	afsluiten
Gemeentehuis - bouwkosten	€ 58.693	€ 105.546		
Gemeentehuis - installatiekosten	€ 58.693	€ 16.849		
Gemeentehuis - renovatie	€ 58.692	€ -2.553	€ 56.235	overhevelen
Reconstructie Oude Holleweg	€ 60.832	€ 780	€ 60.052	overhevelen
Uitbreiding begraafplaats	€ 35.801	€ 2.762	€ 33.039	overhevelen
Omvorming groen (2022)	€ 10.000	€ -	€ 10.000	overhevelen
Vervanging OV (2022)	€ 15.000	€ -	€ 15.000	overhevelen

Omschrijving	Investeringskrediet beschikbaar gesteld in 2023	Investering 2023	Restant per 31-12-2023	Status
Unimog en strooier	€ 180.000	€ 189.755	€ -9.755	afsluiten
Bijgebouw museum	€ 15.000	€ 660	€ 14.340	overhevelen
Mobiele telefoons	€ 20.000	€ 1.757	€ 18.243	overhevelen
Nieuwe gemeentewerf	€ 2.085.644	€ 128.846	€ 1.956.798	overhevelen
Piaggio	€ 20.000	€ -	€ 20.000	overhevelen
Taakapplicatie (CLO)	€ 38.500	€ 28.904	€ 9.596	overhevelen
Taets van Amerongenweg - fase 2	€ -	€ 121.652	€ -121.652	overhevelen
Verlichting natuurgrasveld VVR	€ 70.000	€ 80.200	€ -10.200	overhevelen

Unimog en strooier

De investering Unimog en strooier is afgesloten met een overschrijding op het investeringsbudget van € 9.755. Dit bedrag is meegenomen in de begrotingsrechtmatigheid.

Verlichting natuurgrasveld VVR

Er is ook een overschrijding van € 10.000 op het investeringskrediet voor de verlichting van het natuurgrasveld van de voetbalvereniging Renswoude. Dit investeringskrediet is nog niet afgesloten, daarom zal er in 2024 extra krediet worden aangevraagd.

Taets van Amerongenweg – fase 2

Deze investering betreft de openbare ruimte van het gehele project ‘Taets van Amerongenweg – fase 2’, welke is ondergebracht bij het Woningbedrijf. Financieel is dit project dan ook in de jaarrekening van het Woningbedrijf verwerkt, met het bijbehorende investeringskrediet ad € 9.192.600. Met de afsplitsing van de openbare ruimte, zal het bijbehorende onderdeel van dit investeringskrediet administratief worden overgeheveld vanuit het Woningbedrijf. Dit zal gebeuren bij de Voorjaarsnota 2024. Op basis van het artikel 12 lid 3 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Renswoude 2023 is deze kredietoverschrijding niet onrechtmatig.

5.7. Subsidies sociaal domein

Hieronder kunt u een overzicht vinden van de organisaties die voor het jaar 2023 subsidie hebben ontvangen. Deze subsidies zijn door het college (en ambtelijk) toegekend op basis van de Algemene Subsidieverordening gemeente Renswoude 2021 en de nadere regels (vastgesteld door de raad op 26 oktober 2021). Dit betreffen de subsidies voor het sociaal domein.

	<i>Subsidies boven € 2.500</i>
1	Bibliotheek ZOUT
2	Stichting Welzijn & Ondersteuning Scherpenzeel - Renswoude
3	Stichting Sporthal De Hokhorst
4	Kindcentrum Borghonk (Reguliere Peuteropvang)
5	Kindcentrum Borghonk (Peuteropvang met indicatie voor voorschoolse educatie)
6	Sportvereniging Renswouw
7	Taalhuis Renswoude
8	Harmonievereniging Ons Genoegen
9	IDH Schuldhulp Renswoude
10	VoorleesExpress Renswoude

	<i>Subsidies onder € 2.500</i>
1	Slachtofferhulp Nederland
2	Subsidie zwembad 't Willaer
3	Nederlandse patiëntenvereniging Renswoude
4	Subsidie Con Amore
5	Dartvereniging
6	Zonnebloem
7	Kunstroute Renswoude
8	Scouting Scherpenzeel

5.8. Woningbedrijf Renswoude

Jaarverslag 2023

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	92
Ontwikkeling woningvoorraad	92
Verhuur van woningen	93
Verduurzaming woningbezit	94
Realisatie versus begroting 2023	94
Toelichting realisatie versus begroting 2023	95
Jaarrekening	
Kengetallen	98
Balans per 31 december boekjaar en vorig boekjaar	99
Winst- en verliesrekening boekjaar en vorig boekjaar	100
Algemene toelichting	100
Grondslagen voor waardering activa en passiva	101
Grondslagen voor bepaling van het resultaat	103
Toelichting balans per 31 december 2023	105
Toelichting winst- en verliesrekening over 2023	108
Verbonden partijen	111
Overige informatie	111
Overige gegevens	111

Inleiding

De gemeente Renswoude is als een van de weinige gemeenten in Nederland eigenaar van een Woningbedrijf. Het dorpse karakter van Renswoude maakt dat het er prettig wonen en leven is. De kleinschaligheid, de landelijke ligging, de rust en de ruimte worden zeer gewaardeerd. Velen wonen er immers al generaties. De gemeente Renswoude kiest er bewust voor om met een lokaal verankerd gemeentelijk Woningbedrijf toegevoegde waarde te leveren. Het Woningbedrijf is geen toegelaten instelling (TI) op grond van de Woningwet, zoals bij woningcorporaties wel het geval is. Het Woningbedrijf gedraagt zich in de uitoefening van haar taken wel als een woningcorporatie. Daar waar de gemeentelijke regelgeving, zoals is weergegeven in de BBV, anders vereist is deze laatste leidend.

Missie

Wij bieden nu en in de toekomst betaalbaar en goed wonen voor jong en oud. We denken en werken oplossingsgericht mee aan vraagstukken op het brede terrein van wonen, waar we samen met onze huurder trots op kunnen zijn.

Als organisatie hanteren we de volgende kernwaarden, die we samen delen en waarop we aanspreekbaar zijn, sociaal, laagdrempelig en betrokken. We vergroten daarmee de synergie van de disciplines die garant staan voor een goede dienstverlening aan de burgers. We denken oplossingsgericht en leveren, indien nodig en mogelijk, maatwerk.

Ambitie

Het college van B&W zet in op het realiseren van woningen voor Renswoudenaars. Het tempo van bouwen en ontwikkelen volgt dan ook zoveel mogelijk de verwachte vraag uit het dorp naar soort, prijsklasse en type- en aantal woningen. Leidend bij dit alles is de onlangs vastgestelde woonvisie. We streven naar continuïteit in het aanbod van woningen. Dat betekent dat op korte termijn gezocht moet worden naar nieuwe bouwlocaties.

Het toewijzingsbeleid zal zoveel mogelijk ten dienste staan van woningzoekenden die aan Renswoude gebonden zijn. Voor starters komen er woningen beschikbaar en ook op andere wijze zal de gemeente starters op de woningmarkt ondersteunen, zoals met startersleningen en met het 'slimmer kopen' concept. Ook voor senioren komen er woningen bij, wat de doorstroom op de Renswoudse woningmarkt bevordert.

Vanzelfsprekend zal er duurzaam en bij voorkeur NOM (Nul op de Meter) worden gebouwd. We streven ernaar om ook bestaande woningen te verduurzamen, waarbij het uiteindelijke doel is per woning / gebouw evenveel energie op te wekken als er verbruikt wordt. De coalitie wil de mogelijkheden van de regeling opkoopbescherming benutten als blijkt, dat koopwoningen uit de goedkopere prijsklasse niet bewoond worden door de eigenaar.

Het Woningbedrijf Renswoude is er om voor diverse groepen geschikte huisvesting te verzorgen. We willen het gevarieerde aanbod in woningen, zowel qua type als qua prijs versterken, waarbij we ook denken aan middenhuur.

Het college van B&W zet zich in om het Woningbedrijf verder te ontwikkelen. Het Woningbedrijf heeft een voorbeeldfunctie in het duurzaam bouwen. Na het verdwijnen van de verhuurdersheffing geeft dit mogelijkheden om in het woningbezit te investeren. Investerings in duurzaamheid zullen leiden tot lagere energiekosten; die kwaliteitsverbetering kan leiden tot huurverhogingen. Voor het college van B&W zijn de totale woonlasten leidend. Het college van B&W streeft naar geen of hooguit bescheiden verhoging van woonlasten voor huurwoningen. Het Woningbedrijf is er niet om winst te genereren, maar moet wel financieel blijven.

Ontwikkeling woningvoorraad

Herstructurering Taets van Amerongenweg fase 2

De sloop van de 26 woningen heeft, na een vertraging als gevolg van de problematiek rondom flora en fauna, begin 2023 plaatsgevonden. Het uitstel van de sloop leidde niet tot vertraging omdat de aanbesteding Europees heeft moeten plaatsvinden. Deze procedure, welke voor het eerst voor een bouwproject is toegepast, nam veel tijd in beslag. Deze is in maart 2022 opgestart en in december 2022 kon opdrachtverstrekking aan de aannemer plaatsvinden. In de opdracht is opgenomen dat de bouw van de woningen uiterlijk voor 1 juli 2023 zal starten, hetgeen ook is gebeurd. De oplevering van de woning geschiedt gefaseerd van medio april tot medio juni.

In de loop van 2024 worden dan 37 nul-op-de-meter woningen aan het bezit toegevoegd, nl.:

- 16 seniorenwoningen
- 6 benedenwoningen
- 6 bovenwoningen
- 9 eengezinswoningen

Van deze woningen worden er 34 aan de sociale huurwoningen voorraad toegevoegd en 3 aan de voorraad vrije sector huurwoningen.

Woonwagenstandplaatsen Beekweide II

In het 3^e kwartaal zijn een tweetal woonwagens ongeveer 75 meter verplaatst. Dit was noodzakelijk om de ontwikkeling van de uitbreidingswijk Beekweide II mogelijk te maken. Gelijktijdig met de verplaatsing van de 2 woonwagens is een 3^e woonwagenstandplaats gerealiseerd.

De verhuizing is in samenspraak met de zittende bewoners naar tevredenheid uitgevoerd.

Verhuur van woningen

	2023	2022
Aantal mutaties	26	21
Waarvan sociale huur	25	21
Mutatiegraad	7%	5,7%
Opgeleverde nieuwbouw	0	8
Type woningen:		
Eengezinswoningen	10	7
Appartement	8	10
Maisonnette	-	-
Seniorenwoning	8	3
Huiswaarts.nu		
Via website Huiswaarts.nu	13	10
Via bemiddeling	13 (2x Flex, 1x WMO, 4x statushouders, 2x van voorl/onbep tijd, 2x urgentie, 2x op verzoek,	16 (5x statushouders, 4x Flex Renswoudse jongeren, 2x urgentie, 2 x Oekraïners, 1x, 3 x WMO indicatie)
Via makelaar		-
Via woningruil	-	1
Aantal reacties	Gemiddeld 105 (8 tot 246)	gemiddeld 61 (4 tot 156)
Waarvan uit Renswoude	Gemiddeld 10	gemiddeld 8
Na selectie toegewezen aan kandidaat uit Renswoude	3	3
Weigeringsgraad	2,3	92,5
Aantal kandidaten tot toewijzing	Van 1 tot 9	van 2 tot 5

Het aantal mutaties fluctueert jaarlijks. De mutatiegraad van 7,0 % ligt ruim 1% hoger dan in 2022 en ook hoger dan het landelijk gemiddelde.

In 2023 zijn 13 sociale huurwoningen toegewezen via bemiddeling door het Woningbedrijf. Dit is meer dan in 2022.

In 2023 is er één mutatie geweest in de vrije sector huurwoningen. Dit betreft een verlenging van een tijdelijke huurovereenkomst, omgezet naar onbepaalde tijd. In verband met het huishoudinkomen is deze woning omgezet naar vrije sector.

Het aantal reacties op woningen wijkt ook erg af per woningtype, nl:

- Eengezinswoningen 176 (3 woningen)
- Seniorenwoningen 44 (7 woningen)
- 1+2 persoonshuishoudens 122 (1 woning)

Slechts 4 tot 5 reacties op een benedenwoning aan de van Deylweg is opvallend laag, de 63 reacties op een appartement aan het Dorpsplein is beduidend hoger dan in 2022.

De weigeringsgraad is in 2023 beduidend lager dan in 2022 en ligt weer meer in lijn met voorgaande jaren. Het blijkt dat starters makkelijk reageren en zich onvoldoende verdiepen in de aangeboden woning en dan bij toewijzing alsnog weigeren.

Verduurzaming woningbezit

Routekaart verduurzaming

Eind 2019 is de routekaart voor de verduurzaming, welke onderdeel is van de portefeuillestrategie, door de gemeenteraad vastgesteld. De insteek van de routekaart is om eerst de woningen met de laagste energie labels aan te pakken.

Als eerste stond voor 2021 het project van 38 huurwoningen aan de van Reedeweg/van Deylweg gepland. In verband met Corona zijn de werkzaamheden doorgeschoven naar 2023. Gelijktijdig met het te plegen groot onderhoud aan de 38 huurwoningen aan de van Reedeweg/van Deylweg wordt de verduurzaming meegenomen. Eind 2022 heeft de aanbesteding plaatsgevonden. De uitkomst hiervan was dat het budget ontoereikend was. Om die reden heeft het college van B&W besloten de werkzaamheden te splitsen over 2023 en 2025. De werkzaamheden bestaan uit:

2023

- Groot onderhoud en verduurzaming voorgevel
- Moderniseren toilet en badkamer
- Aanbrengen mechanische ventilatie

2025

- Vervangen en verduurzamen achtergevel
- Isoleren en vervangen dak
- Plaatsen zonnepanelen

Onderzocht wordt of het mogelijk is om de daken volledig vol te leggen met zonnepanelen door een zonnecoöperatie. Huurders kunnen dan zonder huurverhoging toch profiteren van de opbrengst van de zonnepanelen. Dit onderzoek zal in de loop van 2023 ter kennisname van de gemeenteraad worden gebracht. Dit is ook een mogelijkheid om nadere invulling te geven aan het Actieplan Duurzaamheid 2019-2020. Eén van de pijlers betreft namelijk de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Het Woningbedrijf faciliteert dit voor haar eigen woningbezit maar middels het "vliegwieleffect" kan het Woningbedrijf realiseren om ook de particulier woningvoorraad gelijktijdig mee te nemen.

Gelijktijdig met het uitvoeren van grootonderhoud en verduurzaming van de 38 huurwoningen aan de van Reedeweg/van Deylweg kregen de 13 eigenaren van de eerder in dit complex verkochte woningen een aanbieding voor het laten uitvoeren van groot onderhoud en de verduurzaming. Uiteindelijk is 1 eigenaar ingegaan op het aanbod om mee te doen met een deel van de verduurzamingsmaatregelen.

Realisatie versus begroting 2023

	2023	Begroting 2023	2022
Bedrijfsopbrengsten			
Huren	2.740.027	2.806.900	2.712.599
Vergoedingen	97.086	44.900	43.558
Verkoopopbrengsten	319.100	246.400	347.895
	3.156.212	3.098.200	3.104.052
Bedrijfslasten			
Afschrijving	726.191	714.200	671.387
Waardeverandering	0	273.100	0
Personeelskosten	301.200	288.000	262.647
Lasten onderhoud	2.215.453	550.900	856.329
Overige bedrijfslasten	250.874	293.600	580.784
Rentelasten	269.185	271.900	211.470
Bijzondere baten en lasten	-24.024	271.900	211.470
	3.738.878	2.391.700	2.582.617
Resultaat voor resultaatbestemming	-582.666	706.500	521.435
Resultaatbestemming:			
Overhead	-204.353	119.700	232.793
Overheveling budget 2022->2023	820.000	0	820.000
	615.647	119.700	1.052.793
Resultaat na resultaatbestemming	32.981	586.800	-531.358

Samenvatting resultaat jaarrekening en begroting

Resultaat jaarrekening 2023	32.981
Resultaat begroting 2023	586.800
Verschil jaarrekening versus begroting	<u>-553.819</u>
Minder huuropbrengsten	-66.873
Meer bijdrage servicekosten	52.186
Meer verkoopopbrengsten	72.700
Meer afschrijvingskosten	-11.991
Waardeverandering MVA	273.100
Meer personeelskosten	-13.200
Meer onderhoudskosten	-1.664.553
Meer bedrijfslasten	-50.863
Meer rente	2.715
Subtotaal	<u>-1.406.779</u>
Meer overhead	-84.653
Overheveling budget vanuit 2022	820.000
	<u>-671.432</u>

Toelichting realisatie versus begroting

Op deze pagina en volgende pagina's worden de verschillen > € 5.000,- toegelicht.

Huuropbrengsten

Realisatie 2023	€ 2.740.027,-
Begroting 2023	€ <u>2.806.900,-</u>
Minder huuropbrengsten	€ - 66.873,-

Dit verschil kan voornamelijk verklaard doordat in de begroting is uitgegaan van een lager percentage huurderiving 0,5% in plaats van 1,24%. Daarnaast kan vanaf 2023 geen huurverhoging meer in rekening worden gebracht voor verduurzaming.

Verkoopopbrengst

Realisatie 2023	€ 319.100,-
Begroting 2023	€ <u>246.400,-</u>
Meer verkoopopbrengsten	€ 72.700,-

De taxatiewaarde van de woning van Reedeweg 102 bleek hoger dan begroot. Daarnaast is er een hoger op verkoopopbrengst gegenereerd omdat deze woning bij bieding is verkocht.

Afschrijvingskosten

Realisatie 2023	€ 726.191,-
Begroting 2023	€ <u>714.200,-</u>
Meer afschrijvingskosten	€ 11.991,-

Deze extra afschrijvingskosten hebben nagenoeg geheel betrekking de gewijzigde afschrijvingsmethodiek van complex 16.

Personeelskosten

Realisatie 2023	€ 301.200,-
Begroting 2023	€ <u>288.000,-</u>
Meer personeelskosten	€ 13.200,-

Voor de begroting van 2023 is uitgegaan van een lager percentage loonstijging dan werkelijk is gerealiseerd.

Kosten onderhoud

Realisatie 2023	€ 2.215.453,-
Begroting 2023	€ <u>550.890,-</u>
Meer onderhoudskosten	€ 844.553,-

	Realisatie	Begroting	Verschil
Dagelijks onderhoud	€ 463.751,-	€ 342.720,-	€ -121.031,-
Kosten bestelbus	€ 16.533,-	€ 3.070,-	€ -13.463,-
Groot onderhoud	€ 1.735.169,-	€ 205.100,-	€ -1.530.069,-
Overig	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-
	<u>€ 2.215.453,-</u>	<u>€ 550.890,-</u>	<u>€ -1.664.563,-</u>

Dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud (klachten en mutaties) wordt in de begroting een norm aangehouden, gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar. In 2023 zijn de werkelijke kosten hoger dan dat gemiddelde. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een 4-tal woningmutaties van oudere woningen (93%).

Bedrijfsauto

Deze zou worden vervangen maar was nodig voor de 2^e medewerker die sinds 2022 aan het Woningbedrijf is verbonden. Dat hield in dat de inboedel van de bus niet konden worden overgezet en daardoor in de nieuw aangeschafte elektrische auto is deze moest worden aangeschaft. De huidige extra bedrijfsauto leidt tot hogere exploitatiekosten.

Gepland groot onderhoud

De kosten zijn over het algemeen hoger uitgevallen dan ze waren begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijgende bouwkosten. Daarnaast waren er bijzonderheden in de volgende complexen:

- **Complex 12, 38 woningen van Reedeweg/van Deylweg**
De overschrijding op de onderhoudskosten voor dit project wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de gewijzigde verwerking in de administratie van de kosten voor verduurzaming (ongeveer € 400.000,-).
- **Complex 27, 10 appartementen Taets van Amerongenweg**
Naast het geplande onderhoud (schilderwerk) moesten ook de cv-ketels worden vervangen. Op grond van het genomen besluit om reeds nu, in plaats van na 2026, zijn deze ketels vervangen door hybride warmtepompen. Hierdoor was het ook noodzakelijk om zonnepanelen (7 per woning) te plaatsen. Totale kosten ongeveer € 300.000,-.

Jaarrekening 2023

Overige bedrijfslasten

Realisatie 2023	€ 455.227,-
Begroting 2023	€ <u>293.600,-</u>
Meer overige bedrijfslasten	€ 161.627,-

	Realisatie	Begroting	Verschil
Algemene kosten	€ 279.899,-	€ 108.830,-	a € -171.069,-
Belastingen	€ 90.540,-	€ 90.510,-	b € -30,-
Verzekeringen	€ 14.120,-	€ 38.050,-	€ 23.930,-
Leveringen en diensten	€ 70.668,-	€ 56.210,-	€ -14.458,-
	€ <u>455.227,-</u>	€ <u>293.600,-</u>	€ -161.627,-

a. Algemene kosten

Dit verschil is samengesteld door beperkte afwijkingen op diverse posten die hieronder zijn opgenomen.

b. Belastingen

Dit verschil wordt verklaard door mogelijk te laag in rekening gebrachte verzekeringspremie.

c. Levering en diensten

Dit verschil wordt deels verklaard door niet in rekening gebracht premie glasverzekering en deels door te hoog ingeschatte kosten in de begroting.

Bijzondere baten en lasten

Realisatie 2023	€ -24.024,-
Begroting 2023	€ <u>0,-</u>
Meer bijzondere baten en lasten	€ -24.024,-

Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de afboeking van in 2019 opgevoerde teruggave vermogensbelasting. Daarnaast heeft er een afwikkeling van kosten en baten uit voorgaande jaren plaatsgevonden.

Overhead (begroote resultaatbestemming)

Realisatie 2023	€ 204.353,-
Begroting 2023	€ <u>119.700,-</u>
Meer doorbelasting overhead	€ 84.653,-

Dit verschil wordt enerzijds veroorzaakt door de doorbelasting voor 25% van de uren van manager Woningbedrijf ten behoeve van het gemeentelijk vastgoed. Anderzijds door hogere werkelijke salariskosten.

Jaarrekening 2023

Kengetallen

	2023	2022	2021	2020	2019
Gegevens woningbezit					
<i>Aantal verhuureenheden</i>					
Woningen	370	370	362	388	373
Garages/parkeerplaatsen	9	9	9	9	9
Standplaats woonwagens	3	2	2	2	2
Verpleeghuisplaatsen	8	8	8	8	8
Totaal	390	389	381	407	392
Verz. waarde per woning	226.783	226.783	219.019	187.152	168.613
WOZ waarde per woning	247.557	266.300	245.608	206.740	187.713
Mutaties woningbezit					
Aantal opgeleverd	1	8	0	20	45
Aantal aangekocht	0	0	0	0	0
Aantal verkocht	0	0	0	5	6
Aantal gesloopt	0	0	26	0	0
Aantal in aanbouw	0	0	0	0	0
Onderhoud per woning					
Dagelijks onderhoud	1.253	1.051	805	954	554
Planmatig onderhoud	4.690	1.064	414	2.303	-239
Totaal onderhoud	5.943	2.115	1.219	3.258	315
Verhuur woningen					
Huurachterstand	0,89%	0,55%	0,70%	0,70%	0,73%
Huurderving	1,24%	1,63%	2,16%	3,88%	3,84%
Financieel					
Solvabiliteit	10,55	16,56	15,51	14,62	13,15

Balans per 31 december		2023		2022	
ACTIVA					
Vaste activa					
<i>Materiële vaste activa</i>					
Onroerende zaken in exploitatie	6.1.1	31.436.845		26.764.888	
Onroerende en roerende zaken ten dienste van de exploitatie	6.1.2	<u>67.487</u>		<u>1.556</u>	
			31.504.332		26.766.444
<i>Financiële vaste activa</i>					
Overige	6.2.2	<u>4.725.122</u>		<u>5.513.739</u>	
			4.725.122		5.513.739
Vlottende activa					
Voorraden	6.3		0		-9.760
<i>Vorderingen</i>					
Huurdebiteuren	6.4.1	13.801		4.395	
Gemeente	6.4.2	0		339.960	
Overige vorderingen	6.4.3	7.487		147.277	
Overlopende activa	6.4.4	<u>26.391</u>		<u>18.386</u>	
			47.679		510.018
Liquide middelen	6.5		<u>1.276.850</u>		<u>325.477</u>
Totaal			<u><u>37.553.983</u></u>		<u><u>33.105.917</u></u>
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Overige reserves	6.6.1	<u>4.694.312</u>		<u>5.481.331</u>	
			4.694.312		5.481.331
Langlopende schulden					
Leningen gemeente	6.7.1	31.504.330		26.756.677	
Waarborgsommen	6.7.2	<u>30.810</u>		<u>32.408</u>	
			31.535.140		26.789.085
Kortlopende schulden					
Schulden aan gemeente	6.8.1	0		732.905	
Schulden aan leveranciers	6.8.2	1.314.505		18.881	
Overlopende passiva	6.8.3	<u>10.025</u>		<u>83.715</u>	
			1.324.530		835.501
Totaal			<u><u>37.553.982</u></u>		<u><u>33.105.917</u></u>

Winst- en-verliesrekening

		2023	2022
Bedrijfsopbrengsten	7.1		
Huren	7.1.1	2.740.027	2.712.599
Vergoedingen	7.1.2	97.086	43.558
Verkoopopbrengsten		319.100	347.895
		3.156.212	3.104.052
Bedrijfslasten	7.2		
Afschrijvingen op materiële vaste activa	7.2.1	726.191	671.387
Overige waardeveranderingen materiële vaste activa	7.2.2	0	0
Personeelskosten		301.200	262.647
Lasten onderhoud	7.2.4	2.215.453	856.329
Overige bedrijfslasten	7.2.5	250.874	580.784 *
		-3.493.717	-2.371.147
Bedrijfsresultaat		-337.505	732.905
Financiële baten en lasten	7.3		
Rentebaten	7.3.1	0	0
Rentelasten	7.3.2	-269.185	-211.470
Bijzondere baten en lasten	7.3.3	24.024	0
		-245.161	-211.470
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-582.666	521.435
Overhead		-204.353	-232.793
Inzet resultaatbestemming 2022			
Kozijnvervangng cpl 12		820.000	0
Resultaat voor resultaatbestemming		32.981	288.642
Resultaatbestemming 2022			
Kozijnvervangng cpl 12		0	-820.000
Resultaat na resultaatbestemming		32.981	-531.358

* aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

1 Algemene toelichting

3.1 Activiteiten

Woningbedrijf Renswoude is onderdeel van de gemeente als gemeentelijk woningbedrijf. De activiteiten bestaan voornamelijk uit de exploitatie en ontwikkeling van woningen. De vestigingsplaats is Renswoude.

3.2 Regelgeving

Woningbedrijf Renswoude is geen toegelaten instelling volkshuisvesting zoals geformuleerd in het Besluit beheer sociale huursector, echter heeft Woningbedrijf Renswoude wel de karakteristieken van een toegelaten instelling. Derhalve is de jaarrekening zoveel mogelijk geënt op de verslaggevingsvereisten voor toegelaten instellingen als in het Besluit beheer sociale huursector. Per 1 juli 2015 is het BBSH opgenomen in de Woningwet.

De jaarverslaggeving door toegelaten instellingen volkshuisvesting dient te voldoen aan de eisen zoals deze zijn geformuleerd in het Besluit beheer sociale huursector. In dit besluit wordt BW2 Titel 9 voorgeschreven behoudens enkele uitzonderingen van specifieke aard. Voor verslagjaren vanaf 2005 is door de Raad voor de Jaarverslaggeving de definitieve Richtlijn 645 Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting uitgegeven. In deze richtlijn zijn onder meer specifieke modellen voor de balans en de winst-en-verliesrekening opgenomen en zijn voor de sector specifieke presentatie, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

---

2 Grondslagen voor waardering activa en passiva

4.1 Algemeen

4.1.1 *Vergelijking met voorgaand jaar*

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting. Toelichtingen op posten in de balans, winst-en-verliesrekening en kasstroomoverzicht worden in de jaarrekening genummerd.

4.1.2 *Vergelijking met voorgaand jaar*

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaand jaar.

4.2 Materiële vaste activa

4.2.1 *Onroerende en roerende zaken in exploitatie*

De oorspronkelijke investeringen in complexen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve lineaire afschrijvingen en (naar verwachting duurzame) bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen zijn respectievelijk:

- bouwkosten: 50 jaar
- renovatie: 25/40 jaar op basis van levensduurverlenging
- woningverbeteringen: 15 - 25 jaar

De grondkosten zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Hierop wordt niet afgeschreven.

De verkrijgings- of vervaardigingsprijs wordt bepaald als de som van alle direct toe te rekenen uitgaven, eventueel vermeerderd met na-investeringen.

Uitgaven na eerste verwerking (de zogeheten na-investeringen) die leiden tot een waardeverhoging van het actief worden aangemerkt als activeerbare kosten van vernieuwing.

De lasten van onderhoud waaronder renovatie onderscheiden zich van activeerbare kosten door het feit dat er geen sprake is van een waardeverhoging van het actief. De lasten van onderhoud worden direct in het resultaat verantwoord.

Jaarlijks vindt toetsing plaats van de boekwaarde en reële waarde. De toetsing geschiedt op complexniveau. Bij de toets tussen de historische kostprijs en reële waarde wordt de egalisatierekening betrokken.

Een bijzonder waardevermindingsverlies is het bedrag waarmee de boekwaarde de reële waarde duurzaam overschrijdt. Van duurzaamheid is sprake wanneer de verwachte reële waarde gedurende een periode van ten minste vijf jaar lager is dan de boekwaarde.

De reële waarde wordt afhankelijk gesteld van de voorgenomen bestemming van complexen. De reële waarde van de onroerende zaken in exploitatie bestemd voor de verhuur is de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een in het verleden verantwoorde bijzondere waardevermindering niet meer bestaat of is afgenomen wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

De bedrijfswaarde wordt gevormd door de contante waarde van de geprognosticeerde kasstromen uit hoofde van toekomstige exploitatieopbrengsten en toekomstige exploitatielasten over de geschatte resterende looptijd van de investering. Daarbij wordt rekening gehouden met de voorgenomen bestemming en aard van het bezit.

De kasstroomprognoses zijn gebaseerd op redelijke en onderbouwde veronderstellingen die de beste schatting van het bestuur weergeven van de economische omstandigheden die van toepassing zullen zijn gedurende de resterende levensduur van het actief.

De kasstromen zijn gebaseerd op de werkelijke lasten van 2020. Ten aanzien van groot onderhoud zijn de gemiddelde lasten van afgelopen 5 jaar aangehouden.

Bij de bedrijfswaardeberekening gelden de volgende uitgangspunten:

	2022	2023	2024	2025	vanaf 2025
- jaarlijkse huurverhoging:	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
- jaarlijkse huurderving:	1,00%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%
- inflatie algemene kosten:	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
- inflatie onderhoud:	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
- disconteringsvoet:	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%

De bepaling van de restwaarde van de grond opgenomen in de bedrijfswaarde vindt voor zover er nog geen herbestemming van de grond heeft plaatsgevonden plaats op basis van de huidige vergelijkbare kavel of vierkante meterprijs voor een sociale huurwoning. Deze kavelprijs wordt geïndexeerd naar het einde van de levensduur en verminderd met verwachte sloopkosten en kosten van uitplaatsing. Indien feitelijke dan wel in rechte afdwingbare verplichtingen zijn aangegaan die consequenties hebben voor de bestemming van de grond dan wordt met deze gewijzigde bestemming in de waardering rekening gehouden.

4.2.2 Onroerende en roerende zaken ten dienste van de exploitatie

De onroerende en roerende zaken ten dienste van de exploitatie worden gewaardeerd op basis van aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen.

De gehanteerde afschrijvingstermijn is 3 - 5 jaar.

4.3 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Woningbedrijf Renswoude beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde is voor de verdiscontering van de kasstromen een rentevoet gehanteerd van 3%. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Indien wordt vastgesteld dat een in het verleden verantwoorde bijzondere waardevermindering niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

4.4 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

4.5 Voorraden

Opgeleverd vastgoed beschikbaar en bestemd voor de verkoop wordt gewaardeerd op vervaardigingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De vervaardigingsprijs omvat alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging, alsmede gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

4.6 Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de rekening-courant verhouding met de Algemene Dienst van de gemeente Renswoude. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

4.7 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen en verliezen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Verwachte verliezen als gevolg van onrendabele investeringen worden als bijzondere waardeverandering in mindering gebracht op de boekwaarde van het complex waartoe de investeringen gaan behoren. Indien en voor zover de verwachte verliezen de boekwaarde van het betreffende complex overtreffen wordt voor dit meerdere een voorziening gevormd. Onder verwachte verliezen wordt in dit verband verstaan de netto contante waarde van alle investeringsuitgaven minus aan deze investering toe te rekenen ontvangsten.

4.8 Schulden

Schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio en disagio en onder aftrek van transactiekosten.

---

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

5.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

5.2 Bedrijfsopbrengsten

5.2.1 Overheidsbijdragen

Onder deze post zijn de volgende elementen opgenomen:
- vrijval uit de egalisatierekening BWS-subsidies;

5.3 Bedrijfslasten

5.3.1 Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen op materiële vaste activa worden gebaseerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Op terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

5.3.2 Overige waardeveranderingen materiële vaste activa

De overige waardeveranderingen worden gebaseerd op de waardering van de betreffende activaposten.

De onder deze post verantwoorde bedragen hebben betrekking op een afboeking dan wel terugneming van een bijzondere waardevermindering. Deze bijzondere waardevermindering ontstaat door een jaarlijkse toets van de reële waarde ten opzichte van de waarde gebaseerd op boekwaarde.

5.3.3 Lasten onderhoud

Onder deze post worden alle direct aan het verslagjaar toe te rekenen kosten van onderhoud verantwoord. Van toerekenbaarheid is sprake als de daadwerkelijke werkzaamheden in het verslagjaar hebben plaatsgevonden. Reeds aangegane verplichtingen waarvan de werkzaamheden nog niet zijn uitgevoerd op balansdatum worden verwerkt onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

5.3.4 Overige bedrijfslasten

De overige bedrijfslasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

5.4 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

5.5 Belangrijke inschattingen ten aanzien van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening wordt overeenkomstig BW2 Titel 9 opgesteld. Het management dient daartoe bepaalde veronderstellingen en schattingen te maken die van invloed zijn op de waardering van activa en verplichtingen, op de resultaatbepaling en de rapportage van voorwaardelijke activa en verplichtingen. De waarderingsgrondslagen van materiële vaste activa (minimum waarderingsregel) zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen een subjectieve of complexe beoordeling van het management.

5.5.1 *Materiële vaste activa, minimum waarderingsregel*

Onroerende en roerende zaken in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en (naar verwachting duurzame) bijzondere waardeverminderingen. Een bijzonder waardeverminderingverlies is het bedrag waarmee de boekwaarde de reële waarde duurzaam overschrijdt. Van duurzaamheid is sprake wanneer de verwachte reële waarde gedurende een periode van ten minste vijf jaar lager is dan de boekwaarde. De reële waarde wordt afhankelijk gesteld van de voorgenomen bestemming van complexen. De reële waarde van de onroerende zaken in exploitatie bestemd voor de verhuur is de bedrijfswaarde. De onroerende zaken kunnen voor langere of kortere termijn voor verhuur worden aangehouden.

De uitgangspunten van de reële waarde zijn deels afhankelijk van de interne beleidsvoornemens van Woningbedrijf Renswoude. Deze beleidsvoornemens komen ondermeer tot uitdrukking in het strategisch voorraadbeheer waarbij eigen keuzes worden gemaakt ten aanzien van verhuur of verkoop, levensduur, kwaliteits- en huurniveaus. Voor zover mogelijk hanteert Woningbedrijf Renswoude binnen de sector gangbare uitgangspunten.

5.5.2 *Timing en verwerking van onrendabele investeringen nieuwbouw en herstructurering*

In de jaarrekening worden naast juridisch afdwingbare verplichtingen tevens feitelijke verplichtingen verwerkt die kunnen worden gekwalificeerd als "intern geformaliseerd en extern gecommuniceerd". Hiervan is sprake wanneer uitingen namens de corporatie zijn gedaan richting huurders, gemeenten en overige stakeholders aangaande verplichtingen inzake toekomstige herstructureringen en toekomstige nieuwbouwprojecten. Een feitelijke verplichting is gekoppeld aan het besluitvormingsproces van de corporatie rondom projectontwikkeling en herstructurering. Van een feitelijke verplichting is sprake indien de formalisering van de definitief ontwerp fase en afgeleid het aanvragen van de bouwvergunning heeft plaatsgevonden.

De aannames gedaan bij de financiële impact van bovengenoemde feitelijke verplichtingen kunnen afwijken bij daadwerkelijke realisatie van de projecten. Planvorming kan ondermeer wijzigingen in de tijd ondergaan door bewegingen in het prijsniveau van leveranciers, wettelijke procedures en aanpassingen in de voorgenomen bouwproductie.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

6.1 Materiële vaste activa

6.1.1 Onroerende zaken in exploitatie

	Woningen en woongebouwen	Niet zijnde woningen	Totaal
Aanschaffingswaarde per 1 januari	32.039.652	567.229	32.606.881
Cumulatieve afschrijvingen	5.659.605	182.394	5.841.998
Boekwaarde per 1 januari	26.380.047	384.836	26.764.883
Investeringsbestaande woningvoorraad	1.577	160.787	162.364
Investeringsprojecten in ontwikkeling	5.234.233		5.234.233
Desinvesteringen		0	0
Afschrijvingen	-710.924	-13.711	-724.635
Afschrijvingen desinvesteringen		0	0
Overige waardeveranderingen	0	0	0
	4.524.886	147.076	4.671.962
Aanschaffingswaarde per 31 december	37.275.462	728.016	38.003.479
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	6.370.529	196.105	6.566.633
Boekwaarde per 31 december	30.904.934	531.912	31.436.845

De investeringen in 2023 ad € 5.541.944,- (afgerond) hebben voor € 5.219.658,- op investeringen in nieuwbouw, voor verduurzaming € 159.922,- en voor € 162.364,- op investeringen in bestaand bezit.

Alle materiële vaste activa in exploitatie zijn kadastraal geregistreerd op naam van de gemeente.

De activa zijn niet als zekerheid gesteld voor de leningen. De totaal verzekerde waarde van de activa

De totaal verzekerde waarde van de activa bedroeg eind 2023: € 83.909.684

De WOZ-waarde van de activa bedroeg per 1-1-2023: € 91.596.000

6.1.2 Onroerende en roerende zaken ten dienste van de exploitatie

Aanschaffingswaarde per 1 januari	33.895
Cumulatieve afschrijvingen	32.339
Boekwaarde per 1 januari	1.556
Investeringsbestaande woningvoorraad	67.487
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen	-1.556
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Overige waardeveranderingen	0
	65.931
Aanschaffingswaarde per 31 december	101.382
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	33.895
Boekwaarde per 31 december	67.487

6.2 Financiële vaste activa

6.2.2 Overige

	2023	2022
Overige reserves	4.694.312	5.481.331
Resultaatbestemming		0
Waarborgsommen	30.810	32.408
	4.725.122	5.513.739

De overige reserves zijn belegd bij de Algemene Dienst van de gemeente Renswoude.

6.3 Voorraden

De mutaties in de materiële vaste activa zijn in het navolgende schema samengevat:

	Dorpshart
Stand per 1 januari	
Verrijgingsprijzen	0
Verliesvoorziening Woningbedrijf	-2.190.559
Boekwaarden	-2.190.559
Mutaties 2021	
Boekwaarde per 1 januari	3.732.455
Investeringsboekjaar	9.760
Overboeking voorziening vanuit Algemene Dienst Renswoude	-1.551.656
Waardeverminderingen	
Totaal mutaties	2.190.559
Stand per 31 december	
Verrijgingsprijzen	3.742.215
Cumulatieve waardeverminderingen	-3.742.215
Boekwaarden	0

Primo 2012 bestond reeds de verplichting het projectDorpshart over te nemen van de Algemene Dienst van gemeente Renswoude. Gezien de toekomst verwachting is ultimo 2011 reeds een voorziening op de projecten gevormd. Per 1 januari 2012 is ook de activa overgenomen inclusief de voorzieningen hierop getroffen binnen de Algemene Dienst. De waardering van het project Dorpshart is gebaseerd op de schatting van de te verwachten opbrengsten en lasten.

6.4 Vorderingen

6.4.1 Huurdebiteuren

Aantal maanden	Huurders 2023	Achterstand 2023	Huurders 2022	Achterstand 2022
< 1	16	7793	8	1.740
1 - 2	4	3727	10	4.233
2 - 3	0	0	1	3.743
3 - 4	0	0	0	0
4 - 5	1	2989	0	0
> 5	3	10184	1	5.572
Af: voorziening voor oninbaarheid		-10.892		-10.892
	<u>24</u>	<u>13.801</u>	<u>20</u>	<u>4.395</u>

De totale achterstand bedraagt per ultimo 2023 0,87% van de te ontvangen netto huur (2022: 0,55%).

6.4.2 Gemeente

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Toename kapitaalverstrekking	0	338.811
Terruggave belegde waarborgsommen	0	1.148
* vanaf 2023 opgenomen in RC	<u>0</u>	<u>339.960</u>

6.4.3 Overige vorderingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Huurachterstand vertrokken huurders	0	3.645
Af te rekenen servicekosten	0	0
Overige vorderingen	7.487	9.180
Af: voorziening voor oninbaarheid	0	0
	<u>7.487</u>	<u>12.825</u>

6.4.4 Overlopende activa

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vooruitbetaalde kosten	26.391	18.386
	<u>26.391</u>	<u>18.386</u>

6.5 Liquide middelen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Rekening-courant met Algemene Dienst	1.241.398	459.929
Rekening-courant bank	35.451	
	<u>1.276.850</u>	<u>459.929</u>

De liquide middelen bestaan uit de rekening-courant verhouding met de Algemene Dienst van de gemeente Renswoude.

6.6 Eigen vermogen

6.6.1 Overige reserves

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Saldo per 1 januari	5.481.331	5.192.689
Resultaatbestemming voorgaand boekjaar	-820.000	0
Resultaat boekjaar	32.981	288.642
Saldo per 31 december	<u>4.694.312</u>	<u>5.481.331</u>

Het saldo van de overige reserves per 31 december 2022 is belegd bij de Algemene Dienst van de gemeente Renswoude.

6.7 Langlopende schulden

6.7.1 Leningen gemeente

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Schuldrestant kapitaalverstrekking per 1 januari	26.756.677	26.417.865
Correctie aflossing voorgaande jaren	0	0
Kapitaalverstrekking	5.473.844	1.010.199
Aflossingen	<u>-726.191</u>	<u>-671.387</u>
Schuldrestant kapitaalverstrekking per 31 december	<u>31.504.330</u>	<u>26.756.677</u>

Voor de financiering van de materiële vaste activa is door de Algemene Dienst van de gemeente Renswoude kapitaal verstrekt. Hiervoor heeft de gemeente Renswoude leningen bij overheid en kredietinstellingen aangetrokken.

De schulden van Woningbedrijf Renswoude bestaan per ultimo 2023 uit de kapitaalverstrekking van de gemeente Renswoude. De aflossingen van een jaar zijn gelijk aan de afschrijvingen op de materiële vaste activa en de voorraad. Gedane investeringen worden door de gemeente via kapitaalverstrekking gefinancierd. Dit resulteert erin, dat het totale schuldrestant van de kapitaalverstrekking gelijk is aan de boekwaarde van de materiële vaste activa en de voorraad.

Het gemiddelde rentepercentage van de kapitaalverstrekking bedroeg in 2023 1,00% (2022: eveneens 0,80%).

6.7.2 Waarborgsommen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Saldo per 1 januari	32.408	33.556
Bij: stortingen	0	0
Af: restituties	<u>-1.598</u>	<u>-1.148</u>
	-1.598	-1.148
Saldo per 31 december	<u>30.810</u>	<u>32.408</u>

De waarborgsommen worden uit hoofde van huurovereenkomsten van huurders ontvangen en dienen voornamelijk als eerste zekerheid voor de voldoening van eventueel verschuldigde achterstallige huur en mutatiekosten. De hoogte van de waarborgsommen was bepaald op € 225,- per nieuw verhuurde woning. Vanaf 2016 wordt er geen waarborgsom meer in rekening gebracht.

6.8 Kortlopende schulden

6.8.1 Schulden aan gemeente

	<u>2023 *</u>	<u>2022</u>
Rente geldleningen		211.470
Door te berekenen interne kosten		232.793
Af te lossen kapitaalverstrekking		0
Toevoeging belegde overige reserves		<u>288.642</u>
* vanaf 2023 opgenomen in RC	<u>0</u>	<u>732.905</u>

6.8.2 *Schulden aan leveranciers*

	2023	2022
Crediteuren	1.314.505	18.881
	1.314.505	18.881

6.8.3 *Overlopende passiva en overige schulden*

	2023	2022
Accountantskosten (lopend boekjaar)	0	15.000
Vooruitontvangen huur	10.025	12.841
Te verrekenen bedragen	0	-1.993
Overige vooruitbetaaldekosten	0	57.867
	10.025	83.715

6.8.4 *Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen*

Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2023

7.1 Bedrijfsopbrengsten

7.1.1 *Huren*

	2023	2022
Te ontvangen huren:		
a. woningen en woongebouwen	2.722.167	2.705.385
b. onroerende en roerende zaken niet zijnde woningen	52.231	2.268
c. energieprestatievergoeding		49.927
	2.774.398	2.757.580
Huurderving:		
a. wegens leegstand	33.001	29.770
b. wegens huurgewinning	549	9.033
c. wegens overige redenen	822	6.178
	34.372	44.981
	2.740.027	2.712.599

De huurderving bedroeg in 2023 1,24% van de te ontvangen huren (2022: 1,63%).

De te ontvangen nettohuur is ten opzichte van 2022 licht gestegen met een bedrag van €61,799,- grotendeels als gevolg van huurharmonisatie, individuele huurverhogingen wegens woningverbeteringen.

7.1.2 *Vergoedingen*

	2023	2022
Vergoedingen glasverzekering	59.354	5.170
Vergoedingen servicekosten	38.664	38.388
Af: derving t.g.v. leegstand	-933	0
	97.086	43.558

7.1.4 Verkoopopbrengsten

	2023	2022
Verkoopprijs	330.600	0
Aankoop/verkoop Slimmer Kopen	-545.306	367.286
Afkoopsom/korting Slimmer Kopen	542.572	0
Af: kosten	-8.765	-19.391
Af: boekwaarde	0	0
	319.100	347.895

7.2 Bedrijfslasten

7.2.1 Afschrijvingen op materiële vaste activa

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Woningen en woongebouwen	710.924	654.214
Onroerende zaken niet zijnde woningen	13.711	13.711
Ten dienste van exploitatie	1.556	3.463
	<u>726.191</u>	<u>671.387</u>

7.2.2 Overige waardeveranderingen materiële vaste activa

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Vorming verliesvoorziening Dorpshart	0	0
Totaal waardeveranderingen materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>

7.2.3 Personeelskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Personeelskosten intern	285.889	261.098
Personeelskosten extern (inhuur)	15.311	1.549
	<u>301.200</u>	<u>262.647</u>

7.2.4 Lasten onderhoud

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Onderhoudslasten	2.215.453	856.329
	<u>2.215.453</u>	<u>856.329</u>

Onderhoudslasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Dagelijks onderhoud	463.751	357.567
Kosten bestelbus	16.533	4.561
Groot onderhoud	1.735.169	424.948
Correctie Groot onderhoud voorgaande jaren	0	0
Overig	0	69.252
	<u>2.215.453</u>	<u>856.328</u>

7.2.5 Overige bedrijfslasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Algemene kosten	279.899	400.424
Belastingen	90.540	341.354
Verzekeringen	14.120	28.241
Kosten leveringen en diensten	70.668	43.558
	<u>455.227</u>	<u>813.576</u>

Algemene kosten

	2023	2022
Doorberekende personeelskosten administratie	102.177 *	116.396
Doorberekende huisvestings- en automatiseringskosten	102.177 *	116.396
Dekking doorbelaste interne kosten	-7.279	0
Dotatie / vrijval voorziening dubieuze debiteuren	0	0
Accountantskosten	0	15.000
Overige algemene kosten	82.824	149.931
* gepresenteerd als overhead (= resultaatbestemming)	279.899	400.424

Belastingen

	2023	2022
Onroerende zaak belasting	70.510	76.460
Waterschapsbelasting	20.030	19.121
Verhuurdersheffing	0	245.773
	90.540	341.354

Kosten leveringen en diensten

	2023	2022
Glasverzekering	0	5.170
Schoonmaakkosten	8.473	7.302
Liftonderhoud	600	7.067
Stroomverbruik	57.541	22.678
Onderhoud hagen niet verrekenbaar	1.258	0
Overig	2.796	1.341
	70.668	43.558

7.3 Financiële baten en lasten

7.3.1 Rentebaten

	2023	2022
Rente op uitgezette middelen	0	0
Rente op overige vorderingen	0	0
	0	0

7.3.2 Rentelasten

	2023	2022
Rente kapitaalverstreking	269.185	211.470
Rente Dorpshart	0	0
	269.185	211.470

7.3.3 Bijzondere baten en lasten

	2023	2022
Baten Correcties voorgaande jaren	-50.492	0
Lasten Correcties voorgaande jaren	26.468	0
	-24.024	0

1 Verbonden partijen

Woningbedrijf Renswoude maakt onderdeel uit van gemeente Renswoude. Door de Algemene Dienst van gemeente Renswoude kan op Woningbedrijf Renswoude beleidsbepalende invloed worden uitgeoefend derhalve is er sprake van verbonden partijen. Op grond van het feit dat invloed van betekenis kan worden uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid is er sprake van verbonden partijen.

De onderlinge transacties zijn toegelicht en benoemd in de jaarrekening en toelichting.

Overige informatie

10.1 Medewerkers

Gedurende het boekjaar had Woningbedrijf Renswoude 3 werknemers in dienst (2019 - 2 werknemer) .

Overige gegevens

11.1 Voorstel resultaatbestemming

De resultaatbestemming is vooruitlopend op en onder voorbehoud van de goedkeuring door het bestuur reeds in de jaarrekening verwerkt.

11.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum.
